

Brassói Lapok

XL. évfolyam
235 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi október 14

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lei. Brassóban 70 lei. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lei. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lei. — Külföldre: negyedévre 300 lei, félévre 600 lei, egész évre 1200 lei. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lei, páros (bal) szövegoldalon 6 lei, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lei négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Csoda az őszben

Irta: Kacsó Sándor

Kisebbségi feleink, nem állhatjuk meg, hogy hírül ne adnók nektek: nagy öröm ért bennünket. Váratlan öröm. Olyasféle, mint mikor késő őszi időben másodszor is kivirágzik az akác, vagy éppen a barackfa, ami még szokatlanabb. Ez az öröm is ilyen szokatlan. Az ellenünk felajzódott faj- és nemzetvédelmi járvány szomorú őszén, azon az őszön, amelyben kilátástalan ködbe takar mindent Angelescu iskolapolitikai szellemisége, amelyben rideg szélként vág a szemünk közé Manolescu Strunga bántfahunyadi, Juca belügyi alminiszter csik-szeredai kijelentése és Constantinescu pénzügyi alminiszter immáron hirhetté vált brassói viselkedése, amelyben ölmosszúrke, horzongató őszi esőzést jelent a folytonos nyelvvizsgáztatás, áthelyezés és amelyben nemcsak a testet, hanem a lelket is megdermesztí a fajvédelem apróbb hiteinek, a falusi tanítónak, csendőrmestereknek, körorvosoknak emberi szempontból ijesztően alacsonyrendű, de már szinte általánossá vált kisebbségellenes felvonulása — a felvilágosodásnak és az általános emberkulturának ezen a fájdalmas, szomorú őszén kivirágzott egy kis barackfa.

Kezünkbe került az állami osztály-sorsjáték huzási terveze. Nagy tömegben terjesztik, nem csoda, ha hozzánk is elkerült. S ezen a külsejében annyira komoly, szinte okmányyszerű papiros, amelyet — szükségesnek tartjuk nyomtatékosan kihangsúlyozni — az állami nyomda állított elő, ugyanaz a nyomda, amely az állam hivatalos lapját is nyomja, — ezen a nyomtatványon az állam hivatalos nyelve mellett díszreterítve ott szerepel a csabító dolgok, lehetőségek és tájékoztatók magyarnyelvű megnevezése is mindenütt. Pontosán, helyes megfogalmazásban, kitűnően olvasható nyomtatásban. Igen bizony, valószínűleg ez az első nyomtatvány, amely az állami nyomdából került ki s amely céljának tartja azt is, hogy az ország magyar állampolgárai is megértsenek valamit.

Magyarok, ti is vegyetek állami osztály-sorsjátékot!

Ó, te szegény, sápadt, őszi barackfavirágzás!

Szó sincs róla, dédelgetve hull read az elérzékenyedés a szemünkből, amikor esodálkozva tekintünk rád. Hiszen te nem vagy az oka annak, hogy az államnak csak üzleti tevékenységét szimbolizáló csak s nem a tavaszi igaz melegt. Te nem tehetsz róla, hogy mögöttes kénytelenek vagyunk ott látni a postát, a honnan annyszor jöttünk el már mély és dühös elkeseredéssel. Pedig ez is csak állami üzlet. Az sem a te bűnöd, hogy ott van mögöttes az adóhivatal, ahol Constantinescu alminiszter szerint sem szabad használni a kisebbségi nyelveket, noha keservesen keresett garasainkat tömjük bele. Amit lehetne jószívvel is. Erre is van példa. Nem tudsz te a vasútról sem, amelynek pénztárainál annyiszor eltöltjük a magyar nyelvet, nehogy az a kisebbségi utas, aki nem ismeri az állam nyelvét, tolmács nélkül is jöjjet vásárolhasson, noha a vasutnak is érdeke, hogy minél többen és minél könnyebben hozzáférhessenek. — És nem tudsz te azokról a táblákról, amelyek minden közhivatalban ott lógnak s ijesztgetve fojtják beléd a szót, ha anyanyelveden akarsz szólani. Pedig hát te is viseled ezeknek a hivataloknak a fenntartási költségeit, érted is vannak azok és, könnyebben,

Sándor király és Barthou véráldozata nyomán:

Ujra megszilárdul a francia-szerb barátság

Menesztették a francia sziguranca-vezérigazgatót és a marseillei prefektust. Megvannak a merénylő cinkosai, de Kaleman személye még mindig rejtély

A jugoszláviai olaszellenes zavargások kapcsán olasz csapatösszevonásokról terjedtek el hírek

Csak csütörtökön temetik Sándor királyt

Páris, október 13.

Marioara özvegy jugoszláv királyné csütörtökön este 21 óra 18 perckor II. Péter királlyal, valamint Habsburg Antal főherceggel és Ileana hercegnővel Párisból elutazott Belgrádba. A pályaudvaron Lebrun köztársasági elnök, Doumergue miniszterelnök, ugyancsak Herriot és Tardieu miniszterek érzékeny búcsút vettek a királynétól és a kis királytól.

A jugoszláv követségtől a pályaudvarra vezető utvonalat a párisiak nagy tömegben lepétek el, a rendőrség azonban ezuttal háromszoros kordont tartott.

Marioara királyné állapota miatt szűkebb környezete tovább is aggódik, mert januárra gyereket vár, viszont attól lehet tartani, hogy az izgalmak, amelyekben átmélt és átmegy, következményekkel járnak. A tragikus véget ért Sándor király egyébként azt remélte, hogy negyedik gyermeke leány lesz a három fiu után.

LONDONBAN VETITIK, PÁRISBAN ÉS BERLINBEN BETILTOTTAK A MARSEILLEI MERÉNYLETRŐL FELVETT FILMHIRADÓ ELŐADÁSÁT

A marseillei vérfürdőről felvett filmhíradó egyik másolatát a francia rendőrség megküldte a Scotland Yardnak, az angol államrendőrségnek, tanulmányozás céljából. A filmet tegnap délután pergették le London egyik mozijában, detektívekből és újságírókból álló nézőtér előtt. A cél az volt, hogy a detektívek szemügyre vehessék a tömeget, abból a szempontból, nem bukkannak-e benne nemzetközileg nyilvántartott merénylőgyanusakra, de senkit sem sikerült felfedezniük.

Az angol cenzura megengedte a film előadását s a londoni mozik óriási érdeklődés mellett máris vetítik, bár több jelenetet, elsősorban azt, amely a merénylőnek a tömeg által való agyonverését örökítette meg, töröltek.

A londoni lapok megállapítják, miszerint a film laikusok előtt is kétségtelenné teszi, hogy a francia rendőrség nem vigyázott kellőképpen.

simábban, emberségesebben, civilizáltabban menne a munka, a közönség kiszolgálása bennük is, ha ki-ki úgy beszélhetné el ügyes-bajos dolgát, ahogyan neki a legkönnyebb és legvilágosabb.

Nem tudod te, szegény őszi barackfavirág, hogy durván és fennhéjázva, sokszor kegyetlenül és embertelenül vernek el minket az emberi civilizáció minden hasznos vívmányától, ha az véletlenül állami üzem. Nem tudod, hogy szinte mesterségesen és szándékosan vannak kordont előénk, ha a postáról,

Ezzel szemben Párisban, miután egy mozi mégis levetítette, betiltották a történelmi értékű filmhíradó előadását.

A német propaganda minisztérium is betiltotta a merénylőtről készült film felvételét.

KI LESZ FRANCIAORSZÁG UJ KÜL- ÉS BELÜGYMINISZTERE?

Sarraut francia belügyminiszter lemondását Doumergue miniszterelnök csütörtökön este elfogadta, minthogy Sarraut nem volt hajlandó a hétfőre összehívott minisztertanács döntéseit bevárni. Sarraut különben a maga részéről nem

fogadta el Berthoin állambiztonsági vezérigazgató lemondását. Berthoin, valamint Jouhannaud Bouches de Rhone megyebeli prefektust most menesztették. Sorsukról szintén a hétfői minisztertanács határoz.

A párisi képviselőházban különben úgy vélik, hogy Doumergue igyekszik megóvni kormányja eddigi politikai egyensúlyát s ezért

külgügyminiszterré Flandint, belügyminiszteré pedig Queuille-t, vagy Lamoureux-t nevezeti ki.

A két utóbbi kettő radikális. Queuille jelenleg földművelésügyi miniszter.

Tisztázzák az elfogott cinkostársak szerepét

A svájci határ közelében levő Thonon les Bains, illetőleg Annemasse helységben letartóztatott Benesről és Novákról a francia rendőrség most már meggyőződéssel hiszi, hogy személyükben sikerült elfogni a rejtélyes Kaleman igazi cinkosait. Mindketten beismerték, hogy cseh utlevélük hamis, sőt azt is, hogy Párisban kapcsolatuk volt Kalemannel, azt azonban tagadják, hogy a legcsekélyebb részük is lenne a gyilkosságban.

Benes bevallotta, hogy valódi neve Rajlics Iván és a jugoszláviai Kolodínétben született. Novákról pedig nem sikerült kivenni, hogy mi az igazi neve.

Rajlics hamis cseh utlevélén a trieszti cseh-szlovák konzulátus szerepel kiállító hatóságként s a passzus Benes Ladislaus névre szól, aki állítólag 1903. június 30-án Zarában született. Novák utlevele ugyancsak a trieszti cseh konzulátustól származnék, április 5-iki kiállítási kelettel. A születés helye Görz és dátuma 1900. január 1. Mind a két utlevélben olasz be- és kilépési vizum van, noha Rajlics bevallotta azt is, hogy sohasem járt Olaszországban. Kétségtelenné látszik, hogy a két passzus egy utlevélhamisító műhelyből való, ahol mindjárt vizumokat is hamisítottak beléjük, hogy ne tűnjenek fel a tényleges vizumszerzésnél.

A rendőrség most azt a kérdést törekszik tisztázni, hogy a két fiatalember mikor találkozott utójára Kalemannel Párisban, vagy másutt.

A párisi nyomozó hatóságok megállapították, hogy az az egyén, aki a párisi Regine-szállóban Benes Suk-nak jelentette be magát, egyidejűleg a Hausmann-bulváron levő Comodore-szállodában is megfordult és lakott, itt azonban Kramer Egon néven szerepeltette magát. Ugyanezen a néven szerepeltett aztán az Aix en Provence városbeli szállodában is. Ebből arra következtetnek, hogy Rajlics, alias Benes és Novák kísérték Marseille-be Kalemant.

Rajlics, alias Benes azt is bevallotta, hogy egy számára ismeretlen ember hozta őt össze a párisi Regine-szállóban Kalemannel, Novákkal pedig az Opera-téren ismerkedett meg. Korra 28-30 év, sovány és sápadt. Ezzel szemben az állítólagos Novák termetes, 30-32 év körüli férfi. Mindketten igen műveltek és jártasak a nemzetközi politikában, ami abból is kitűnik, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter és az öt állandóan kísérő Novák nevű detektív nevét választották álnevük gyanánt. Franciaul alig tudnak s rémetül is csak törve. Cseh tolmácsot kértek kihallgatásukhoz, vi-

szedelem az államot, nem vetette fel tűz az állami nyomdát és nem törött ki egyetlen gépnél sem a foga, amikor azon a rideg és hivatalos helyen kivirultál — magyarul.

Most, amikor olyasmért kérnek pénzt tőlünk, aminek a megvételére nem kényeszerithetnek.

Dieséret és elismerés illeti az osztály-sorsjáték vezetéséért azért, hogy ezt a pici nyereményt juttatta nekünk azzal a sok lutrival szemben, amelyet annyiszor kihúznak velünk.

szont beismerték, hogy horvátul és szerbül is tudnak.

A rendőrségnek az a szilárd meggyőződése, hogy bűntársai a merénylőknek s tagjai egy messze szétágazó terrorista szervezetnek. Egyébként mindkettőjükön fontainebleau vasúti jegyet találtak. A náluk talált holmik ugyanaból a „La Belle Jardinière”-ből, a párisi áruházból valók, ahonnan a merénylő Kalemán öltönye is kikerült.

KI HAT A MERÉNYLŐ: HORVÁT, MACEDÓN, VAGY — SPANYOL?

Ami magának az agyonvert merénylőnek a kilétét illeti, ezt még mindig homály fedi. Bár kétségtelen megállapítást nyert, hogy az ő utlevele is hamis volt s következőképpen minden valószínűség szerint a neve is, a magyarság iránt ellenszenvvel viseltető országok sajtója mind állhatatosan feltételezi, hogy a merénylő a magyar Kelemen nevet viselte. Hogy a Petrus miként kerül emellé, arról perze-bölesen hallgatnak.

Ezzel kapcsolatban Belgrádból azt jelentik, hogy a szerb rendőrség a merénylő személyazonosságának a megállapítását célzó nyomozása során előállított három Kelemen nevezetű egyént, ezeket azonban rögtön szabadon is bocsátották, mert kitűnt, hogy mindhármán tiszteltetelmű emberek. Zágrádból viszont október 6-ikán Marseille-be indult egy spanyol alattvaló, akit Calemánnak hívtak s akinek nevére kedden, a merénylet napján, Marseillebe látogatást tett. Ezt a spanyolt mindeddig nem sikerült megtalálni.

A belgrádi hatóságok mindinkább úgy állítják be a dolgot, hogy a merénylő macedón forradalmár volt, amint erre a karján talált tetoválás is mutat. Ha ez a feltevés kétségtelen beigazolás nyer, úgy a merényletet a macedón forradalmi komité szímlájára kell könyvelni, amely így áll bosszút amiatt, hogy Sándor és Boris király közeledési politikája következtében a macedón forradalmárokat kifüstölték a bolgár—jugoszláv határvidékről s Mihajloff Ivánnak, a vezérnek, Törökországba kellett menekülnie. Mindenesetre megvizsgálják, milyen régi a tetoválás, mert ha újkeletű, akkor minden bizonnyal a vizsgálat megnehezítésére szolgált csak.

BOMBÁT VETETTEK SZERAJEVOBAN AZ OLASZELLENES ZAVARGÁSOK SORÁN

A londoni British United Press Zágrádból és Szerajevóból vad olaszellenes zavargásokat jelent, amelyek minden valószínűség szerint a miatt törték ki, hogy Olaszország minden adott alkalmammal felkarolta a horvát ügyet. A francia lapok úgy tudják, hogy

Szerajevóban az olaszok ellen tüntető tömeg bombát hajított el a postahivatalban s az két embert megölt.

Hogy ennek a bombavetésnek mi volt a tulajdonképpeni célja, miután a postahivatalban nem olaszok, hanem szerbek és bosnyákok tar-

— Elrontott gyomor és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfúvódás, kellemetlen szájíz, émelygés, homlokfájás, láz, hányás hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

tózkodtak, nem lehet megállapítani, tekintettel arra, hogy a jugoszláv hatóságok a belföldi eseményekről semmiféle közleményt nem adnak ki.

A Reuter angol távirati iroda római tudósítója más hírekkel szemben azt jelenti, hogy sem Triestben, sem Fiumében nem voltak plaszellenes zavargások s Laibachban is mindössze az ottani olasz konzulátus egyik alásonyragu horvát alkalmazottját verték meg. Más kilengés nem volt.

A jugoszláv zavargásokról szóló jelentések ellentmondóak és homályosak. Ezzel kapcsolatban az egyik bukaresti lap párisi magánlátogatás alapján azt a fantasztikus hírt jelenti, hogy Olaszország mozgósította a triezsi és adinei hadtesteket, Ausztria pedig a klagenfurti és villachi csapatokat. Ezek a hírek Jugoszláviában nagy nyugtalanságot keltettek s állítólag szintén hozzájárulnak az olaszellenes hangulat elmérgesedéséhez.

JEFTICS TÁRGYALÁSAI PÁRISBAN

Jeftics jugoszláv külügyminiszter, aki együtt érkezett Marseillebe Sándor királlyal, Párisban részletesen megtárgyalta a francia államférfiakkal az új helyzetet. Jeftics előbb Doumergue miniszterelnökkel folytatott félórás megbeszélést, majd hosszasan tárgyalt Leger külügyi

főtáccsárral. Leger Spanyolországban volt uton, utazását félbeszakítva, kimondottan azért tért vissza Párisba, hogy a jugoszláv külügyminiszterrel a francia—jugoszláv viszony kérdését megvitassa. Egyébként a tárgyalások során mindkét részlől hangzottak azt, hogy a marseillesi tragédia még szorosabbra fűzi a két állam barátsági kapcsolatát.

CSAK CSÜTÖRTÖKÖN TEMETIK SÁNDOR KIRÁLYT

Sándor király temetésének a programja jelentős változásokat szenvedett, minthogy a Dubrovnic a Földközi tengeren uralkodó viharok miatt előreláthatólag csak vasárnap reggelre futhat be a spalatói kikötőbe. Az egész jugoszláv hadiflotta a Dubrovnic elé megy, hogy a halott királyt hazakisérje. Vasárnap délelőtt 10 órakor indul el Spalatóból a külön gőzvonat s este érkezik Zágrádba. Mindkét helyen a csapatok és a hazafias egyesületek elvonulnak a vonaton felállított ravatal előtt. Hétfőn reggel indul meg a gyászmenet Belgrádba, ahol a király holttestét a régi királyi palota nagytermében ravatalozzák fel, kedden és szerdán közszemlére teszik ki, hogy a szerb nép búcsút vehessen uralkodójától. Maga a temetés csak csütörtökön lesz, amikor Sándor király hamvait a Karagorjevicsek Topola melletti sírboltjában délután fél 5 órakor helyezik örök nyugalomra.

GÖMBÖS VARSÓI UTJÁT ELHALASZTOTTAK

A marseillesi merénylet hatása alatt a magyar kormány elhatározta, hogy Gömbös miniszterelnök varsói útját október 17-ig elhalasztja.

Az özvegy királyné utja Svájccon át

Bázei jelentés szerint, amikor az a vonat, amelyen Marioara özvegy jugoszláv királyné, II. Péter király és Mária román anyakirályné Belgrád felé utaztak, pénteken reggel az ottani pályaudvarra befutott, a peront két rendőrtiszt és egy egész sereg detektív szállította meg. A vonaton a királynékkal és az új királlyal együtt utazik a francia kormány megbízásából Joubert tengerész, valamint 15 francia detektív is, polgári ruhában. Svájci területen a vonatot egy svájci katonatiszt is végigkísérte.

HAJSZA A MERÉNYLŐ BÜNTÁRSAI UTÁN

A marseillesi merénylőknek a fontainebleau pályaudvaron elfogott, majd megszökött harmadik bűntársáról, Chalnyról semmi hír. A csendőrség két éjjel és két

A gyártól egyenest a fogyasztóhoz!

Modern jelszó, amely azt célozza, hogy a vevő a lehető legolcsóbban jusson hozzá valamely cikkhez — megtakarítva neki a közvetítő kereskedelem szokásos hasznát.

Ez a rendszer tehát rendkívüli előnyt jelent a vevőknek — feltevére, hogy valóban **direkt a gyártól** vásárol; tudvalevő azonban, hogy manapság sok üzlet teljesen jogtalanul „gyári lerakottnak” nevezi magát.

GALLIA ROMÁN-FRANCIA SELYEMGYÁR

Haute-Nouveauté selymek behozatala

A Chanel-selymek kizárólagos árusítása

BRASSÓ, Szabadságtér 3. (Buzasor)

NAGYSZEBEN: Strada Regina Maria 34.

KOLOZSVÁR: Str. Gen. Necolcea 2. (Korniss-u. Renner palota)

nap hajszolta az erdőben fátylakkal és lényezőrésszel, sőt ujabban vérebekekkel is, de minden eredmény nélkül.

Pénteken estefelé Párisban úgy tudták, hogy a Marne tartomány csendőrsége elfogta a harmadik cinkost is, a karlováci születésű Chalny Szilvesztert is.

Az Annemasse közelében elfogott és ott kihallgatott Benest és Novakot pénteken este Párisba szállították. Pénteken délelőtt Annemasseba érkezett Fotics, Jugoszlávia népszövetségi kiküldöttje Genfből és az ő jelenlétében folytatták a két leartóztatott fiatalember kihallgatását. Erről egyelőre csak annyi szivárgott ki, hogy Novak félreértve a rendőrtiszt szá-

vait, halálra sápadt abban a hiedelemben, hogy Belgrádba akarják szállítani.

— Inkább üssék le a fejemet, — mondotta — csak Belgrádba ne vigyenek. Novák különben hosszas faggatás után kijelentette, hogy valódi neve Procsek. Azt hiszik, hogy ez sem igazi családneve, bár ez emlékeztet egy bandavezér nevére, aki a szerb kormány ellen küzdött. Az állítólagos Novák különben herculesi terméti férfi, míg Benes, illetőleg Rajtics típusa az értelmiségi forradalmárnak.

Az annemassei rendőrségnek Párisba küldött jelentéséből kiderült, hogy Rajtics alias Benes és Procsek, alias Novak, a Paberics nevű jugoszláv terrorszervezet tagjai voltak.

Bukovinában ki akarták siklatni az 54-es gyorsvonatot

A mozdonyvezető ébersége elhárította a katasztrófát

Bukarest, október 13

A CFR vezérigazgatóságához jelentés érkezett a csernovici igazgatóságtól, mely szerint az 54-es Bukarest—Csernovic között közlekedő gyorsvonat ellen Luje-ni község közelében ismeretlen tettesek merényletet kíséreltek meg.

Vasdorogot helyezték el a pályán, szerencsére azonban a mozdonyvezető idejekorán észrevette a veszedelmes akadályt és lefékezte a gépet.

A sziguranca a helyi hatóságokkal karöltve megkezdte a vizsgálatot a tettesek kilétének megállapítására.

Hitlerék elcsapták a bajor evangélikus egyház püspökét

Ellárolják mindazokat az egyházfőket, akik teljesen be nem húzódnak

München, október 13

A birodalmi evangélikus egyház új alkotmányának hatodik szakasza értelmében Müller birodalmi püspök rendeletet adott ki, amellyel dr. Meisselt a bajor evangélikus egyház püspökét azonnali hatállyal elmozdította állásából.

A rendelet indoklása az, hogy Meissel

dr. vonakodott végrehajtani a birodalmi egyház jogszabályait.

A bajorországi evangélikus püspök elmozdítása további lépése a hitlerizmus szolgálatában álló Müller birodalmi püspöknek mindazon egyházfők ellen, akik eretnokségnek nyilvánították az új egyházi szabályokat s hűveket ellenállásra szólították fel.

A diszpolgár ne uszítson

Kolozsvár, október 13.

Csütörtökön az ideiglenes bizottság diszközgyűlésének keretében Kolozsvár diszpolgárává avatták Ivan Nicolae görög keleti püspököt, a kolozsvári katedrális felépítése körül szerzett érdemeiért. A művészi kivitelű diszpolgári oklevelet, melyet Demian Tassy festőművész készített, Dragan polgármester nyújtotta át. Ivan püspök beszédet mondott, melyben kisebbségellenes kijelentéseket is használt.

Igy többek között kijelentette, hogy addig a románság nem teljes ura a városnak, amíg az iparosok, kereskedők és telektulajdonosok nagy többsége nem román. Kijelentette, hogy a város régebbi vezetése a hibás, hogy még ma is „idegen” cégek többsége van Kolozsvár. „Ennek meg kell szűnni” — fejezte be a diszpolgársághoz és egyházfőhöz nem nagyon illelő, a megértést egyáltalán nem szolgáló beszédét a püspök.

A diszpolgár ne uszítson. Bizza azt csak az egészen disztelenekre. Elvégezik ők is.

Néhány sikeres nyelv-vizsga után — mehet!

Temesvár, október 13.

A temesvári vasutigazgatóságon ma tárgyalták három kisebbségi vasutas ügyét, akiket a nyelvvizsga után a temesvári vasutigazgatósághoz küldtek át a jegyzőkönyvekkel, hogy sorsuk felől döntés essék. A három vasutast — névszerint Cika János csékei állomásfőnök, Bihar megyéből, Ospát János belényes-sonkolyosi állomásfőnök és Kovács Ferdinánd nagyváradi vasutas — a vasutigazgatóság jegyzőkönyveik átvizsgálása után elbocsátottnak nyilvánította. Jellemző, hogy a három vasutas többször állt nyelvvizsgára, bírják a román nyelvet és az utolsó vasutasvizsgáztatás alkalmával mégis megbuktatták őket.

A három elbocsátott kisebbségi vasutas a bírósághoz fordul.

A BUKARESTI TÖZSDE-ZÁRLAT

Adóbon 39. Stabilizációs kötvény 42 és fél. Kisajátítási kötvény 42 és fél—42 háromnyolcad. Banca Națională 5025—5075 Banca Românească régi 320, új 310. Banca de Credit 250, Creditul Minier 260. Mict 1225—1230. Resica 425—420.

Az angol font új árfolyama 495—485.

A gabonatözsde mai forgalma: 2 vagon buza 74 kg. 440, 2 vagon 70 kg buza 470 4 és fél vagon 74—75 kg buza 445. 1 vagon zab 290 ab Bukarest. 1 vagon takarmány borsó 30250 ab állomás, 3 vagon paszuly 36250 ab Konstanca.

Megjelent a királyi dekrétum

November 15-én nyílik meg a parlament

Bukarest, október 13

A Hivatalos Lapban ma megjelent a parlament megnyitására elűzött királyi dekrétum. Az alkotmány értelmében ugyanis a

parlament megnyitását egy hónappal, királyi dekrétum útján el lehet húszítani. Az őszi ülésszak okt. 15. helyett az idén november 15-én kezdődik és hat hónapig tart.

Szombaton, kedden és csütörtökön az iskolákban szünetel a tanítás

Bukarest, október 13.

A közoktatásiügyi minisztérium most kiadott rendelete értelmében az iskolák-

ban Sándor király és Barthou temetése napján: szombaton, kedden és csütörtökön szünetel a tanítás.

A pénzügyminiszter legújabb rendelete szerint:

Az adóra lefoglalt butorokat csak a legvégső esetben szabad a lakásból elszállítani

Bukarest, október 13

A pénzügyminiszter ma rendeletet küldött az adóügyi hatóságoknak, melyben utasítja őket, hogy az adófizetők lefoglalt butorait csak a legvégső esetben szállítsák el. Egyébként hagyják a lakásban azzal, hogy a tulajdonos felelősséget vállal megőrzésük tekintetében. A pénzügyminisztert a rendelet kiadására

azok a panaszok késztették, melyek a közönség körében hangzottak el több adóvégrehajtó működése ellen. Megtörtént, hogy a lefoglalt holmik elszállítása következtében a butorok teljesen tönkre mentek és sem az állam, nem láthatta azoknak hasznát, sem pedig a tulajdonos, aki nem tartotta érdekesnek holmiját visszaváltani.

Háromhónapi fogházra ítélték, mert dicsőítette a marseillei gyilkosságot

Gyorsított eljárással ülkezezt főlőne a szatmári bíróság

Szatmár, október 13

A szatmári törvényszék a Marzescu-féle törvény alapján, gyorsított eljárással háromhónapi elzárásra, 2 ezer lej pénzbüntetésre és politikai jogainak három évi felfüggesztésére ítélte. K. Nagy József óvári földbirtokost, aki részegségében a marseillei királygyilkosságra olyan kijelentéseket tett, amelyeket a hatóságok büntett feldicsérésének minősíthettek.

A földbirtokos a szatmári Valent-bodegában ivott s már erősen mámoros volt, amikor a bodegás a királygyilkosságról kezdett beszélni. Ő is beleszólt a dologba s olyan meghökkentő kijelentése-

ket tett, hogy a bodega vendégei közül néhányan azonnal siettek feljelentést tenni ellene. Nyomban letartóztatták, mire kijózanodott, már a bíróság előtt is állott. A tárgyalás során itasságával védekezett, kijelentette, hogy egyáltalában nem emlékezik, miket mondott. Radu dr. védőügyvéd is ezzel érvelt, amivel viszont kihívta maga ellen az ügyész felháborodását. Galea rossz néven vette, hogy Radu dr. román létére vállalkozott a vádlott védelmére, mire Radu visszatartotta a kitanítást, hangsúlyozva, hogy ő ügyvédi kötelességét teljesíti, semmi mást.

A bíróság aztán rövid tanácskozás után meghozta a fenti ítéletet.

Bombavető repülőgépekkel dolgoznak a spanyol kormánycsapatok

Még mindig ellenállnak a felkelők

Madrid, október 13.

A spanyol általános sztrájk az ország nagyobb városaiban, így a fővárosban, valamint a bászok földön levő Bilbaóban és San Sebastianban tovább tart, de nyugodtabb mederbe terelődött. Már csak elvétve fordulnak elő összetűzések a sztrájkolók és a karhatalom között.

Az asturiai felkelőket is egyre jobban szorongatják a kormánycsapatok, amelyek három oszlopban nyomulnak előre a bányavidéken.

A visszavonuló felkelők a tegnapi harcokban 12 halottat, sok sebesültet, 300 foglyot és nagymennyiségű robbanóanyagot, fegyvert és lőszert hagytak hátra.

A kormánycsapatok egyik oszlopának előőrsei csütörtökön este benyomultak Oviedo városába. Előzőleg a várost hadi repülőgépek bombázták s így együttműködtek a csapatokkal. Bombázták ezután Oviedo és Mieres között a felkelők újabb állásait.

A felkelők nagy veszteségeket szenvedtek, de még kitartanak.

Hivatalos jelentés szerint a forradalmi

mozgalom kitörése óta országszerte több mint 2 ezer embert tartóztattak le a hatóságok.

Az elfogott Azana volt miniszterelnök a katonai ügyesség előtt azt hangoztatta, hogy neki semmi része nem volt a katalán felkelésben. Ezt bizonyítani is akarja iratokkal és levelekkel.

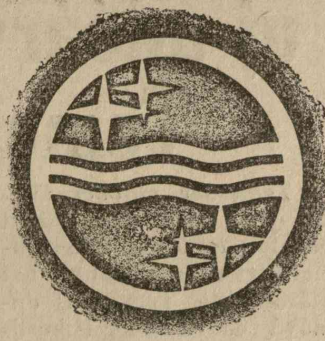
A Havas-ügynökség madridi jelentése szerint az asturiai felkelők elleni hadműveletekben öt bombavető repülőgép-rész vesz részt. Az Oviedo város központjában számos épület ég a ledobott bombáktól, köztük a XIV. századból származó székesegyház, a csucsives építkezés csodája is.

Családirias Franciaországban

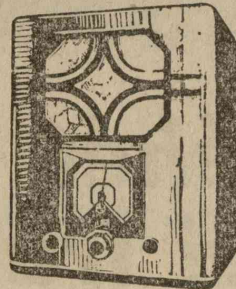
Páris, október 13.

Egy abbevillei tanyásgazda pénteken megölt feleségét és öt gyermekét, majd felgyújtotta tanyáját és felakasztotta magát. Azt hiszik, hogy rémtettét hirtelen örültségi rohamában követte el.

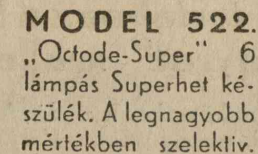
5 OK,

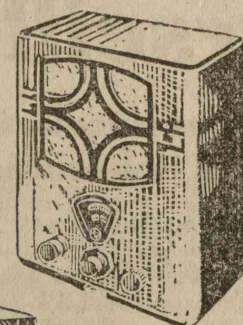
AMIÉRT EZT AZ ISMERTETŐ JELET
RADIÓKÉSZÜLÉKEN ELŐNYBE
RÉSZESITI.

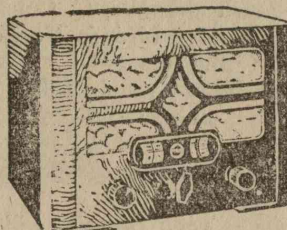
MODEL 638.
„Super-Inductance”
6 lámpás készülék.
Felülmúlhatatlan
minőség.

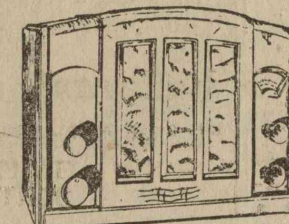
MODEL 522.
„Octode-Super” 6
lámpás Superhet ké-
szülék. A legnagyobb
mértékben szelektív.

MODEL 521.
„Octode-Super” 6
lámpás Superhet ké-
szülék. Kitűnő hang-
visszaadás.

MODEL 940.
3 lámpás készülék,
magasfeszültségű
pentoda, végpent-
oda 9 watt. Leg-
nagyobb teljesítőké-
pesség.

1. Mint a legnagyobb rádiógyár, „PHILIPS” gyártja a legtekélyesebb vevőkészülékeket tapasztalatai alapján.

Háromdimenziós hangvisszaadás csakis példátlan kísérleti lehetőségeinek eredménye.

Tömegforgalmazása teszi azt lehetővé, hogy minden egyes „PHILIPS” készülék értéke felülmúlja vételárát.

4. Valamennyi készülék a maga árfokozatában a legtekélyesebb.

5. A világ összes rádióhallgatója a „PHILIPS” készüléket részesíti előnyben, ami felülmúlhatatlanságát bizonyítja.

PHILIPS

A Röhm-puccs leverésekor 1184 ember halt meg

Bécs, október 13.

A Neues Wiener Journal berlini levelezője a német birodalmi propagandaminisztériumban szerzett hivatalos adatok alapján a június 30-iki Röhm-féle puccs leverésekor összesen 1184 ember vesztette életét.

Törvénysértéssel történt...

Temesvár, október 13.

A piarista rend temesvári ügyvédei a város által eszközölt telekkisajátítás ellen jogorvoslattal éltek.

A beadványban az ügyvédek részletesen kifejtik, hogy a kisajátítás a kultusztörvény és a telekkönyvi perrendtartás megsértésével történt.

Egy átutazó katona tragédiája a brassói állomáson

Brassó, október 13.

A brassói vasuti állomáson tolató mozdony az éjszaka folyamán elkapott egy katonát, azt mintegy százötven méterre magával vonszolta. A mozdony levágta a katona kezét és lábait és testét teljesen szétrozsoltta.

A helyszínrre siető vasuti rendőrhatalóságok csak annyit tudtak megállapítani, hogy a szerencsétlenül járt katona a vakarost 41-ik tüzérségi ezred káplárja, aki valószínűleg szabadságra utazva a brassói állomáson átszállás közben járkált a sínközött, ahol a mozdony elkapta.

Az összeronsolt katona ruháit Midejon csendőrségi hadnagy átkutatta és megtalálta a halott igazolványát, amely szerint Enache R. Joannak hívják.

Amikor a hipnotizőr betörésre ad parancsot — sajátmagának

Kolozsvár, október 13

Pénteken a kora hajnali órákban Diosan detektív abban a pillanatban érte tetten Zsigmond Imre foglalkozás nélküli egyént, amint egyik villa ajtaját nyitogatta. Feszítővasat és álkulcsot találtak nála a motozásnál. Beismerte, hogy betörésre készült, mert úgy értesült, hogy a villában a tulajdonos nagy értékeket őriz.

Érdekes, hogy Zsigmondot a külvárosban, mint ügyes dilettáns hipnotizőrt ismerték. Ugy látszik, tévedésből betörést szuggerált — sajátmagának...

Abányában ülve sztrájkol 800 pécsi bányász

Pécs, október 13

A Pécs környékén levő Vasas-bányatelepen különös körülmények között kezdett sztrájkot a vállalat 800 munkása. A bányászok csütörtökön reggel lementek a tárnába, de onnan a leváltáskor nem jöttek vissza, hanem a tárna hosszában két oldalt sorban leültek. Amikor a bányagazgatóság rosszat sejtve sorsuk után érdeklődött, azt üzenték vissza, hogy megkezdtek a sztrájkot és addig maradnak lenni a tárnában, amíg a bányagazgatóság nem szavazza meg számukra a többször kért téli segélyt.

Meghalt Kövesligethy Radó dr. budapesti egyetemi tanár

Budapest, október 13

Kövesligethy Radó dr. nyugalmazott egyetemi tanár, a budapesti földrengetani intézet 30 éven át volt igazgatója és a magyar Tudományok Akadémia tagja, pénteken 72 éves korában elhunyt.

Ezer új adóárverést tűztek ki Temesváron

Temesvár, október 13.

Emlékeztetések még azok a pénzügyi rendelkezések és fenyegetések, amelyekkel a pénzügyminisztérium néhány hét előtt Erdélyt elárasztotta. Temesvárt annakidején az adóvégrehajtók meg is kezdték könyörtelen munkájukat, ami nyilván nem hozta meg a kellő eredményt, mert a pénzügyigazgatóság hirdetményfalára ma újra kitűzték az árverési hirdetményeket.

Az ujonnan kitűzött árverések száma Temesvár területén nem kevesebb, mint ezer.

Az ezer árverési hirdetmény között pedig háromszáz közismert belvárosi orvos és ügyvéd neve szerepel.

Ez a dokumentum élénken bizonyítja, hogy a Bánát „gazdag” fővárosában sem sokkal jobb a helyzet, mint a többi erdélyi városban.

Tatarescu véleménye szerint

Pártközi békét sürget a marseillei tragédia

Fontos közigazgatási változtatásokat tartalmaz a kormány reformtervezete, mely az „észszerű önkormányzat” szellemében készült el

Bukarest, október 13.

A miniszterelnökség ma kommunikált ki, amelyben közli, hogy Sándor király temetésén öfelségét Miklós herceg, a kormányt pedig Titulescu, Paul Angelescu és Franasovici miniszterek fogják képviselni. A gyászünnepségen részt vesz a „Mihály Vitéz”-rend lovagjainak egy küldöttsége, továbbá a bukaresti 2-ös gárdavadászok (Sándor király ezrede), a konstancai 9-es lovasezred egy-egy diszszázada és egy repülőraj.

A Párisba utazott román küldöttség

parasztdelegátusai a következők: D. N. Racuciu Szelistye község bírája, Vasile Alboiu Sandru a campulungi (Bukovina) mezőgazdasági kamara alelnöke, C. Constantinescu neamti községi bíró és Vasile Grigoras lapusnai földműves.

A küldöttség Párisba egy román földdel megtöltött urnát visz, melyre a következő felírást vészték:

„Louis Barthounak, Románia diszpolgárának, a hálás román nép”.

Az urnát a tragikus végű francia külügyminiszter sírboltjában helyezik el.

politikai kérdésekkel, hanem csak a Skoda-ügyről és az alkotmány módosításáról beszélt.

A Tara Noastra mai vezércikkében a marseillei eseményekre való hivatkozással az „erős kéz” politikáját sürgeti a „bomlasztó hatású” demokráciával szemben.

Az Adeverul szintén vezércikkben arra az álláspontra helyezkedik, hogy a történeteket nem lehet a demokrácia számlájára írni. Csak a rosszakarat kovácsolhat ellene fegyvert abból a körülményből, hogy a merénylet Franciaország szabad földjén történt.

A diktatura hívei bölcsen elhallgatják a többi merényleteket és politikai gyilkosságokat, amelyek olyan államokban történtek, ahonnan a demokráciát már rég száműzték.

Mussolini ellen ötször kíséreltek merényletet, Sándor király életére két ízben törték saját országában, ahol ma is parancs-

uralom van. Hitler életét is megkísérelték kioltani, Dollfuss akkor gyilkolták meg, amikor Ausztriában már rég nem volt érvényben a régi alkotmány. Pieraki lengyel belügyminiszter is merényletnek esett áldozatul. A cári Oroszország pedig egyenesen a merényletek hazája volt. Lenin és Stalin életére is több ízben törték. Ezzel szemben Franciaországban és Angliában alig fordultak elő hasonló véres események. Az az igazság, hogy a demokrácia halálos ellensége mindenféle politikai bűncselekedetnek.

— Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyénekkel reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz a bélmozgást csakhamar megélné, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiűrti, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József viz gyomorsavas szellemi munkásoknál, neurasthénia embereknél és betegeskedő asszonyoknál is rendkívül jótékony hatást fejt ki.

Katonai semmitőszék előtt a kolozsvári kommunisták fellebbezése

Bukarest, október 13.

A katonai semmitőszék Macovei-tanácsa ma kezdte meg a Kolozsváron elítélt kommunisták fellebbezését, akikre 2 évtől 10 évig terjedő börtönbüntetést osztottak ki. Az ítéletet valószínűleg szombaton hirdetik ki.

Tatarescu beszéde a bukaresti rádióban

Marioara királynénak, illetve Uzunovici miniszterelnöknek részvétlétáviratot küldtek: A román hadiönkéntesek egyesülete, a fővárosi újságírószindikátus, az erdélyi román légionáriusok egyesülete, a kisan-tant sajtóbizottság romániai csoportja, az ügyvédek országos egyesülete, a köztisztviselők országos szövetsége és más társadalmi egyesületek.

Az uralkodó balti látogatása a közbejött gyász miatt halasztást szenved.

Ugyancsak elhalasztották október 20-ra a bukaresti francia—román hangversenyt, melynek védnökségét a király vállalta.

A temetés napján Tatarescu miniszterelnök gyászbeszédét közvetíti a bukaresti rádió.

A kormány külföldre utazott tagjainak visszatéréséig Tatarescu a külügyi és hadügyi, Lepadatu a közoktatásiügyi és Pop Valér, vagy Costinescu dr. a közlekedésügyi tárcát veszi át.

Béketárgyalások indultak a kormánypárt és az ellenzék között

A marseillei merénylet áldozatainak temetése után, tehát a jövő hét végén fontos minisztertanács lesz, amelyen Titulescu külügyminiszter beszámol a nemzetközi helyzetről és felhatalmazást kér a kormánytól olyan újabb lépések megtételére, melyek a Balkán békéjét és a kisan-tant-államok még szorosabb együttműködését vannak hivatva szolgálni. Ezen a minisztertanácsra tárgyalják le a parlament elé terjesztendő törvényjavaslatokat,

így a közigazgatási reformtervezetet is, melynek intézkedéseiről tudvalevőleg Inculetz belügyminiszter informálta az ellenzéki pártokat.

A fővárosi lapok úgy tudják, hogy csak Goga volt hajlandó a tervezethez beleegyezését adni. A javaslat egyébként a racionalizált decentralizáció szellemében készült el és igen érdekes újításokat tartalmaz.

Többek között vármegyei kerületeket létesít, melyeknek élén a kormány politikai megbízottai állanak, akik a kormánnyal együtt távoznának helyükről. A vármegyék közigazgatását ügyvezető prefektusok irányítanák, akiknek állása nem függne a kormány sorsától.

Egyes bukaresti lapok azt az eddig hivatalosan meg nem erősített hírt közlik, hogy Szinajában Tatarescu, Mihalache és Titulescu között tárgyalások voltak, melyeknek állítólag az a célja, hogy a kormánypárt és az ellenzéki pártok, elsősorban a nemzeti-parasztpárt között megteremtés a békét.

Mihalache állítólag nagyon megértőnek mutatkozott Tatarescu ilyenértelmű ajánlatával szemben, de kijelentette, hogy pártja végrehajtóbizottságának hozzájárulása nélkül semmilyen kötelezettséget nem vállalhat.

Ezeket a tárgyalásokat látszik igazolni az a nyilatkozat is, melyet a miniszterelnök a Curentul munkatársa előtt tett:

— A kormány — mondta Tatarescu — óvakodik attól, hogy ténykedésével bármilyen formában is megbántsa az ellenzéket. A marseillei merénylet után belpolitikai életünk legfőbb követelménye, hogy az ellenzék munkatársi szerepe ne csak örökös óhaj legyen.

BRATIANU DINU TALÁLKOZOTT A MINISZTERELNÖKKEL

Hirt adtunk Titulescu és Bratianu Dinu bukaresti találkozásáról. A tárgyalások után Lepadatu kultuszminiszter kereste fel a kormánypárt elnökét és beszámolt előtte a liberálisok erdélyi szárnyának kirívó panaszairól.

Az esti órákban váratlan látogatója akadt Bratianunak Tatarescu személyében, aki közel félórát időzött a pártvezérnél.

Slavescu pénzügyminiszter is találkozott Bratianu Dinuval. Felvilágosítással szolgált a kormány pénzügyi műveletei felől és közölte vele, hogy az események következtében

a belföldi kölcsön hivatalos tájékoztatójának kibocsátását pár nappal elhalasztják.

Kolozsvári jelentések szerint Maniu felgyógyult betegségéből, de csak a parlament megnyitására megy Bukarestbe.

VAN-E KÖZE A DEMOKRÁCIÁNAK A MARSEILLEI MERÉNYLETHEZ?

Tegnap este a nemzeti agrárpárt klubhelyiségében tartotta meg Goga a napokkal ezelőtt beígért politikai expozéját. A várakozás ellenére nem foglalkozott kül-

Serilana

SELYME,
SZÖVETE
A LEGJOBB
A LEGOLCSÓBB!

Brassó,
Kapu-utca 3

Farola kontra Farola

Érdekes milliós pör a brassói törvényszék előtt, amelyben két igazságügyminiszter is szerepei

Brassó, október 13

A brassói törvényszék csütörtök délután milliós pereskedést tárgyal. A pereskedő felek nem kisebb tekintélyek, mint a francia és román hadiipar két legjelentősebb vállalata: a párisi székhellyel bíró „Farola” Fémlemez és Huzalgyár és a romániai „Exploatarea Farola”. A két társaság pere a brassói „Farola”-gyár tulajdonjogáért folyik. A perben a hadilábon álló francia és román nehézipar Románia legkiválóbb gazdasági képviselték. Az „Exploatarea Farola” két volt igazságügyminisztert is felvonultatott: Grigore Juniant és Voicu Nitescut, továbbá két szenátort: N. Falkot és Vasile Glejarut, valamint Filermann ismert bukaresti ügyvédet. Filermann arról nevezetes ebben a perben, hogy nem régen még a „Farola” igazgatóságában foglalt helyet, majd részt vett az adásvételi szerződés létrehozásában, amely körül a per most folyik. Most a francia vállalat ellenfeleként mint a román ipari arisztokrácia megbízottja foglal helyet az ügyvédek között.

A francia „Farola” képviselőjében N. Traub bukaresti ügyvéd és Cohen József dr., a román törvényelőkészítő bizottság talán egyetlen zsidó tagja. Cohen személye körül a pikantéria az, hogy éppen Junian nevezte ki a törvényelőkészítő bizottságba.

Az „Exploatarea Farola” a párisi céggel annak brassói fémlemez-gyárát anakidején négymillió francia frankért vásárolta meg. A szerződést szabályszerűen megkötötték. A szerződés értelmében a román vállalat 1934 szeptember 1-ig 1 és félmillió francia franknak megfelelő lejt köteles fizetni a Farola romániai hitelezőinek. A vállalat párisi képviselőinek pedig ugyanaddig az időpontra Párisban két és fél millió francia frankot kell fizetnie.

A vásárló román társaság előlegként 48 ezer francia frankot fizetett ki. Közben azonban kiderült, hogy az eladott gyárvállalatot a francia „Farola” sokkal jobban értékesíthette volna. Így történt, hogy az eladó vállalat jogi képviselői ürügyet kerestek a megkötött szerződés megtámadására, közben pedig — legalább is a román vállalat szakértőinek véleménye szerint — arra készültek, hogy üzemüket kimentsék Romániából. A román cég erre elhatározta, hogy az előleg erejéig betáblázást kér az üzemre. A betáblázás meg is történt, a francia társaság ezt azonban perrel támadta meg. Ez a per szerepel most a brassói bíróság előtt.

A tárgyalás során a francia társaság ügyvédjei kifejtették, hogy a betáblázás érvénytelen, mert érvénytelen maga az adásvételi szerződés is, amelynek feltételeit a román társaság nem tartotta be, amennyiben elmulasztotta kifizetni Párisban azt a két és fél millió francia frankot, amit a szerződés szeptember negyedikére előírt.

A román társaság ügyvédjei ezzel szemben azzal érveltek, hogy a kérdéses összeget a megszabott időpont előtt letétbe helyezték Bukarestben a Letéti pénztárára, természetesen nem francia frankban, hanem megfelelő összegű lejtben. Az új valutarendezés szerint ugyanis magánosok nem vihetnek ki külföldre valutát, nem is utalhatnak át, sőt belföldön is csak a Nemzeti Bank tudtával és engedélyével bonyolíthatnak le üzleteket idegen valutákban. Junian fejtegetése szerint a szerződés érvényessége főként már van döntés, miután azt a bíróság a betáblázásnál megvizsgálta és rendben találta. Szerinte a francia társaság pereskedésének oka nem más, mint az, hogy külföldön jobb vevőt talált s ezért most menekülni akar a régi szerződéstől.

Junian egyébként fejtegetése során elmesélte

kikelt Cohen ügyvéd ellen, akit — mondotta — nem nevezett volna ki a törvényelőkészítő bizottságba, ha akkor is úgy értelmezte volna a törvényt, mint most.

Junian azzal fejezi be fejtegetését, hogy a fizetés formája a közben életbe léptetett rendkívüli törvények miatt módosult, ez pedig nem adhat jogot a francia társaságnak, hogy ebből előnyöket kovácsoljon.

Ugyanígy értelemben beszélt Voicu Nitescu is, kérve a bíróságot, hogy a pert megszüntetve a betáblázás törvényességét mondja ki.

A tárgyalást a késő esti órákban fejezte be a bíróság. Ítéletet csak október 19-én hirdetnek az érdekes ügyben.

Jegyezze meg
Rivel a szót

Rivel

mert ez a modern illatszerészet legfőbb
kélelősebb teljesítményét jelenti

„RAVEL”

kölniviz az előkelőség legmegbízhatóbb jele.

Rival
Bolero,

kölniviz-ísménytermészetes kivonat alappal az előkelő világ kölnivize.

— Ime az a kölniviz, amely mintegy önmagából sugározza ki a leggazdagabb pompát.

BRISE FLEURIE,

— az a kölniviz, amely egyesíti magában az ifjúság minden báját.

FLEURS DE MAI

— a nappali kölniviz.

MATIN BLEU,

— a reggel illatát jelenteti meg.

CHOUKY,

kölniviz férfiak számára.

Tehát jegyezze jól meg:

„RAVEL”

kölniviz nem hiányozhat egyetlen
toilette-asztalról sem.

Ravel

HIREK

Tomcsa Sándor:

AHOGY MI ÖKET ISMERJÜK...

V.

Két zsidó

(Kopár szirtfok az óceán legelhagyatottabb vidékén. Sehol egy fűszál, sehol egy vitorla, vagy füst a láthatáron, még csak egy rongyos alsós-partner sincs a környéken.)

Az egyik zsidót ezelőtt néhány órával vetette ki a tenger e szirtre, a másik hajótörött zsidó uszva közeledik.

Egyik zsidó: Te jó Isten! Grün ur maga az? Mi újság a Bristolban?

Másik zsidó: Mondja Blau ur, miért nem kérdi inkább, hogy nem ázik-e át a cipőm? Ez éppen egy olyan marhaság.

Egyik: Maga csak még mindig az a régi ideges...

Másik: Még ideges se legyek? Azt hittem, hogy na végre, nyugodtan beérek Amerikába, s akkor ausgerechnet itt ül magam. Mondja Blau ur: üzlet magának ott ülni azon a hokkerlin?

Egyik: Erről jut eszembe: ne feledje, hogy holnap lejárat van. És ne feledje, hogy én sem szedem csak úgy az ezreket, mint a pipasot a buzában.

Másik: Apropó buz! Nézze Blau ur, kellene nekem egy félvagon fényfáz.

Egyik: Csak ne tereljen, ne tereljen! Hét éve várok a pénzemre. Holnap lejárat és vagy fizet, vagy átadom az ügyet... Félvagonra volna szüksége?

Másik: Szükség?!... Lehetne beszélni róla.

Egyik: Ab állomás kettőhusz.

Másik: Nézze Blau ur, mondok valamit: nem lehet beszélni róla. Csak telefonálok Brennernek és kettőhétbe annyi van, amennyi kell.

Egyik: Maga hagyja a Brenneret. Ha maga fényt is akar nem csak mázt, akkor hagyja a Brenneret. A Brenner kezén még a gyémánt fénye is elhalványodik.

Másik: Olyan jól megy a Brennernek?

Egyik: Milyen jól?

Másik: Hogy gyémánt van a kezén.

Egyik: Mondja Grün ur, magának mindig ilyen vicces kedve van, ha egy cápa közeledik maga felé?

Másik (nyugodtan): Felém?

Egyik: Nüná, a német-francia megegyezés felé.

Másik (tökéletes nyugodtsággal): Felém? Egy cápa? Kérem én az adótárgyalásról jövők. Cápa? Mbah...!

Egyik: Na és azt hogy uszta meg?

Másik: Pardon. (A cápához). Mondja ön mit keres itt?

A cápa (elkeseredetten pislog egyik zsidóról a másikra): Én itt már ugylátom, hogy nem kereshetek semmit. (Szomorúan eluszik.)

Egyik (a cápa után): Isten vele fiam, üdvözlöm Jónást.

Másik: Mondja mit üdvözl? Olyan jól megy magának? Hagyja Jónást a fenében, ahol van a cet gyomrában. Legyünk hárman erre a vacak sziklára?

Egyik: Mondja már: majd örült lesz Jónás, hogy ott hagyja azt az üzletet. De miért nem foglal helyet? Olyan jó magának a vízben?

Másik: Ki is mehetek, meg lehet szakítani a jegyemet. (Kimászik a szirtre, leül és egy pakli kártyát huz elő). Ki oszt?

Egyik: Maga indult a tókással.

Másik: Vajjon?

Egyik: Persze. Hát nem emlékszik? Bemondtott egy kvártot, indult a tókással és akkor jöttek, hogy kitört a háború, megbukott a Mendel és fia, vagy valami efféle volt.

Másik: Eo, a háboru azután tört ki, hogy elfogtam a maga ultimóját.

Egyik: Akkor a Mendelékkel volt az a zri. Miudegy. Osszon.

Másik: (kever): Csáládért mit irunk?

Egyik (szétnéz a tengeren): Vihar jön. Csak egy mint akkor: család kettő.

Másik: Pedig mi volt akkor egy család és mi mai!

(Kitor a vihar)

Egyik: Vannak, tere, kassza, abszolút... vigyázzon hullám jön!... Kétszáz, bemondom a trult.

Másik: Na apám, most bejött a boltomba. Figyeljen ide: kvint kontra játék, kontra kassza... vigyázzon villám!... kontra abszolút... vigyázzon szökőár!... kontra kétszáz és kontra a turul.

(Dühöng a vihar)

Egyik (iszonyuan kacag): Rekontra kassza.

Másik: Szubkontra kassza!!!

Egyik (tul kacagja a vihart).

Másik: Mit röhög?

Egyik (hasát fogja nevetésben): Egy hullám elvitte a kasszámat.

Másik: Ilyen pech.

(Rettenetesen dúl a vihar)

— Öt év múlva követeli a vámat a CFR. Csikszeredáról jelentik: Bermann Márkus csikszeredai kereskedő 1929-ben vasút kapott Németországból. A vasut annak rendje és módja szerint beszedte a fuvar és vám címén esedékes összegeket, majd kiadta az árut. Nagy meglepetésére öt év múlva az 1929-ben szabályszerűen kiváltott árúért, vám címén, újabb nyolcezer lej követelt a CFR. Arnyira komolyan vette ezt a követelést, hogy foglalást vezetett a kereskedő ellen, aki bírói lététbe helyezte az összeget s a törvényszékhez fordult igazságért. Több tárgyalás után, ma azt akarta bizonyítani a vasut, hogy követelése jogos. Ezzel szemben az iratesomóban fekvő okmányok az ellenkezőjét bizonyították. A kétség-telenül érdekes ügyben novemberben hirdettek ítéletet.

— Elszállították a Templom-térről a lefejezett szatmári Kölcsey-szobrot. Tudósítónk jelenti: Pénteken reggel munkások jelentek meg a Templom-téren s megkezdették az ismeretlen tettesektől lefejezett Kölcsey-szobor talapzatának szétbontását. A város munkásai voltak, nem tengett bennük tul a figyelem és a gondosság s így az értékes műemléket alaposan megsértették. Aztán kocsikra pakkolták, a református temetőbe szállították, ott lerakták és eltávoztak. A város ezzel a maga részéről befejezettnek tekinti a dolgot s így a református egyházközségre hárul, hogy a műemléket illő keretek között elhelyezze a temetőben.

★ **Hölgyeim!** A menstruáció napjainak minden kellemetlenségét megelőzheti az orvosilag ajánlott ideális kozmetikai szernek, a Balsamette-nek alkalmazásával.

ABLAK

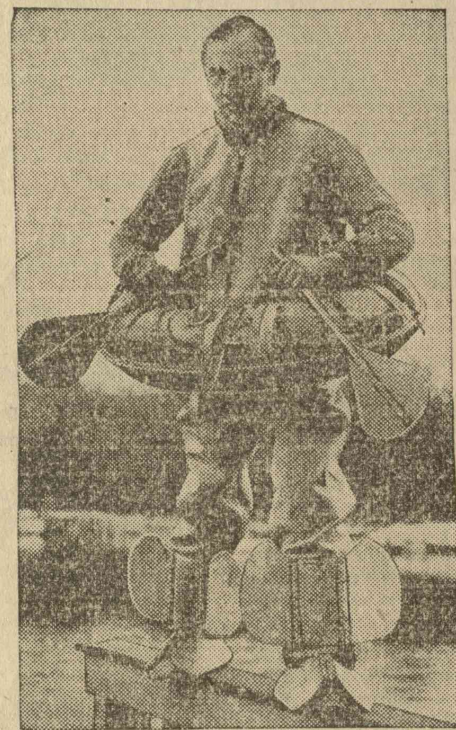
Annak a szarvasi felperesnek pedig igaza volt. Ő az, aki visszapertelte a tandíját az államtól azzal az indoklással, hogy bár betartotta az összes erkölcsi tanításokat, amire oktatták, mégis éhen kell felfordulnia. Szorgalmas volt mindig, nem lopott, nem csalt, jó munkás volt és mégis munka nélkül kell éhenhalnia a családjával együtt. Adják vissza a tandíját. A bíróság kötelezze az államot 16 nap alatt különbeni pégrehajtás terhe mellett...

A bíróság érdemben nem is tárgyalta a keresetet azzal, hogy az tárgyalásra alkalmatlan.

A kifejezés helytelen. Lehet, hogy a bíróságnak nem áll módjában a keresetet tárgyalni, de hogy az tárgyalásra alkalmatlan volna, azt a világ összes munkanélkülei tagadják.

Tárgyalni kellene bizony, nehogy sajátmagukhoz éljenek az elutasító határozattal szemben jogorvoslattal.

AKINEK A VADKACSAVADÁSZAT A LEGFŐBB PROBLÉMÁJA

A fenti kacsavadász-jelmezt fellalálójá korszakalkotó ujlásnak szánta a vadkacsavadászat történetében. A gummiból és vizálló anyagból készült öltözék kiválóan alkalmas a műsemsejtő állatkák megközelítésére.

— El akarta kergetni a papot a sir mellől. Kolozsvárról jelentik: Balog László egyetemi hallgató állott felekezet elleni izgatás vádjával a kolozsvári törvényszék előtt: egy százfenesi gazdálkodó temetésén el akarta kergetni a papot a sir mellől. Ez év husvétján történt: Kovács János százfenesi gazdálkodó temetésén megjelent Balog László egyetemi hallgató is és beszédet akart mondani. Nem várta meg, amíg a római katolikus pap befejezi a szertartást, hanem közbeiktalt: — Azok akarnak téged eltemetni, akik ellenségeid voltak. Nagy riadalom keletkezett. Ők emelkedtek a levegőbe. Többen az egyetemi hallgatóra támadtak, aki végül is kerekelt oldott. A törvényszéki tárgyaláson Balog azzal védekezett, hogy a gazdálkodó halála után is azt a kívánságát fejezte ki neki: nem akarja, hogy pap temesse és őt kérte meg arra, hogy emlékbeszédet mondjon. A tanak szerint Balog kijelentette, hogy vörös virágot és vörös zászlót kellett volna fejfa helyett tenni a sir mellé. Nagy Mártonné tanu, az elhunyt egyik rokona, nem tud az állítólagos utolsó kívánságról. A tárgyalást október 19-re halasztották el, mert új tanuk kihallgatását rendelték el.

★ **Orvosi hír.** Dr. med. Herskovits Erzsébet, orvos-kozmetikus, külföldi tanulmányutjáról hazazérkezett és rendelkezett újból megkezdte Brătianu (Kórház-utca) 2. szám alatt. Quarz. Diathermia.

★ **Eljegyzés.** Lőrinczy Nusit, Poiana Arieseből eljegyezte Katz Dezső malomtulajdonos, Taga. (Minden külön értesítés helyett.)

Egyik: Halló Grün ur! A fényfázat meg-számítom kettő tizbe ab állomás.

Másik (fulladozik): Egy frászt. Csak telefonálok Brennernek és... (Elmerül)

Egyik: Halló Grün ur! Halló!! Ne felejtse el holnap a lejárat... (Ő is elmerül)

— Kommunista sejtet leplezett le az egeresi csendőrség. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Az egeresi csendőrség a szénbánya munkásai között kommunista sejtet nyomozott ki és Brie Nicolae, Borzi Jasi, Halpoin Teodor, Guescu Joan, Nereac Joan, Varga Teodor munkásokat letartóztatta és átkísérte a kolozsvári ügyészségre. A házkutatáskor kommunista röpiratokat és röpecdülakat találtak náluk.

— Hét tanfelügyelő Csikmegyében. Tudósítónk jelenti: A közoktatásügyek minisztere Jamandi Ádám csikszenttamási és Suteu Izidor csikstusnádi igazgató-tanítókat Csikmegyében altanfelügyelőkké nevezte ki. Az újabb kinevezésekkel egy tanügyi felügyelője, egy tanfelügyelője és öt altanfelügyelője lett a csiki kulturónának. Tehát az ellenőrzés körül nem mutatkozik hiány. A jövőben 14 árgus szem fog a csikmegyei felekezeti iskolák munkájára vigyázni. Hét ember „teremti” a rendet a közoktatásügy csiki „burjános” kertjeiben. Ha így haladunk, rövidesen minden felekezeti iskola mellé egy-egy altanfelügyelőt állítanak. Hiába, tulajdonosok sok pénz áll a közoktatásügy rendelkezésére.

— **Öngyilkos lett, mert családját elhagyta.** Kolozsvárról jelentik: Péntek délelőtt Kemény Gábor-utca 6 szám alatti lakásán tiz luminál tablettával öngyilkosságot kísérelt meg Székely Mór volt kereskedő. Szomszédai találtak rá eszméletlen állapotban. A kihívott mentők gyomormosást alkalmaztak és a klinikára szállították. Állapota reménytelen. Több bucsulevelet hagyott hátra, melyek közül csak egyet hoztak nyilvánosságra: a zsidó hitközséget kéri, hogy ne boncolják fel és vallásos zsidóhoz álló temetésben részesítsék. Szomszédai szerint Székely régebben készült a halálra, mert családját elhagyta és egyre súlyosodó nyomorát nem bírta elviselni.

— Szegény fogarasi betegek. Tudósítónk jelenti: A fogarasi kórházba a táppénz elmaradása miatt csak a legnagyobb nehézséggel tudják ellátni betegeit élelemmel. Most a jótékony egyesületekhez fordult, hogy jöjjenek támogatásra. Az egyesületek közül egyesek siettek legalább kenyérrrel ellátni a kórház betegeit, addig is, míg a kiutalásra a pénz is megjön.

★ **Szülőotthon Brassóban.** Hézgapótló intézmény nyílik meg vasárnap Brassó egészségügyi berendezése terén, Buzasor 6. szám alatt. Dr. Heinz Winkler ismert brassói szülész-nőgyógyász privátklinikát nyit szülő nők részére, a melyben pauszálásokkal vállal. A klinika I. és II. osztályra van berendezve és a pauszáláson minden, a szüléssel, ugy azt követő gyermekágyval kapcsolatosan esetleg felmerülő műtétek is bennfoglaltatnak. A szülőotthon a modern higiénia és orvostudomány összes követelményeinek megfelelően van felszerelve. Szabad orvosválasztás. Telefon 338. és 485.

— **Letartóztatta és vasraverette a csendőrmester a tyuktolvaj — feljelentőt.** Szatmárról jelentik: A csendőrmesteri felhőborító hatalmaskodásnak egy újabb példáját jelenti Avas-felsőfaluból. A falu Olariu nevű csendőrmestere letartóztatta és vasraverette Elias Márton kereskedőt. A kereskedő felesége Szatmáron tudta meg az ügyészségen, hogy ura azért került a hatalmaskodó csendőr kezei közé, mert évek-

kel ezelőtt feljelentett egy tyuktolvaj s miután a tárgyalásokra nem volt ideje elmenni, most a legujabb tárgyalásra elővezetési parancsot adott ki ellene. A csendőrmester aztán, aki régen haragszik már a kereskedőre, sietett kihasználni az alkalmat. A szatmári ügyész, amikor értesült a dologról, nyomban telefonutasítást adott a csendőrmesternek, aki az ügyésznek talán csak engedelmessé, bár megelőzőleg kijelentette, hogy az atyauristéntől sem fél.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint enyhe északi és északnyugati szél, változó felhőzet, helyenként kisebb zivatarok. Mély fekvésű helyeken talajmenti fagy is lehetséges.

★ **A „Nemibetegségek és a Házasság”,** népszerű orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József bőrgyógyász, Târgu-Mureş, Calaraşilor 14. Ára 15 Lei.

★ **Az őserdő rabjai.** Lulofs a holland-indonéz szigeteken nőtt fel. Gyermekkorában bebarangolta Borneót, Celebest, Sumatrát, Jávát s az első nyelv, amelyet dajkájától megtanult, a jávai bennszülöttek nyelve. Nem csoda tehát, ha olyan közel tudott férközni ehhez a gyermekdeden vidám és mégis mély életfilozófiával teli fajtához, mint fehér ember sem azelőtt, sem azóta. A derék hollandok Lulofs könyveiből eszméltek rá, hogy jószágos kormányzások leple alatt, valóságos középkori rabszolgaság folyt indiai birtokaikon. Egy ilyen rabszolgalmáj kuli élete Lulofs első magyar nyelven megjelenő regénye: „Az őserdő rabjai”. Pantleon kiadásban, szép kiállításban 240 oldal, fűzve 45 lej, vászonkötésben 72 lej a Brassó Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

LEGALABB 10.000 ASSZONY használja és dícséri naponta Biri néni szakácskönyvét mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levesek, sülték, előételek és tészták; befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok sem, aminthogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendők a disznóölés körül, hogyan kell zöldséget aszalni, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát télire eltenni, szirt olvasztani és — puliszkát főzni. Egyszóval: felöleli a háztartási konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vasos kötet ára tartós, kemény kötésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58.

Hajóösszeültkezés a brailai kikötőben

Braila, október 13

Tegnap este a brailai kikötőbe érkezett 4 uszály, melyeken a calarasi 20. tüüzérezred legénységének egy részét szállították hadgyakorlatra. A sötétben az ellenkező irányból jövő „Antoaneta” nevű vontatógőzös beleszaladt az egyik uszályba, mely az összeütközés következtében alaposan megsérült. Emberéletben nem esett kár.

Nincs megegyezés a brassói vasmunkások sztrájkjában

Brassó, október 13.

Egy hete van annak, hogy a brassói Teutovásárugyár 90 munkása letette a munkát. A munkások és a munkaadó közötti tárgyalások, amelyeket a brassói munkafelügyelőség vezet, még mindig nem jártak eredménnyel. A munkaadó mereven kitart amellett, hogy a munkások követeléseit jogtalanok és ezért halani sem akar a megegyezésről.

A munkások viszont szilárdan ragaszkodnak a sztrájkhoz. Az elmúlt egy hét alatt a mozgalom nem lanyhult, inkább erősödött, mert Brassó összmunakassága, valamint az ország több ipari gépöntőjének munkássága seggellyel támogatja a sztrájkolókat. A brassói Magánalkalmazottak Szövetsége is gyűjtést indított a sztrájkolók segélyezésére és nagyobb összeget juttatott el a teuschgyári munkásokhoz.

Amint értesülünk, a más városokból hozott sztrájktrő szakmunkások is kezdik csatlakozni a gyárat és csatlakoznak a sztrájkolókhöz. Ezidőszent csak két sztrájktrő szakmunkás dolgozik a gyár épületében. Azon kívül egynehány falusi napzámos és az inasok, akikkel a felnőttek munkáját végezteti a gyár.

(Hihetetlenül tombol a vihar)

Másik: Halló Blau ur! Blau ur!!

Egyik: (még egyszer feldobja a viz): Na mit akart?

Másik: Itt van a pénz.

(És végleg elmerül mind a kettő).

MIKESIMRE
PARISI RÍPORTJA

SPORT

Labdarugás

VASÁRNAP BRASSÓBAN:
VICTORIA—BRASOVIA

Nemzeti Bajnoki a Stadionban. A brassói csapat utolsó alkalma a pontszerzésre, mert következő ellenfelei mind erősebbek.

Forronganak a svájci szövetség nyugati kantonjai, mert a vasárnapi csehek elleni csapatba egyetlen játékosukat sem válogatták be. Mellozve érzik magukat a most erőlyes lépésre szánták el magukat: a genfi, freyburgi, nashi és wallisi futballklubok kilépnek az országos szövetségből és külön amatőr szövetséget alakítanak. Beavatottak szerint csak ürügy a most felhozott ok és régi ellentétek robbantak ki a szakításban.

NÉGY VÁROS CSAPATAIBÓL ALLITOTTAK
ÖSSZE A ROMÁNIA ELLENI VÁLOGATOTT
CSAPATOT

amely a következő:

Fontovitz (Varta Pozen) Martyna (Legia Varsó) Bulanov (Polonia Varsó) Dziwiss (Ruch Szielizia) Kotlarezik I (Visla Krakko) Mysiak (Cracovia) Balcer (Visla Krakko) Ciszewski (Cracovia) Nawrot (Legia Varsó) Willimovszki (Ruch) Urban (Ruch).

ÖTVENEDIK MÉRKŐZÉSE LESZ A ROMÁN
VÁLOGATOTTHAT

a vasárnapi lemergi meccs. A csapat már elindult Lengyelország felé.

A lengyelekkel viszont ötször játszott a román válogatott. Ez lesz a hatodik találkozó. Az eddigi eredmények:

1922. Csernovic. Lengyelország—Románia 1:1 (1:0).

1923. Lemberg. Lengyelország—Románia 1:1 (1:0).

1927. Bukarest. Románia—Lengyelország 3:3 (3:1).

1931. Varsó. Románia—Lengyelország 5:2 (1:1).

1932. Bukarest. Lengyelország—Románia 5:0 (4:0).

A mérleg tehát ez:

Lengyelország	5	1	3	1	15:7
Románia	5	1	3	1	7:15

ROUEN

FC Rouen—Attila 5:2 (3:1). A miskolci csapat súlyos veresége Franciaországban.

Egymillió lej alapítókéval profiklub alakul Temesvárt. A szabályzat szerint a legalsó osztályban kellene kezdje működését és csak csoportgyőzelme esetén kerülhetne feljebb. Négy év is eltelhetne tehát, a míg a Nemzeti Bajnokságba jutna, feltéve, ha minden mérkőzését megnyeri. Valószínűnek tartják, hogy a TAC-al fuzionál az új alakulat, mert így nyomban a Nemzeti Bajnokság második osztályában játszhat.

NÉGY VÁLOGATOTT MÉRKŐZÉST JÁTSZIK
MAGYARORSZÁG DECEMBERBENés pedig a következő tudasorrend szerint:
December 9: Olaszország ellen (nem Európa kupa).

December 12: Belgium vagy Hollandia ellen.

December 16: Írorság ellen Dublinban.

10 ezer lej költsége volt a NAC-nak Koronyval, aki végül mégis a TAC-ban maradt. A NAC most a szövetséghez fordult, hogy ezt az összeget valamiképpen megkapja.

Ökölvívás

A SZOVJET ÖKÖLVÍVÓK MÁSODIK
GYŐZELME CSEHSZLOVÁKIÁBANSzovjetország—Északcsehszlovákia
12:4. Kétezeröttszáz néző.

Télisport

Párisban megkezdődött a jégsezon. Sonja Hennie mutatta be nagy sikerrel teljesen új összeállítású műsorát a párisi jégpalotában.

Atlétika

Még mindig nagy formában van Andersson, a svéd óriás, a svédek hatalmas képességű diszkoszvető világrekordere. Andersson legutóbbi versenyét 50.98 méterrel nyerte, de versenyen kívül volt egy 51.49 méteres dobása is.

Tenisz

Bukarestben megkezdtek a fedettpálya építését, melyen három tenispálya, egy baszket ball és céllövő pálya lesz.

Egy szál ingben, fekete fátyollal fedett fejvel, mezitláb

megy a nyaktiló alá Violette Nozière

A 13-ik paragrafus, amely a középkor emlékéül bennemaradt
a francia büntetőtörvénykönyvben

Páris, október 13.

A legutóbbi nagy események kissé elterelték a figyelmet arról, hogy:

Violette Nozière bíróság elé állt.

Hogy megkezdődött e századnak, — mely már 34 éves, mégis milyen éretlen! — talán legdrámaibb bűnpere. Pedig ez is éppen eléggé érdeklő a francia közönséget.

Ez a Violette Nozière, aki tizenegy hónappal ezelőtt, amikor lefogták, nem volt még 18 éves, am, megölte az apját és gyilkosságot kísérelt meg az anyja ellen. A dráma, amely pontosan 1933. augusztus 21-én zajlott le, már körülményeinél fogva is ördögi volt. Violette kisasszony nyugtalanul töltötte napját. Délelőtt és délután a Quartier Latin lokáljaiban ödögött. A háromlábú bárszékerekre támaszkodva, gyors egymásutánban fűtette az alkoholos kupicákat, összeviharogott a japán diákokkal, akik annyi pénzt tudnak adózni a fehér nőkre, hozzásimult a néger gigolókhöz, akik még ennél is több pénzt tudnak elvenni a fehér nőktől s végül este hét után, kissé szeszesen, izgatottan és kipirulva beállított haza:

— Voilá!

Ezt azért mondotta, mert kis csomagot tartott a kezében. Apja is, anyja is beteg volt. Jó gyermek ez a Violette, gondoskodott róluk, gyógyszer hozott részükre, valami port és ehhez az orvos levelét is, a használati utasítással s azzal a határozott tanáccsal, hogy azon-

nal vegyék be, másnapra kutyabajuk.

A mérget Violette gyártotta. A levelet ő hamisította.

Műtán megfélelt gyermeki kötelezettségeinek, estélyi ruhát öltött, kipingálta magát és elment a Montmartre-ra, ahol — a városnegyed természetrajzánál fogva — apacsokkal és utcánőkkel szórakozott.

Ejféli után hazatért. Apja és anyja már mákonyos bódulatban lihegtek a párnák között. Violette biztos akart lenni dolgában. Kinyitotta tehát a gázcsapot. Így legalább az a látszata lesz a dolognak, hogy közös öngyilkosságot követtek el. Ezután visszatért az említett városrészbe.

Reggelre az apja halott volt.

Az anyja túlélt a kalandot.

Az ifju hölgyet letartóztatták.

*

Tettét kétségtelenül azért követte el, mert hozzá akart jutni 180 ezer franknyi örökségéhez s szeretett volna valamivel szabadabban élni. Tuloztan ugyan így sem volt korlátozva. A családi fegyver Párisban távolról sem cly erős, mint másutt. A fiu, bármilyen fiatal legyen is, már „mőszjő“-nek nevezetik a familiában. A leány „madmazell“-nek. Ez mutatja, hogy a gyermekek önálló egyéniségek.

Violette 18 éves múltjában 30—40 szerető emléke húzódik meg. Ha nem lett volna eléggé

független, ezt a rekordot sohasem tudta volna elérni.

Mégis elégedetlenkedett s korlátlan, teljes-séggel ellenőrizetlen életet óhajtott, hogy a 180 ezer frankot ne is emlitsük még egyszer. Így szánta el magát az augusztus huszonegyedik éjszakára. Lelke alatt egy nagy mocsár volt, a fürtelem! — ezt meg kell jegyezni Adyval. Ugyanis, miután megölte az apját, a mit nem tagad, nem is tagadhat, azt vallotta, s valija még ma is, hogy ez többiben erőszakot követett el rajta. S miután csaknem meggyilkolta az anyját, azt állítja, hogy ez elősegítette az apa hitang tüzelmeit.

Kétségtelen hazugság. A fizikai gyilkosság után erkölcsi gyilkosság.

E helyütt bizonyítási eljárásba nem bocsátkozhatunk bele, de elég annyi, hogy ezer adat, irat, vallomás tanúsítja Violette védekezésének valótanságát. Nozière ur, mint apa és mint férj, sőt mint állampolgár is, erkölcsi jelenség volt, higgadt, takarékos, megbízható, olyan, amilyennek egy jó citoyennek kell lennie, volt évjáradéka és nem voltak politikai kilengései. Hasonlóképpen az anyja is. Mindketten átlagon felüli műveltséggel rendelkeztek s intelligenciájukat tovább adták Violettenak. Egyebekben arról, hogy lányuk mint él, mit csinál, sejtelmük sem volt s ha valaki kétségbevetta volna a madmazell erőnyeit, akkor a tisztos szülők nehezteltek volna.

VIOLETTE NAPLÓJA

Violette a fogságban naplót írt. Ezt a naplót most az egyik párisi újság kicsempészte a cellából s folytatásokban közreadja. Minden szó, minden mondat az irány finomsága és a gondolatok eredetisége tanúság amellett, hogy a gyilkos választékos és művelt jelenség.

Példaképpen megemlíthetjük, hogy nagyszámú szeretőinek seregéből szívből, igazán csak egy Jean Dabin nevű urifit szeretett. Ez, miután a botrány kipattant, elhagyta Violettet. Ime, mit mond erről a napló:

„Mind a kettőnk nyugalmáért jobb is, hogy mindennek örökre vége közöttünk. Ha megbocsátott volna, ugy léleknek nagysága mindig bűnöm nagyságára emlékeztetett volna. Örökké nyugtalan tekintetem szüntelenül kiolvasa volna a láthatatlan ítéletet szeméből!”

Milyen szép! Mint egy Paul Valéry-vers! Egyébként, azt hiszem, Violette jól meggondolta, mit ír a naplójába. Számított arra, hogy titkos és belső vallomása a bíróság elé kerülhetnek s ott vádoló vagy mentő erővel hathatnak. Ezért keserűen gyalázza bennük az apját, akit meggyilkolt s méltatlankodik az anyján, akit meg akart gyilkolni:

„Jobb anyja lenék az én kicsimnek, mint ő nekem!”

Akinek a részére egyébként mérget kevert a akire kinyitotta a gázcsapot.

A fogház természetesen tele van utcánőkkel.

„Ha bűnös vagyok is, nem vagyok rothadt lélek. Ezek a nők felháborítanak!”

EGY LEÁNY ELŐELETE

Ifju éveit ott töltötte az örömlányok között. Páris legmélyében. Harminc-nyolcvan férfit szemrebbenés nélkül beismert.

Finnyás. Ő nem egy olyan. Egy afféle. Neki nem volt rendőrségi igazolványa.

Azt hiszi, hogy ez mentő körülmény.

Violette Nozière utálkozhatik hát az örömlányektól.

De ezek is utálkozhatnak tőle.

*

MÉG FELMENTIK!

Mi lesz az ítélet?

G. de la Fouchardiére (ennél az urnál élvezetesebben még nem társalgott senki újságíróval), ijedt cikket írt ma az „Oeuvre“-be, hogy utóbb még felmentik Violettet. Az esküdtek kiszámíthatatlanok. Külsőségek szerint átlékeznék. Ha valaki szívhasogatónak zokog, egyenesen ájúlódik, jól mutatja a lábát, ingerben öltözködik, akkor már el is veszítik a józanágukat. A mult században volt egy hasonló per, Steinheil asszonyságé. Gyilkolt, nem lehetett kételkedni benne. Az esküdtszék előtt azonban tagadott, összevissza hazudozott s közben hol zokogva vesztette eszméletét, hol bájosollyal leplezte le erotikai területeit s a esküdtek előtt. Erre szabadon bocsátották s a

Madame még most is markába nevet, ha ugyan közben meg nem halt.

Nozière kisasszony is ismeri az esküdtek gyengéit s ezért a főtárgyalás előtt öltözködni kezdett. Valódi párisi csin szerint. Ugy takaróznai, hogy minden nyílt legyen.

— Tetszeni akarok nekik! — mondotta az apácának.

Tehát nem igazát akarja bizonyítani, hanem tetszeni akar.

Valószínű azonban, hogy az apró nő ravaszkodások ezuttal csődöt fognak mondani. A

hangulat igen kiélezett Violette ellen. S ez esetben nem marad más hátra, mint a 13-ik szakasz alkalmazása, azé a paragrafusé, mely a középkor emlékéül maradt benne a francia büntetőtörvénykönyvben. Ime, hogy hangzik:

„A szülőgyilkosságért elítéltnek a kivégzés helyére meztláb, egy szál ingben és fekete fátyollal fedett fejvel kell mennie. A vesztőhelyen az elítélt a verdikt feloivasásának tartamára közszemlére teendő ki s a halálbüntetés ezután hajtható végre.”

Violettet tehát le fogják nyakazni.

Hiába akar ezuttal tetszeni.

Átrobogott a vonat az öngyilkosjelöltön, aki sértetlen maradt

A halálraszánt cselédleány megrázó története

Kolozsvár, október 13

„Amikor az öngyilkosjelölt szemtől szemben állott a halállal, megborzadt és visszafordult az életbe...” — ez a ponyvaregényzü jelenet játszódott le a valóság százszorosra fokozott izgalmaival egyik Kolozsvár melletti vasuti órházánál.

Ardelean Anna kolozsvári cselédleányt összeszidta gazdája, a Schütz János-utca 3 szám alatt lakó dr. Bornemisa Sebestyén. A leány attól félt, hogy hanyagsága miatt elbocsátják és öngyilkosságra szánta el magát. Csütörtök este kiment

a 352-es vasuti órházhoz és ráfeküdt a sinekre. Nagyvárad felől akkor tünt fel a személyvonat. A közeledő mozdony félelmetes dübörgése úgy megrémítette a halálra készülő lányt, hogy a sinek közé húzódott.

A vasuti ór, aki szemtanuja volt a vérfigasztó jelenetnek, elhűlve látta, hogy a vonat áthalad a leány teste felett. Mikor a vonat messze járt, csak akkor mert odarohanni: a kiállott izgalmauktól eszméletlenül, de teljesen sértetlenül feküdt a töltésen a lány.

Átadták a vasuti rendőrségnek.

Agyonverték a lettországi görög katolikusok érsekét

Riga, október 13.

Csütörtökön, a késő esti órákban megdöbbentő gyilkosság történt Rigában. Ismeretlen tettesek meggyilkolták a lettországi görög katolikus egyház fejét, Pommer János érsekét. A gyilkosok szinte felismerhetetlenségig összeverték az egyházfőt, majd, valószínűleg azért, hogy az áruló nyomokat teljesen megsemmisítsék, az épületet is felgyújtották. A tüzet azonban még idejében észrevették és elfojtatták és megtalálták az érsek holttestét, a melyet a vadállati kegyetlenséggel dolgozó gyilkosok megcsontkítottak. A lakást egyébként a gyilkosok felforgatták és kirabolták. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek után.

Az utas lopással gyanúsítja a vasuti kalauzt

Kolozsvár, október 13

A kolozsvári állomási rendőrségen fel-dult arcú nő jelent meg és feljelentést tett:

— Lévy Juliaanna amerikai állampolgárnő vagyok. A vonaton egyik kalauz ellopott a kezításkámat, melyben 600 lej, 1 palesztinai font, utlevelem és irataim voltak.

A feljelentést több Kolozsvárt leszállott utas is megerősítette, akik azt vallották, hogy látták amikor a kalauz az amerikai hölgy fülkéjében kutatott és a táskát elrejtette a szolgálati fülkében.

A vonat közben kirobogott az állomásról. A rendőrség nyomban intézkedett, hogy a kalauzt — akinek nevét sem tudta a károsult és csak személyleírását adta meg, — tartóztassák le.

Mi van a városnál?

Szamosujvár városa nagyon szerény ke-
retek között működik, mindössze tizenegy
tiszviselővel s a mindenkor városvezetők
legnagyobb problémája, nagyobb ráfize-
tés nélkül lepergetni a költségvetési téte-
leket.

Ez a feladat mindegyre nehezebb. Adók
ból nem sok jön be... Az állam maka-
csul adós marad az adójárással, tör-
vény ide, törvény oda, ami évente egy-
millió deficitet jelent... Emiatt a rend-
kívüli kiadások sorába felvett városfej-
lesztési tervek mindig elmaradnak...

Ötezer hold földbirtoka volt a város-
nak impériumváltozás előtt. Kisajátított-
ák! Maradt — 900 hold erdő... A költ-
ségvetést ez érzékenyen érinti.

A különböző rezsimok alatt a város tu-
lajdonát képező ingatlanok nagyrésze —
elkötvetélyesedett. Ma már csak a „Ko-
rona” vendéglő maradt meg s a kaszár-
nya, de ennek bérét szintén pontatlanul
fizeti az állam.

Ilyen körülmények között nagyon ne-
hez a költségvetést egyensúlyba tartani.

A költségvetés Szamosujváron is felleb-
bezés alatt áll. Fellebbeztek a lakbérjá-
ruléért miatt a tiszviselők, fellebbeztek a
kisebbségi iskolák.

Ez utóbbi tétel most békés megegyezés-
sel elintéződött.

A helyi kisebbségi iskolák megállapo-
dottak a várossal abban, hogy évi ötvenezer
lej segélyt kapnak... Többet a költség-
vetés nem is igen bír el.

A megegyezés Morar Tivadar polgár-
mester érdeme, aki igazán becsületes jó-
akarattal kezeli a kisebbségi ügyeket.

Mire készülnek a szamos- ujvári műkedvelők?

A valóban lelkes és tehetséges szamos-
ujvári magyar műkedvelők intenzív mun-
kába fogtak megint. Az őszi szezon in-
dultával egyszerre két darab bemutatá-
sára is készülnek.

Emőd Tamás és Török Rezső hatásos,
irodalmi eszközökkel megírt darabjának,
a „Két lány az utcán”-nak most történt
meg a színpadon. A próbák rövidesen
megindulnak. E. Károly Juci, Fülöp Jan-
ka, Szűcs Ferencné, Begidsán Ferenc,
Voith Ernő, Lulaj József, Gabányi Ár-
pád, Kontz Ferenc, Orszáti Ferenc — a
főszereplők. A darabot nemcsak Szamos-
ujváron, de Déren is bemutatják. Főren-
dező természetesen, Enyedi Bálint. Az
előadások a szamosujvári Református
Népszínház és az alatti folyóknak le.

A román. kat. népszínház szamosujvári
tagozata viszont Szenes Béla „Gazdag
lány” című színpadi játékának bemuta-
tójára készül. Az ötletes vigjáték bizo-
nyára nem marad siker nélkül.

Mindkét bemutatót erős érdeklődés elő-
zi meg. A közönség ugyanis tudja, hogy a
szamosujvári műkedvelők már régen tu-
lhaladták a „vidéki” nivót. Játékuk min-
dig élmény, alakításuk kifogástalan. Ezt
a mindenkor telt házak igazolják.

Piszkos az utcák...

A szamosujvári köztisztasági állapotok
meglehetősen gyatrak. Ha sepernek, — a
főutcákat délelőtt tízkor seperik, amikor
is a dolgok után siető polgárok nyelhetik
a port, piszkot s a fertőző gombákat.
Jobb nyírák a mellékutakon sétálni,
mert azokat viszont ritkán vagy éppen
soha nem seprik. (Seprés előtt, megjeg-
yzendő még: nem öntöznél...) Igaz,
hogy a piszkos belepiti őket...

A közegészségügyi állapotok sem példá-
sak. Nem ellenőrzik a városba érkező tej-
termékeket. A gyümölcs árusítás sem ki-
fogástalan. Egészségügyi razziák nincse-
nek, ezért a gyümölcsöket nem takarják
le, azokat légy, darázs, por, baktérium
lepi be s kitűnő terjesztővé teszi ezer
féle betegségnek.

Szamosujvár nincs csatornázva!

A mosogatólevet ezért az utcára öntik.
Ez szintén egészségtelen dolog, ezenki-
vül a sok mocskos, büzös utca — igen
éleltes látványt is nyújt.

Herskovics Izsák már a Népszövetségénél tart...

Tipikus jelensége Szamosujvár utcái-
nak az öreg Herskovics Izsák...

Dusgazdag ember volt.

Történt, hogy impériumváltozás előtt
eladta hatalmas birtokait. A korona el-
értéktelenedett... Roncsok maradtak a
nagy összegekből.

A bankbuktatás is elvitte egy csomó pénz-
t. Rájött, hogy szegény, kifosztott em-
ber lett.

Pert perre tett folyamatba, most már a
bank ellen, hogy pénzt, illetve annak
egyrésztét visszakapja. Perelt: bankot, tör-
vényeseket, táblát, a legfelső fórumokig.
Idegrendszere felmondta a szolgálatot,
agyrendszere is belebetegedett...

De azért perel és harcol tovább, ahogy
mondja: az igazságért. Bomlott agyával,
elmúlt vagyoni fölött keseregve. Mond-
ják: most a Népszövetséghez küldött egy
beadványt...

Mániájává lett a perelés.

Folyton egyoldalú levelezést vezet ezen-
kívül a mindenkor miniszterelnökökkel
is. Választ sosem kap, persze. Nem keve-

sebb, mint 265 darab expressz és ajánlott
levelet zúdított már Bukarestnek...

Leveleiben súlyos kitételeket, jelzőket
használt, amivel bünygyi eljárást érde-
melt ki...

Pöröl és levelezik...

Portóra közel félszáz ezer leje elment,
anélkül, hogy valami sikert elért volna.
Egyetlen pere sem sikerült. Egyetlen ba-
nit sem kapott vissza a bankjától. Meddő
maradt a harca.

De csak folytatja, azért tovább.

Az Igazságért!

Mosolyognak rajta, ezánakozva, szomo-
ruan.

Szegény öreg, hetven fele ballagó
Herskovics Izsák! A dekonjunktura,
bankbuktatás tragikus figurája ő. Nem bir-
ta elviselni azt, hogy a van-ból — nincs
lett... Folytatja szélmalomharcát az
Igazságért.

Téma hiányában szűkölködő újságírók
olykor írunk róla... Mint egy szomorú
mániakusról, aki már a Népszövetségénél
tart...

Szamosujvári híradó

1. Az úgynevezett Rákóczi-vár Szamos-
ujvár s általában egész Erdély egyik ne-
vezetes műemléke, — veszedelmes romlás-
nak indult. Dacára annak, hogy a javító-
intézet saját céljaira használja, az állam
semmit sem törődik vele. Hagyja, hogy
teljesen elpusztuljon... Soha nem reno-
válják. A többszázados vár, kapujában a
láva-kőbe vésett oroszán-reliefekkel —
utban van ahhoz, hogy — várrom le-
gyen... Sürgősen meg kéne kezdeni a re-
noválását, a többszázados munka egy-
szerre kenyeret adhatna egy sereg munka-
nélkülinek, úgy, hogy a vár rendbesze-
de se kártos feladatot is teljesítene.

2. A nagy nyomor miatt a régi szamos-
ujvári házak — mindegyre gazdát cserél-
nek. Szamosujvár régi patriciusai lassan-
ként mindentől meg kell válnak... Ma
Szamosujváron husz lej is nagy ösz-
szeg!!

3. Építkezés sehol sem történik...
Sem a város, sem magánosok nem épít-
keznek. Az építőiparosok zöme ezért már
rég behúzódtak a közeli Kolozsvárra, ahol
mégis csak meglehet valamit keresni né-
ha...

4. Adóamnesztiát 1930-ig visszamenő-
leg!! Ezt kérik Szamosujváron.

5. A járásbíróság ügyeit erdő- és mező-
kihágások képezik. A mező élelmet, az
erdő fát ad a nincsteleneknek. Hogy mi-
lyen sokan vannak, ezt csak az tudja
megállapítani, aki egy délelőtt végighal-
gatja a tárgyalásokat.

6. Elszaporodtak a betörések és lopások
is. Ravasz besurranó tolvajok működnek.
Éjjel is, nappal is. Legutóbb is több mint
féltucat bejelentés érkezett a rendőrség-
re. Pénz és ruhanemű cserélt gazdát!...
Egy helyről tízezer lej készpénzt emeltek
el. A rendőrség nyomoz...

7. A „rég jó” időkből ma már csak a
csorda maradt meg. Esténként nagy túl-
köléssel hajtják be a városmelletti legel-
őkről... Kedves, falusias s bizonyos te-
kintetben derűsen romantikus szín ez Szam-
osujvár fanyar, keserű vonású arcán.

8. Szó van róla, hogy rövidesen felve-
szi az üzemet egy most alakuló szesz-
gyár... A munkanélküliek már is re-
ménykednek.

9. Orvosok, ügyvédek, tehát a szabad-
foglalkozásuk, a legrosszabb adófizetők
Szamosujváron. Ok: az évi adót sem bir-
ják megfizetni. Anyit sem keresnek. Tul-
sokan vannak már a kis városhoz ké-
pest...

10. Nyugdíjakat pontatlanul fizetik.

11. A hatalmas szamosujvári kártyacsat-
tár — végleg elmaradtak. Valamikor
messze vidékről leruccantak ide egyet
kártyázni... Vagyonok cseréltek gaz-
dát egy szerencsésebb emelésnél... Most
banikba játszanak a megszelídült és elszeg-
ényedett kártyázgatók... Mert ez már,
szerintük nem kártya, csak kártyázga-
tás...

12. Két kaszinó vezeti a társadalmi éle-
tet. A Román Kaszinó s az öreg Örmény
Kaszinó, ahova a magyarság is jár.

13. Szamosujvárhoz ötven község tarto-
zik. Ez azonban nem sokat jelent. A falu-
siak behozzák ugyan terményeiket, elad-
ják, de vásárolni nem igen vásárolnak.
Élre rakják otthon a pénzt. Félnék, hogy
még rosszabb idők jönnek. A pénz, ami-
vel néha fizetnek — zöld a penész, ami
azt bizonyítja, hogy ládafiában hever, ki
tudja, mióta... A pénzbevételeknél
sokat ráfizetett a falu... Elmulasztotta
a dátumokat. Ötvenresek maradtak a láda-
fiában... Futottak aztán be Szamosuj-
várra, ezerért is odaadták volna, de késő
volt...

14. A gabonapiac egész jelentéktelen.
Csak a malmok forgalmaznak valamit.
Malmok?! Két ócska vizimalom van Szam-
osujváron — a város tulajdona.

15. A szőlőtermés igen jó. Most folynak
a szüretetek... Jó bortermésre van kilátás...

16. A bankok létszáma: öt. Az egyik
sem bír inkasszálni, ezért nem is ad ki
pénzt... Még átutalások sincsenek! A
bankszakma teljesen elsorvadt.

Kis kép

Szamosujvári őszi este

Este nyolc órakor, amikor páran a ko-
lozsvári autóbussra várunk, hogy Dére
átmenjünk, már teljesen kihalt a szamos-
ujvári főter. Az őszi Szamosujváron hi-
deg, egész hűs szelek fujdogálnak. A sar-
kon egy gesztenyeárus, a másik oldalon
az inspekciós Nits patika villanyfényes
ablakai. Ennyi itt most csak az élet...
Mi, három, didergő s türelmetlen utasok,
a Korona előtt, nem vagyunk idetartozók!
Csak a gesztenyés és a Nits patika...
Ez a szamosujvári este, a szamosujvári
esti élet, az ur 1934-ik esztendejének
őszén...

Sport

A „Sparta” labdarúgócsapata szépen
feldolgozta magát, ugyiszló rövid hetek
alatt. Többek között megverte a kolozs-
vári munkácsapatot, a KMSC-t, vala-
mint a jóerejű beszercei Glóriát...

Gücseján, Klein, Áján és Herman ka-
pus azok, akik több ízben szebb és ered-
ményesebb játékot produkáltak.

A közönség lassan kezd visszazokni a
pályára, miért is az őszi szezon mozgá-
masnak és érdekesnek ígérkezik.

Becsuknak a szamosujvár- környéki kocsmák

A Samosujvárhoz tartozó falvak koc-
sárosai, ugyiszlóva egytől-egyig vissza-
adták az engedélyeket. Nem bírják fizet-
ni a rengeteg illetéket. Becsuknak. Vajjon
lesz ebből haszna az antialkoholizmus-
nak?

Egy kis helyreigazítás...

A multkori „Lássuk Szamosujvárt” ha-
sábjaian irtunk volt a kitűnő Enyedi Bá-
linteről, a szamosujváriak fáradhatatlan
rendezőjéről. Azt irtuk: közel két évti-
zede rendez... Nos, egy kis helyreiga-
zítás szükséges... Közel három évtizede,
azaz pontosan huszonhét esztendeje ír-
nyitja Enyedi Bálint, a magyar kultúra
derék harcosa a mindenkor műkedvelői
mozgalmakat s állítja be művészi rutin-
nal a különböző darabokat!... Olyan
tejesítmény ez, amit jó kihangsúlyozni
és példának felmutatni!

A megismételt panasz

Megirtuk azt, hogy a szamosujvári pos-
tások igen eredeti emberek. A postai kül-
deményeket ajtón, ablakokon dobják be,
ami sokszor azt eredményezi, hogy a cim-
zett nem jut hozzá postájához...

Miután megirtuk a szamosujvári kö-
zönség jogos panaszát, három napig —
mint mondják — nagyszerűen ment a
kézbesítés. Mindenkinél kezébe adták a
postáját! De csak három napig! Azóta
megint vigan dudol a kézbesítő és abla-
kon, ajtón „kézbesít”...

Megismételjük tehát a panaszt. Hátha
ez alkalommal cikkünk után hat napig
lesz rend a kézbesítés terén!... Aztán
megint megírjuk... Lassacskán talán
rendet csinálunk a szamosujvári posta-
kézbesítésben... A postaigazgató ur
mit szól hozzá?!!

Megjelent

Tomcsa
Sándor

SZOMBODA
AUGUSZTIN
RÉMTETTE

cimű regénye.

Ezt a regényt a B. L. és a Né-
uiság minden olvasója 4 lej ke-
zelési költség befizetése mellett
megkaphatja lapjaink minden bi-
zományosánál, megbízottjánál —
pénzbeszedőjénél, kihordójánál
és árusánál, valamint a brassói
és bukaresti kiadóhivatalokban.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

MÁRAI SÁNDOR:

VIZ ÉS FÖLD

(Új jegyzetek. II.)

TRIPOLISZ

A kérdésre, hogy mit láttam Tripoliszban, szívesen és tájékozottan tudok felelni, mint hogy ez gyakorlott afrikai utazóhoz illik is. Tripoliszban láttam tehát mecsetet, vásárt, ormányszót, kávéházat. Balbo jól sikerült arcát, félholdat, muezzint, zsidókat, arabokat, kaszokat és magyarokat, autókat és tevéket, lilás virágokat és drezdai virágvázaikat egy szindarabot, melyet szicíliai staggione előtt elő, sok újságíró, francia regényeket a rakatban, magyar leányokat a korzón, hallottam a „J'ai deux amours“ és a „Love for me“ című zenelemezeket a rádióból; ittam kávé, sorbeshet, bort, pálinkát, limonádét és ásványvizet, voltam a muzeumban, a keresztény, mohamedán a protestáns és a zsidó templomán, vásároltam afrikai cipőszinórt, fogpaszt, és levélpapírt, utaztam autón, konflison és órákon, a kormányzóval franciául beszéltem, a pincérrel németül és a magyar leányokkal magyarul. Azt hiszem, nem hagytam el semmit. Megtudtam még, hogy Bradaglio maradt, a nemes és tehetséges volt kormányzó, befelé bukott és magas állást kapott Rómában, helyébe a népszerű Balbo miniszter került kormányzóként Tripoliszba. Ez így volt már az év elejében is, népszerű miniszterekkel. Megtudtam, hogy az olaszok tíz esztendő alatt, látta elszedték a törököktől Tripolitániát, építettek a sivatagban háromezer kilométer hosszú utat, befásították az országot másfél millió olajfapalántával, leverték a lázadó törököket, építettek mozi, áruházat, kórházat, postát, vasutat, muzeumot és közfürdőket. Ennek dacára, Tripolisz mégis Afrika.

Mit láttam még? A tengert. Egy óázist. Száz kilométerrel beljebb Tripolisztól a sivatagot, a homokot, amelyen át hatvanfokos hőmérsékleten halad az autó, a motor hibásan gyújt, a sárgán lángol, ötvenkilométeres körzetben nincs egyetlen cserje, s úgy érzed, mintha a sivatagban a motor kihagy, lezuhansz és elszedsz itt a sivatagban. S mégis úgy érzed, ez a sivatag, ez a sivatag minden élet őshazája, Afrika. Mert a homokból hirtelen és öntetve az óázis válik elő, mint a délibáb, hűvös forrással, beláthatatlan palmaerdőkkel, édes szőlővel, kényes állatokkal és gögös, kövér emberekkel, akik élnek itt, mint a mesebeli szíjelen, valamilyen nyers bőségben, könnyősen és boldogan. S köröskörül a homok is hatvan fokos. De az óázis sötétzöld a nedvességétől. S észreveszed, hogy a természet itt még kihasználhatatlan készletekből pazarol. Az életet nem mérik dekára. A tenger, a nap, a föld, minden önti még az életet, eredeti bőségben, önzetlenül és dúsulva. Ebben a sivatágban a sivatagban, zsírosabbban, véresebben bugyan az élet, mint a mi temperált jólétünkben. Itt a növényben több a klorofil, az állat fantasztikusabb, s párszáz, vagy párezer kilométerrel távolabb — mit számít ez itt? — oroszán és elefánt halad a hajnali csapáson a forrás felé. Könyöröztet levegőzik és huz valami, rikácsoló bőséggel. A nagy haza, a régi, a kifogyhatatlan. A tenger itt sötétke, s az ég árnyalattal alvanyabb csak, a homok krémsárga: minden fin hangos, fortissimo. Biztos, a lélek is más. Ha elengeded magad a tengerben, amely sehol nem olyan jó, izgalmasan hűs és tiszta, mint ezen a parton, egy pillanatra az az érzés, hogy sok tévelygés után hazaértél.

A PROKONZUL TÖRZSE

Született itt, a tenger partján, százhusz kilométerre Tripolisztól, egy ember, aki később Septimus Severus néven uralkodott Rómában, ami az akkori közlekedési viszonyok mellett nagyon szép teljesítmény. Ez a bölcs császár uralkodásának emlékére megajándékozta szülővárosát egy palossággal, a római köztér részét, a városát, márványoszlopokkal, görzöldökkel, diadalívvel, bérházakkal és vízfűtéssel. A város neve Lepsis Magna s a bölcs Septimus Severus halála után részben elpusztították a csodálatos emléket a vandálok, részben belemelle a várost mindenestül a homok. Az olaszok

most kiásták. Lepsis Magna ott áll, romjaiban is hatalmas, a tenger partján s hirdeti a rapasz Septimus Severus mulhatlan dicsőségét. A bölcs császár leporolt szülővárosa egyike ma az ókor legtanulságosabb emlékhelyeinek.

Lepsis Magnában vezettem felhírt a figyelmemet egy szoborcsonkra, mely a maga nemében egyedül áll az ókori emlékek között: a lepsisi prokonzul-szobor törzsére. A prokonzulok az ókorban sokat loptak s ezért időnként cserélni kellett őket. Lepsis Magna magisztrátusa épített a főtéren egy prokonzul-szobrot, fej és karok nélkül: ha a prokonzul már eleget lopott s új érkezett helyébe, egyszerűen lecsavarták a régi prokonzul fejét és karjait a szobor törzséről s helyébe csavarták az új fejét. Magát a törzset nem kellett soha megújítani s ezzel a szellemes szisztémával sok pénzt spórolt meg a város. A csonka szobor ma is ott áll a főtéren, fej nélkül s ugyanazt a célt szolgálja, mint a „szolgálati időm emlékére“ című emléklapok; az utolsó fejet elvitték emlékül a vandálok. A szisztéma oly praktikus és takarékos, amellyel, hogy nem mulasztatom el, mint afrikai utam egyik szerény tanulságát, fővárosunk szoborbizottságának figyelmébe ajánlani.

EGY LATIN

Tripoliszban konflison hajtok vissza a kormányzó estélyéről a hajóhoz. A konflist szalmakalapos szicíliai hajtja, latin

jókedvvel és kegyetlenséggel veri szabályos időközökben a lovat s halkán fütyül és kurjongat. Jókedvű, fekete, pirosas kis arca ragyog az elégedettségtől. Huszonhat éves. Nyolc esztendeje él Afrikában, Feltette közlékeny, — megtudom, hogy boldog, szívesen boldog, jól érzi magát, nem hiányzik semmije. Rágom cigarettámat, megrendülten hallgatom fecsegését. Ime, a világszolgálatban egy boldog ember — gondolom elégedetten. Boldogságának nyilvánvalóan nincsen „titka“, sem módszere. Kissé bárgyú talán —, máskülönben csak latin, kissé kegyetlen, tárgyilagos s mindenekfelett boldog. Ha jól látom, nincs is inge... Sok méltósággal, hetykén ül a bakon, csattogtatja ostorát nagyon elegánsan. Család van? — kérdelem. Két karját a levegőbe dobja s csaknem ordítja, magánkiül a boldogságtól: de van ám! Már van négy s két hónap múlva már itt az ötödik!... Gratulálok, mondom komolyan s kissé hátrafordul, a gyeplőt és ostort jobb kezéből a baljába helyezi, megemeli rozzant szalmakalapját s elmondhatatlan méltósággal és öntudattal feleli: „Gracia, signore“. S veri a lovat tovább, fütyül és boldog.

Lelke egy gyermeké, kegyetlen és derűs, jó és komisz. Latin, huszonhat éves, kocsis Tripoliszban, öt gyereke van, egy lova, rozzant batárja és boldog. Be is vallja. Igénye egy hagyma, falás kenyér, fekvőhelye a puszta, meleg föld, egy karéj föld a víz és ég között. S lesz még több gyer

Kakassy Endre:

BUKOLIKA

Ma jó az Isten. Pászniában hull az áldás. Itt öntözés, ott aratás. És a Maros: ősbetű, csend, titok... Messze cséplőgép dudál. Köröskörül cserépetűcsék, pirosan vidáman, melegen hallalujazzák a szent fényességet, mely a rétek fölé lepke-kéj rajával száll...

Itt a dombon csak én vagyok s négyéves hugocskám. Eszem a múltba téved s a jövőndőt ostromolja.

Ő a nagy fűben botorkázik: kis köpér kezével virágot szed. Mikor fehérszirmu szulák-virágra bukkant, hozzám fut vele: „Nézd csak, köntöske kis madárnak...”

Lenne három templom. Három toronyban harangok alszanak. Így nyugszik bennem a tegnap zajongása... Minek most sirni, vagy átkokkal átkozódni,

mikor oly' selymes a fű... Bánataim, ha voltak, elmaradtak. Örömeim kelyhét fenéig kiittam. Mire várjak még? Egy-két vers, egy-két jó, meleg szó... nem is kell több már nekem.

Bölcselkedem és szólok: Ilyen az élet. Táncolunk, baktatunk, vagy vánszorgunk az örök körben. És szépnek találjuk, mi tegnap megvetett volt és megvetjük, amit tegnap még imádtunk. Elomlunk csendes, békevirágos mezőn

s kik a mámor trombitáit fújtuk: fűszállal, vagy akáclepével sivunk és dudálunk

Csak az imént voltam rönidnadragos, szőszke gyermek, ki Archimédest bifláztam itt e helyben. Tegnap volt-e? Ma? vagy most van éppen? Szívbem cincog száz nádihegedű s olykor halványan rettenek meg, mint régen, amikor szél borzolta első frizurám és első szerelmem...

Rocsássatok meg nekem, mind, mind, akik most hangtalan léptekkel kerestek: lányok s ti, hozzájuk írott forró versek. Te barna, kinek hajából márciusban tavaszi fűzek illata jött felém... Te szőke, ki puha karoddal úgy öleltél, mint haldoklót a föld és árvaát a szelidmolyú Isten.

Te másik, ki mindég nevetni tudtál, mint pünkösztörk fatornyok kis harangja. Ti mind-mind bocsássatok meg nekem. Mert számotokra ma nincs szavam. Titeket durván megtagadlak.

Fekszem, mint patak mélyén a kő, ragy hegyszirtén a virág. Judás vagyok. Önmagam Judása. Arulója multamból kitépott életemnek. Vidám Judás, aki két kézzel szórom árulásom szeliden pengő kincseit. Egy... kettő... a toronyban üt az óra.

Meg se számlálom. Elalszom a perc örökkévalóságában s mire felébredek, hugocskám virággal szórja be megbékélt arcom...

meke, talán tiz is s mindig boldog lesz. Megilletődöttlen szorítom meg bucsura a kezét. De a borralalót kevesli s dallamosan káromkodik. Aztán vállat von s elhajt a meleg éjszakában. Még a hajólépcsőről hallom, amint, üzletet és gonosz idegeneket feledve, teli tudóval énekelni kezd.

HAJÓSOK

A hajósok teniszcipőben és fehér ruhában járnak fel és alá a hajó fedélzetén. Vállukon az arany rangjelzés és szívében nyugalom. Egyetlen családnak tartoznak mind, ha kikötöttek az iskolából, felbeszi őket ez a nagy család, hajóról hajóra vándorolnak s lassan elidegenednek a földtől. Megfigyeltem, most is, más hajókon is, hogy kikötőkben nem szívesen szállanak partra. Tíz-tizenöt esztendei hajózás után ezek a tiszték, ez a legénység nem vágyik a szárazföldre; a hajó kikötő Bombayben, megfürödnek, átöltöznek, nekikönyökölnék a fedélzet párkányának, nézik a kikötőt, az idegen hajókat, az idegen várost, aztán bemennek a kabinba, gillároznak, vagy levelet írnak, vagy olvasnak, vagy leggyakrabban alsznak. Pénzhez s a föld egyéb gondjaihoz nincs már többé igazi közük. Politikáról csak a rádióban hallanak. Talán nem állanak a dolgok felett — Istenem, ki áll a dolgok felett? — de feltétlenül a dolgokon kívül állanak. Egyszóval, a hajón állnak s azt nem is hagyják el szívesen. Egy ilyen hajó — minden hajó — tiszta, izolált, lezárt valami. Minden a helyén van, minden ragyog; a tisztéknek külön főznek, a szolgálat nem okoz lelki válságot s különösebb fejtörést, vonatkozásait a szárazföldhöz meghigulnak idővel, család, karrier, mindez nem olyan égető, mint nekünk pesti embereknek. Nem tudom, hogy sokkal boldogabbak-e, mint mi vagyunk; de a szemük tiszta és nyugodt. Kabinjaikban madarat őriznek, mint a rabok. És zeneszerszámot, sok jó, olcsó, külföldi cigarettát és pálinkát, kevés könyvet és ruhát, az ágy felett Szűz Mária képét, vagy egyszerűen csak egy női arcképet. S minden tiszta és csendes és egyszerű körülöttük a hajón. Igaz, minek is szálljanak le idegen kikötőkbe, ahol politika van, lármá, por, dörbaj, trachoma és valutasiberek? Inkább a hajón maradnak, könnyökölnék s mint egy másik csillagról, nézik ezt a világot. Ha egyszer a hajó felvette őket, élnek rajta, amíg a hajó él — hajóra mindig szükség lesz, amíg tenger van s akármilyen politikát csinálnak a földön az emberek, mindig szükség lesz hajósokra, akik értenek iránytűhöz és csillagokhoz s el tudnak vezetni egy hajót. Csendjükből, gögtelen elidegenedésükből, lelki magatartásukban kissé szerzetesekre emlékeztetnek a hajósok. Ha sokáig nézed őket s ha tisztában vagy vele, mi vár rád a parton, szomorú leszel, megérted őket s honvágy fog el egy hajó után. Kabin, vagy kolostorcella, oly mindegy. S éjjel a csillagokat nézik, melyeket személyesen és név szerint ismernek, Mennyivel szebb ez, mint írókat és kiadókat ismerni név szerint!

VÁROSOK

Korfuban figyemeztettek, hogy a várost kalózok és szárazföldi rablók alapították az ókorban s a kései utódok ma is tiszteltben tartják és apólják az atyák hagyományait. Való, hogy a főtéren, reggel kilenckor, napszúrások hőségben, idősebb görögök éhomra felajánlották a megismerkedés lehetőségét, francia kisasszonyokkal s egyáltalán, a pajzán lehetőségek dús palasztékát sugták az idegenek fölébe. Meggyőződéseim, hogy amit ajánlottak, sokkal mulatságosabb, mint az Ochilleion, ahol a hatvanas évek rossz izlését mutatják be, amely nem kimélt meg sem kunyhót, sem palotát. Külön látni való Korfuban Vilmos császár nyerge, melyet az álló íróasztal forgószékére szerelt fel a korfui dolgozószobájában; ha irt, erre

GABOR ISTVÁN:

Az élet ma mindenfele kapkod

ült, nyeregben alkotott, nyeregben kormányzott, mint az ősmagyarok. A nyeret forgatni is lehetett... Hallom, Doornban is van ilyen nyerge a dolgozószobában. Csodálatos ember, ahoza nyult, rögtön valami szerencsétlenség történt.

Ami Korfu lakosságát illeti, általában inkább azt vettem észre, hogy nagyon szegények. Korfuban még a kaktuszok is felszegényednek. Fülöp porosan állnak az országút mentén, elproletárosodva, nyomorultan.

Valahányszor Velencében érkezem, ideges leszek, rossz lelküismeret kinez, nyugtalan leszek. Tudom, hogy elhibáztam az életemet, mert itt kellene élni, csak itt. Rosszul alszom Velencében, a honvágy kinez Velence után, akármelyik utcájában le tudok ülni egy kávéház elé s csendesen maradni, dermedten a boldogságtól. Megérttem, hogy Velencéért már loptak és gyilkoltak is. Ha állam lennék, elrabolnám, éjjel, ködben.

Empedoklesben, Messinában, Taorminában, Palermóban, pompás házak között náraitlanul találás egyet-egyet, melyet lakói mintegy elhajítottak, mint megunt használati tárgyat. A háznak semmi baja, kőből készült, lakható; de ablakai, ajtói hiányoznak, a szobák üresek és dűledzsek a választófalak. A ház szemmel láthatólag hosszú idő óta áll már így elhagyatva; nem bontják le, nem építik át, egyszerűen elhagyják és sorsára engedik. Nyilvánvaló, hogy nem olyan fontos birtoktárgy délen egy ház, mint mifelénk. Kő és malter; nem olyan fontos birtokolni, amikor annyi a kő mindenfelé, melyből házat lehet építeni s aztán az égből maga is lakásmennyezet, a táj maga is otthon. Aki a nap alá született e vidéken, valahogy megélt itt, otthon, gyakran mesterség nélkül is.

Palermo, bellissimo, te legszebb! Mintegy gőzben erjed, a hegyek sárga párja alatt terül el a nagy test s a forró csendben hallani szidobogását. Afrika előkerti ez már, mutatvány a nagy készletből, a kiváló logatott minőség, a primör. Utána üde és szagos iz marad az emlékezetben, mintha az öngyümölcsöt izelted volna, a legizletesebbet, amely kissé veszedelmes és tilos.

Láttam Barit, készültem. De elfelejtettem.

Ragusa. Miért szerettek annyira, Ragusa? Buta kérdés; miért szerel az ember valamit? Közöm van hozzád. A világ városa között te vagy az egyik, amelyhez közöm van, rokonod vagyok. Szűk sikátoraidon, nemesomluku tereiden otthonosan járok, zártágodon belül a középkori lélek illatát érzem, bástyáid, falaid, toronyaid, befele hűsítő intimitásod a lélekről mesélnek, mely a parti szikla mögött lázadni mert, megbujt és alkotott. Olyan nagy, mint az írók: magányos és stílusod van... Ne vedd tolakodásnak: szerettek. Egyszer, ha nincs kifogásod ellene, előzők hosszabb időre hozzád s kibeszéljük a dolgot.

TRIESZTBEN ESİK

Mikor a hajó a kikötőbe ér, szemelni kezd az eső. Egy hölgy, fátuosan és merengve, kofferei között, szemében a bucsuzás halálfelemes nyugtalanságával, mintegy önmagát biztatva, ezt mondja társaságának: „Azért Közép-Európában sem rossz élni”. Ezt úgy mondja, mint a gyermek, aki önmagát bátorítja a sötétben. Szavait zajosan helyeslem. Esik az eső, kicsoda élmény! Eső, ez Triest, kávéház, lapok, telefon Pestre s a cigarettát szabad a padlóra dobni a kávéházban!

A magasból nézem, amint elhagyják az utasok az esőben a hajót. Mind barnák és a szemek csillognak a bucsu szorongásuktól. Ennyi marad az utból, egy kis pigment a bőrön s a nagy, kegyetlen déli nap ragyogásának egy szikrányi visszfénye a szemekben. Aztán felszikkad ez is. És neadjisten, hogy jöjjön a hordár.

Tegnap egy hatvan éves földbirtokos lett öngyilkos 25 gramm veronállal és azt írta egy fehér papírlapra: Hagyjanak meghalni. Gondolta, élni sem hagyták, talán majd a halálába belekötnek. És tegnapelőtt egy 17 éves munkáseány ivott mérget, az állásából kidobták és otthon, egy négygyermekes család volt ráutalva. Jól megy most a patikusoknak, miközben tizenhétől-hatvanig fog a veronál, isszák, mint azelőtt a bort, vagy a csecsemők a tejet. Öngyilkosok!

Nem tudom, azelőtt is voltak-e, akik meghaltak, méreggel siettetve azt, ami késett, de ma minden más. A levegőben van valami: Sűrű és nehéz. Egy ősi dráma, amit még Aischylos írhatott, vagy Delacroix festett Makart modorában. Valami ül a mellemen, ezt érzem és azt, hogy ugyanez ül mindannyiunk mellén. Óh, tudom, hogy van kivétel is, fölösleges ilyenre figyelmeztetni. Tudom, van, akinek Juan les Pins, Nizza és Blankenberg vannak műsorán.

De ezekről nincs szó. Ők nem számítanak az éltünkben és mi sem az övékben. Kvitték vagyunk! Ez is valami. Kiskoromban azt mondták: legyen szerény. Most követhetem. De közben mégiscsak élni szeretnénk. Nézzünk mindenfelé s olykor látunk is, mit tagadjuk? Be kell vallani, vannak látásaink, le úgysem írhatjuk, legalább ennyi legyen, hogy bevalljuk őket... És miközben számmillió felé rohan a munkanélküliek száma, valaki, egy költő, Rigában leugrik az emeletről, mert szeretett.

Hát csak ezért? Már ennyi is elég? Oh, drága koléga, északi barátom, kivel nyilván imádtuk volna egymást, ha valahol egy helsinki éjszakán összevet a sors, oh drága testvérem, elkésvé bár, de engedje mondanom: Nem érdemes.

Körülbelül félmillió szeretünk így, mint maga szeretett, beteljesületlen, kínlódó vágyakkal, úgy mint maga, azért, mert nem vehetjük el... azért, mert nincsen fizetésünk... azért, mert a léleknek nincsen bürzejegyzése azon az anyagi tözsdén, ahol Max Baernek százezret fizetnek... S eközben, a nagy gyűldéből szavak, félmondatok futnak felénk s mi hallgatózunk. Aljasok és számítók vagyunk: élni szeretnénk... Élni, amikor már látjuk, nem lehet, akkor, amikor már régen ráeszméltunk, hogy morált és egyenes utat erre már nem mérnek.

S eközben folyton csak ragaszkodunk, keressük az utat, kínáljuk személyünk, kutatjuk a helyet, ahol a mi bőrünk is s fizetnek érettünk is néhány fillért...

Ahol majd eladhatjuk aljasul és mélyen meghajolva mindazt, amit összeálmodtunk huszonöt és harminc évig...

Viszont: Csend legyen! A szabadgondolkodás is legfeljebb annyit jelent, hogy gondolkodni szabad, de akkor sem hangosan, viszont másrészt, — fölösleges. Az ilyesmivel csak baj, meg sokféle szaladgálás jár.

Já, a politika — mondják hazug fejükkel a nagyok és Philippe Soupault a francia fas-cizmus (talán felől,

snobizmussáról ír, d'Eaubonne arról beszél, hogy indul valami, merész és hatalmas a tudtak, ahol parasztok hívják most életre. De Henry Jouvenel realisabban ír, Tardieu másolva alkotmányt akar, illetve ebben reviziót. S miközben a Tűzkereszt s az Ifjú Harcosok egységre lépnek, Romain Rolland kis svájci birtokán az emberért száll síkra, aki nincs! Bölcös, kitűnő és drága naiv vitéz, miközben ránkborítják a hazugságok széles tárát, egy hetven éves jön segíteni. Így állunk hát!

A legfiatalabb ma itten Romain Rolland, ki holnap hetven éves és a legöregebb egy tizenhét éves diák, ki Hitlerre esküdve mindent csak tőle vár.

S eközben minden tovább folyik, — Pantaréi — mondták a görögök s ők bölcsen tudták,

Mert Solonnak törvényei voltak s a legfiatalabb Spártában felállott, ha egy öreg érkezett és átadta helyét... Ma az üvöltő fiatal felpofozza a meccsre járó vénet. Azt mondják: apróság, az ilyeneken kár már lovagolni. Lehet... De ne feledjék ugyanakkor, az is csak semmi volt, hogy az első ember körülárkolva féltett házat, azt mondta: legyen magátólajdon! És lett. S utána jöhetett Rousseau, de Marx is... Most az egyik azt mondja: Moszkva a célpont. A másik: Róma, vagy Berlin. Miközben velünk nem tudjuk, mi lesz... Az Inga olykor szélesekre leng. Ha megállana egyszer, ez lenne kitűnő! Dehát... az élet megy tovább... napok, esték, olykor lázadások, olykor egy kicsit nem bírjuk tovább... És azután az utcán találkozzunk és köszönünk: jó estét! Vagy azt: jó napot! és noha felesleges, mégis megkérjük: hogy van? Ilyenkor rendszerint megvan véleményünk az egészről s udvariasan csak azt mondjuk rá: köszönöm, köszönöm...

Hogyan hamisítják az élelmiszereket?

Az élelmiszervizsgálat és élelmiszerrendészet szociális célja közegészségügyi és közgazdasági szempontból óriási jelentőséget képvisel. Biztosítja, hogy a tömegélemezés és néptáplálkozás céljaira romlatlan, teljes tápértékű élelmiszerek álljanak a nagyközönség rendelkezésére és ezzel közrehat oly irányban, hogy a népesség higiénikus táplálkozása folytán egészséges, jól fejlődött egyedek alkossák az államot. A vegyvizsgáló állomások munkálkodásának egyik főfeladata, kifogástalan tulajdonságú, jó összetételű élelmiszerek termelése s ezek forgalombahozatalának és fogyasztásának előmozdítása. Ilymódon biztosítja, hogy a közönség a pénzért minél több és jobb táplálékanyagot kapjon. Sajnos igen sok esetben hamisított élelmiszerek kerülnek a fogyasztóközönség elé s a lelketlen üzérek titkos munkája közegészségügyi szempontból óriási károkat jelent.

A hamisított tejet lefűlözött, vizesített szódával tompított, formalinnal tartósított állapotban, coli- és tifusz bacillussal fertőzve hozzák forgalomba.

De nagy előszeretettel hamisítják a különféle tejtermékeket is. A tejfölt cukormésszel, liszttel, alacsony zsírtartalommal, juhtejfőllel föleresztve hozzák forgalomba. A vaját margarinnal, növényi zsiradékkal hamisítva, magas savtartalommal s kátránfestékkel megfestve juttatják a közönség elé. A hamisított túró víztartalma magas, zsírtartalma pedig alacsony. A juhtúrót mesterséges ételzírrel és tehénsajttal keverve szolgálják fel a nagyközönség asztalára.

Ezek a közszükségleti cikkeken kívül hamisítják a paprikát tengeri és buzatakarmányliszttel s megfestik báriumlakkfestékkel. A pörkölt kávé vizet nedvesítik és olajozzák, gyantával fényesítik s pörkölt makkal és lóbabkávával keverik. A csokoládét festett fűrészporral s burgonyakeményítővel hamisítják. A hamisított tea más növények leveléből készül. A mézet keményítőszörpből, mézaromából, festékből és cukorrádból kotyvasztják össze. A hamisított porcukor keményítőt tartalmaz. A sütőpor timsót kap. A gyümölcsfagylaltot zselatin és festék segítségével állítják elő.

A liszt hamisítása 1915-ben volt nagy divat. A nullás lisztet megtévesztő számjelzéssel látják el, homokot kevernek bele és idegen liszttel házasítják össze. A hamisított rizs sok fényező és mérgező anyagot tartalmaz (bárium- és cink-só). A bort sem kimélik a lelketlen hamisítók: vizezik, szeszezik, nádukrót és szacharint adnak hozzá, festik és kénezik. A sört is felelősséggel vízzel, tengerből készített komlópótlóval s kénsavas sóval keverik. A szegény emberek élete, a kolbász sem kerül el a végzetét: rengeteg zsírt tartalmaz, régi husokat vágnak bele, keményítővel és salétromtartalommal töltik s kátránfestékekkel kipingálva kerül a szegény családok ünnepi asztalára. A disznósírt faggyúval, növényi és bélszírral keverik. A hamisított gyümölcs csupa tők és sárgarépa, keményítő-szörp, zselatin, sok benzol és szalicilav. Az ember elképed, ha végignézi a hamisítások során. Még a korpát is hamisítják rizspolyvával! A boraxot keményítővel pótolják, a kocsikenőcsbe homokot kevernek, a motorkó alkoholtartalmát jelentékenyen csökkentik, a gyertyát parafinnal hamisítják, a szénhez szilakot és vizet adnak.

Minden alkalmat megragadnak a közegészség hiénái, hogy mások élete és egészsége árán bűnös pénzhez, illetéktelen jövedelemhez jussanak.

Óvakodjunk a nagyon ócsó árutól s vegyünk otthon is egyszerű vizsgálatot, hogy megvédhessük az üzérkedő gonoszság ellen családunk és gyermekeink életét...

GYERMEKSZAJ

— Nézd csak, mama, milyen rézvörös az orra annak a bácsinak!
— Pszt! Ne beszélj olyan hangosan, mert még meghallja...
— Jé! Hát ő még nem tudja?

Fáradt idegeit meggyógyítom

Étvágyát meghozom, szomjúságát csillapítom.

Óhajt még valamit? — Mindent kap a

„MODERNBEN”

BRASSÓ, VASUT-UTCA 67.

ÁLLANDÓAN REGGELIG NYITVA!

A siketnémaság elleni közvetlen harc

Irta: KANIZSAI DEZSŐ,
budapesti siketnéma-intézeti
igazgató

A siketnémaságot okozó siketség a tudomány és tapasztalat részéről állandósi tott állapotnak minősített. A siketnémasággal foglalkozó történelem és irodalom egyetlen oly esetről sem tesz említést, amikor valamely siketnéma született, amikor gyermek akár gyermek, akár későbbi korában, akár tudományos beavatkozásra, akár utólagos természetes fejlődés mellett halláshoz jutott volna. Ez szemből a vakussággal foglalkozó irodalom nem egy esetet jegyzett fel azokról, akik vakon születtek bár, orvosi beavatkozásra, sőt fizikai behatásokra látókká lettek. A gyakorlati tudomány azonban sohasem elégedett meg a siketnémaság kórokozó tényezőinek egyszerű osztályozásával. Nem állt meg ott, amidőn őket a született és később megsiketültek csoportjába sorozta és amidőn az egyes csoportok kórokozó tényezőit feltárta, hanem állandóan kutatott az új ut, módszer és gyakorlat után, mely magának a siketnémaságnak az eredendő okát, a siketiséget akarta kiküszöbölni. Mert a siketnémaság a siketségből, vagy a későbbi megsiketülésből származik. A hallás részleges, vagy teljes hiánya az ok, melynek okozati következménye a némaság. Kimutatott eredmények megállapították, hogy a siketnéma született egyénknél hangérzetek előhívhatók. Ez azt jelenti, hogy a siketnéma született egyének jelentékeny százalékánál külső hangterek a tudatba vezethetők. Most azonban nem azokról a köztudatban siketnéma-ként jelzett egyénekről van szó, akik legifjabb gyermekkorukban akár a fül önálló megbetegedései, akár pedig egy más, rendszerint fertőző megbetegedés következtében hallásukat akár részlegesen, akár teljesen veszítették el, hanem akiknél a klinikai vizsgálat hátrahagyott precizitással kimutatta fogathatóságunk a világi életet megelőző eredetét.

A hallás nem kizárólagosan a fülre áramasztott organikus munkának az eredménye. Magunk, kik tökéletes hallás feletti rendelkezünk, igazolhatjuk a tétel igazságát. Hányszor történik meg velünk, hogy a hozzánk inéztet szót nem halljuk meg. Vagy részt veszünk egy előadásban és ha valaki az előttünk lefolyt előadás valamely részletét hivatkozik, vagy abból idéz, kijelentjük, hogy ez a rész nem fordult benne elő és amire hivatkozik, az nem történt meg. Látjuk, hogy a hallás nem kizárólagosan a fül törvényszerű munkáján alapuló működés, hanem az egyén értelmi életéből következő és értelmi életébe folyó lelki tevékenység, mely az egyén figyelő energiáinak és emlékező-tehetségének az igénybevételeit egyidejűleg követeli. Nem mondható, hogy a tökéletes hallással bíró ember arra az időre megsiketült, amikor az előtte folyamatosan lejátszó beszédnek, vagy beszélgetésnek egy része nem hatolt a tudatába. A régi tudományos megállapítás szerint minden siketség és siketnémaság a fülnek, mint hallószervezetnek, hozzáértve a hallóideg pályákat, szervi megbetegedéseiből, elváltozásaiából származtatva anomáliát. Nem vette figyelembe s nem hivatkozott soha az egyén értelmi és lelki tényezőire. Hányszor tanácstalan a tudomány a siketnémaság okának a kiderítésénél, amikor a klinikai vizsgálatok a fül elváltozásaira, tehát szervi hibákra, vagy megbetegedésekre, vagy egyéb okokra nem tudnak rámutatni. Igaz, hogy a fül rendkívül finom és bonyolult berendezettségű s hozzáférhetetlensége alig enged betekintést. A végtelen türelemmel folytatott újabb vizsgálatok és gyakorlati feltevéseket érlelnek, sőt igazolnak. Az eredmények abból a feltevésekből indulnak ki, hogy a siketnémaság okát nem közvetlen a hallószerv hibáiban keressük, hanem a gyerek, illetve az egyén akusztikai tevékenységre ható lelki működésének fejletlenségében és a hallószerv-területek fejlődési hiányában, vagy lassu és sekély fejlődésében.

Ha tehát megfelelő módon a külvilág hangterei eredeti alakjukban és színvonalukban a hallás számára fenntartott centrális területekre találunk, úgy hangérzetekké alakulnak és hangképekké rögzíthetők. Ezek azután mint hangképek a megkívánt lelki feltételek mellett differenciálhatók és felidézhetők. Magunkról sem tudjuk, hogy a saját hallási központunkban a fülnek, a hallóidegnek vagy a hallóközpontnak mun-

kája, vagy lelki és értelmi tényezők viszik-e a főszerepet? Mi hallunk. De a hallás éppen annak a sok feltételnek a koordinált és egymást kiegészítő munkája az eredménye, amelyre nem kizárólag maga, a hang felfogására és vezetésére alkalmazott felfogó készüléknek, tehát a fülnek a berendezésére szolgál, hanem amely munkában tevékenyen részt vesz a hallóideg, a nervus akusztikus, de bizonyos legalábbis éppoly tevékenyen a hallóközpont, a lelki és értelmi feltétel, melyek a külvilágból a tudatba tóduló hangterek szakadatlan differenciálásával, feldolgozásával, emlékképekké való alakításával, megőrzésével, reprodukálásával, stb. lelkileg, értelmileg megállás nélkül el vannak foglalva.

A tudatos hallást szolgáló tényezők közül az agy megfelelő centrális területeinek az okkupálásáról van szó. Therápius beavatkozással ostromot indi-

tunk az évezredek óta áttörhetetlennek hirdetett siketnémaság fala ellen, nem azt mondjuk, hogy új eljárásunk minden esetben százszázalékos megoldást fog hozni. De fáradhatatlan iparkodással minden esetben százszázalékos megoldásra törekszünk. A munka kiindulása a klinikai vizsgálat, mert ez dönti el az erre a terápius gyógymódra alkalmas anyagot. És amely eset eddig erre a gyógymódra alkalmasnak mutatkozott, mindegyiknél meglepő eredmények jelentkeztek. Mert a hangterek ritmikai elemei és dinamikai változatai kiváló eszközül ajánlkoznak az új célok elérésére. Minden siketnéma gyermeket, sőt már a beiskolázott siketnéma gyermeket is beható vizsgálat alá kell venni annak megállapításáért, vajjon az itt célravezetőnek hirdetett gyógymóddal a siketnéma az öt különböző örök fogvatartó fogathatósága alól nem lenne-e felszabadítható?

A japán özőn elhárítására

Tízmillió fehér emberrel telepítik be Észak-Ausztráliát

Amerika helyett az ötödik világrész válik a kivándorlók céljává

Óriási terv foglalkoztatja az ausztráliai szövetségi kormányt: a gyér lakosságú Észak-Ausztrália területére tízmillió embert akar telepíteni. A világtörténelem leghatalmasabb telepítésének előmunkálatai már megtörténtek és a kormány támogatásával minden lehető megtörténik, hogy a terv minél előbb teljesen megvalósuljon.

Ennek a tervnek és a megvalósulás sürgősségének egyedüli oka van: ez pedig Japán.

A brit fennhatóság alatt levő ország kormánya ugyanis már évek óta élénk figyelemmel kíséri Japán állandó terjeszkedését. Japán 1905-ben meghódította Koreát; 1932-ben Mandzsuriát szerezte meg. 1876. óta állandóan dél felé is előrehalad, hogy folyton szaporodó lakosságát képes legyen valahol elhelyezni. Azért szerezte meg a Bonin-szigeteket, majd a Ritu-Kitu szigetláncot. A kínaiak ellen viselt háború meg hozta a Formosa-szigeteket, a világháború után a versaillesi szerződés a német gyarmatok egy részét juttatta neki. Borneo szigetén övé a petróleum-bérlet.

Erthető tehát, hogy a nagytőkegy szomszéd ellen Észak-Ausztrália védekezni akar. Erre pedig a legalkalmasabbnak látszik, ha a most pusztuló területeket benépesítik, annál is inkább, mert Japán nem is csinál titkot belőle, hogy ez az országrész nagyon kedvére való.

Mikor ugyanis 1917-ben az entente-hatalmak a Dardanellákat el akarta zárni, hogy azután

Gallipoli elfoglalásával Konstantinápolyt könnyen elfoglalhassák, Japánt is felszólították, hogy a tengeri zárlat keresztülvitelében vegyen részt. Japán szívesen vállalkozott a feladatra, hajlandó volt megfelelő számú hadihajót küldeni, de a segítséget egyetlen feltételhez kötötte: — a támogatásért az övé lesz Észak-Ausztrália. A nagyhatalmak ezt a jutalmat kissé soknak találták, és inkább lemondtak a japán sekkiségről. De a japán mohóságot nem felejtették el.

Ausztrália nemcsak a legkisebb földrész, de a lakossága is nagyon gyér és hatalmas területek szintén egészen lakatlanok. A fehér lakosság száma hat és fél millió. Ez leginkább Victoria, Queensland, Új-Délwales, Nyugat- és Dél-Ausztrália és a Tasman-szigeteken oszlik meg. Észak-Ausztráliában azonban, amely háromszor akkora, mint Németország, alig lakik összesen ötezer fehér. Ennek a fele is a „fővárosban“, Port-Darwinban telepedett le.

Mikor Port-Darwintól kiindulva vasutat kezdtek építeni, a kínai kulik ezer és ezer száma özönlötték a vidékre. Néhány dus aranyeletnek a híre ment, amire megindult Ausztrália felé a kivándorlás. Ekkor azonban kiadták a jelszót, hogy „Ausztrália a fehérké“. A kormányhatóságok törvényt hoztak, a mely elrendelte, hogy minden bevándorló köteles magát egy vizsgának alávetni. A vizsgáló-bizottságnak aztán volt rá gondja, hogy minél kevesebben tudjanak a feladott kérdé-

Az összes
borotvapengék
közt

legjobb
minőségű az

ENERGIE

0.08 m/m.

BOROTVAPENGE

Lila borítékban, elegáns celluloid dobozban, „Energie“ arauyfelirattal.

EGYEDÁRUSÍTÓ:
E. MALAMUD Bukarest, Str. Udricani 12

sekre válaszolni és így jogukban volt a letelepedési engedélyt megtagadni.

A japán hódítások azonban nagyot változtattak a helyzeten. Sok mindenféle terv merült fel, hogy az előretörő japánok ellen védekezzenek. Végül is a telepítés végrehajtása látszott a legmegfelelőbbnek.

Az ausztráliai kormány két angol vállalatnak bérbe adott az ország területéből öt-zásczer négyszög mérföldet és kötelezte a vállalkozókat, hogy Észak-Ausztrália néptelen területeire tízmillió fehéret telepítsenek le. A bérletársaságok kötelesek a vállalkozásba — a mi pénzünk szerint — négy milliót befektetni. Kötelesek a most Alice-Springs-telepig vonuló vasutat a pusztaságon át, egészen Pine-Creek-ig meghosszabbítani és így meg lenne az összeköttetés egészen a fővárosig, illetve a tengerpartig.

Lyons miniszterelnök a tervről a következőket mondotta:

— Két angol tőkecsoport kapta meg a telepítési engedélyt. A szerződés száz évre szól. Az egyik társaság a Carpentaria-öbölnél működne és a Mc Arthur River torkolatánál építhet kikötőt. A másik pedig a Victoria folyam környékén dolgozhat. A bevándorlók természetesen csak fehérekről lehet szó — semmiféle bevándorlási díjat nem fizetnek és földadót sem fizetnek. A kormány különféle kedvezményekkel támogatja a bérletet és így egész biztosra vehető, hogy a befektetett öke, minden nagyobb kockázat nélkül, a tisztességes hasznot meghozza. Előbb azonban természetesen a nagy sivatagon, „Ausztrália holt szívé“ keresztül meg kell építeni a vasúti összeköttetést, mert Alice Springs és Pine Creek, a két vasúti végállomás között levő ut tevékenen legalább tizenöt hétig tart. Ez pedig a telepek fejlődésére, a telepek boldogulására nagy hátrányt jelentene. De mindent meg lehet és meg kell csinálni, hogy a tízmillió ember minél előbb letelepedhessen és az ország nyugalmát Japán ne zavarhassa meg. Ez a végcél minden áldozatot megér.

Zsolai Béla:

JÓ NŐ

— Hígyje el, nincs igazuk, — replikázott a tanárunk kissé tanárasan vitatva a táncsterem sarkában fölvetett szűkeztéma komolyságát. A legtöbb nő alapjában jó és becsületes. De hogy lehet emberileg jó és becsületes a katonai háborúban? És a háború szabályait maguk, férfiak állapították meg...

Csak félfüllel figyeltem a külsőleg mesterként leegyszerűsített, simárafésülthajú, régi-módián telt harmincéves lány száraz szavaira, amelyek mindenképpen nagy öntudatosságot és háboríthatatlan lélekjelenlétet akartak hangsúlyozni. Ez a nő jónak és áldozatkésznek érezte magát, holott teste lelki konstrukciójánál fogva egyszerűen ki volt szolgáltatva mindenkinek, aki akart tőle valamit. Ő volt az a gyümölcs, amely ölébe pottyant az embernek, anélkül, hogy megrázná a fát és ebből az egyszerű szükségességből egy tisztultabb, emberibb női erkölcs törvényt alkotott meg. Hogy ő nem praktikázik, nem komiszkodik, nem boldogítja a férfi boldogtalanságát. Nem kíván tőle lehetetlent s főképp nem kívánja tőle a legjobbat, a legtöbbetért cserébe a szerelemért. Vannak például nők, akik feltételek a férfi munkájára, karrierjére, zavarják, elgáncsolják, úgy tesznek, mint Judit, aki karjában tartja Holofernest, amikor döntő rohamra kellene vezetnie csapatait. Ez a nő-típus valóban van, de a férfiak találta ki, irodalmi produktum, s a legtöbb nő meggyőződése ellenére demonizál. Lemásolja a külsőségeket, mert látja, mennyire szaladnak egy színészre, vagy egy kokott után. Itt, ezen az estélyen a meztelen borotváltnak, kifetett urilányok között alig akad egy-kettő, aki lelkében valóban lebontotta volna a Gretchen-fizurát s aki nem lenne boldogabban szelid és csödes, mint duhaj és hangos, de mit csináljanak szegények...

— Tudja, talán sok mindenben igazja is van — vágtam közbe szórakozottan — mert egész

idő alatt Erikát figyeltem, aki két magas szőke monoklis kamasszal állt a terem közepén a csillár alatt, két táncosnő színeiben. Botrányos viselkedéséről morgott az egész terem, a háziaszony kétségbe volt esve, de nem léphetett közbe, mert Erika apja volt az estély kimagasló notabilitása, méltóságos ur és bankár, művészek mecénása, dunaparti hoteltermek pesti maharadszája, a legbőkezűbb leguribb, legléghőbb özevegember, aki pompásan mulatott, mikor megtudta, hogy tizenhét éves leánya egy délután beállított az apja primadonnaszerepéhez, barátságát kötött vele és bucsuzáskor ezt mondta neki:

— Nézd anygálom, igazán nem értem, miért nem jársz föl hozzánk? Az öregnek is jobb lenne, ha nem töltené házon kívül az éjszakát. Egész nyugodtan alhatnál nálunk! Engem egyáltalában nem zavar.

Erika ezen az estén, mintha tudatos komisszával arra törekedett volna, hogy fölhaborítsa a jól nevelt, korszerű szabadosságában is temparált társaságot. Már a lila ruhája is botrányoztató volt: a háta csipőig meztelen, a mellén tenyérynél lebernyeg, amely alig-alig fedte kis merev kebleinek egyre előtűnő lejtőit. S a mozgása olyan feszelen volt, mint egy vidám, meztelen kölyöké, a jólfutott gyékényesnyes fűdősobában. Az asszonyok elhúzódtak tőle, a férfiak, férfiek és állandó udvarlók gyáva izgalommal pislogtak felé a nők oldalán és kevés meggyőződéssel tompán helyeselték a gyilkos és keserű megállapításokat, amivel Erika mindent elsőpró erotikus sikerét próbálták kisebbiteni. Legalább huszonegynek látszik, — sipította egy csunya, huszéves kölyöklány a szomszéd asztalnál. — Az ilyen nőknek nincs koruk — jegyezte meg egy feketekezes papaszem, afféle szociológus, aki a jazzről és az etonról irt társadalomtudományi asszyket egy heti folyóiratban. — Lehetne tizenhat, lehetne negyven! A nő nyug-

ton vagy stabilizálja a külsejét és teljesen lehetetlenül teszi, hogy a korára következtessünk. — Éjszakai defekt... Martonvásárnál... egyszobában aludt a soffőrrel... — fecsegte valaki. — A soffőr gépészmérnök — magyarázta egy bakfi. — És hol az apja? — tudakolta egy lornyónos anya. — Bakkot ad a bakkszobában! — jegyezte meg csipősen egy ügyvéd, mintha azt akarta volna mondani: ilyen erkölcsök! Az apa kártyázik, mialatt a lánya...

Erika éppen az izmait mutogatta a monoklis fiuknak. Két szőke gentry szabadult a társaságha és Erika az első pillanatban magához tapasztotta őket. A szép, tiszta képű legények zavartan, izgalommal és kissé mamlaszul kóvályogtak a rakétalány körül, aki minden pillanatban másszínű volt, más ötlettel más személyvel ugatta őket, s hol kedvesen és reménykeltően, hol gúnyos csufodáros-sággal bánt velük. És sohasem tudták, hányadán vannak vele. Vadul táncolt velük, ivott, mint egy konzumdáma a bárban, majd hirtelen valami ügyetlen megjegyzésre dühösen tpoantott és rájukfordult:

— Ostobák! Pfuj!

És szikrázó szemmel mérte végig őket. A fiúk megijedtek, bocsánatot hebegtek, mire Erika hirtelen elkacagta magát, a mutatójával mellbelökte őket. Na, jöjjenek ide. Egyik jobbrol, másik balról. Karoljanak belém — és elvonult velük peckesen, utirozva a szertelenséget, mímelve az ordenárást a közönség előtt, amely hirtelen úgy tett, mintha nem venné észre, holott szemszögéből mohóbban figyelte, mintha egész nézésével dülledne rá.

A tanárunk közben folyton beszélt és én néha-néha egy-egy szóval helyeselt, vagy gúncoskodtam, anélkül, hogy komolyan figyeltem volna rá. — Mi adni akarunk, de maguk csak elvenni akarnak. Márpedig elvenni egyet jelent az erőszakkal. Nekünk tehát mesterséges akadályokat kell állítanunk, hogy alkalmuk legyen az erőszak kifejtésére. Ezeket a mesterséges gátakat, amelyeket a mi vágyaink szeretnének leginkább lerombolni,

Uj magyar képzőművészek

MEDGYESSY FERENC, a vaskos elemi erő szobrása

Az Artinger Imre szerkesztésében Budapestben megjelenő *Ars Hungarica* képzőművészeti könyvsorozata legújabb kötete Medgyessy Ferenc szobrászművészetéről szól. A kötet szerzője Farkas Zoltán, a kitűnő művészeti író. Tőle való az alábbi összefoglaló cikk is.

Medgyessy Ferenc nem tartozik ama Hédeltetett magyar szobrászok közé, kiket a közönség elismerésével elhalmoz. Eddig még nem aratott zajos sikereket, sohasem volt a divat kegyeltje. Munkásságát kezdetben alig néhány ember értékelte és híveinek táborába csak lassanként nőtt. Nehéz érvényesülése azonban nem szegte kedvét, egy pillanatra sem tért le önmaga választotta útjáról, mely élesen szembefordult a közönség nagyrészeinek ízlésével.

A főmegnevezés egészen más volt az ízlése, mint Medgyessynek, másféle szobrászati érzékeléssel századunk első évtizedében. Tagadhatatlanul ügyes, sőt számos termékén valóban virtuóz szobrászat volt ez. Egységes képet csak ettől az ügyességtől és meglehetősen jelentéktelenségtől nyert, mert stílárius szempontból nézve, jókora változatosságot mutatott. Egyben azonban ezt a heterogén elemeket összeházasító szobrászat, különösen általában, könnyen megengedett: gondosan óvakodott a derék és becsületes polgárember, vagy a hatalmas hivatalos körök megriasztásától. Kerülte a túlzásokat, tisztességes közepes törekedett járni. Naturalizmusát jól nevelt szalonrealizmussá, a barokk szenvedélyességét elegáns vonalfutamok üres gesztusává, Rodin lélekkesztését pedig zsánerszimbolikává szelídítette. Ebbe a világba lépett Medgyessy Ferenc egyszerű, tömör, vaskos szobraival, melyek távolostól minden kaligrafikus ügyeskedéstől, minden előkelőségtől, minden lelki problémájától, minden civilizációs külszínektől.

Medgyessy mindjárt kész formavilággal jött és egyáltalában nem esett át olyan jelentékeny stílárius változásokon, mint annyi kiváló mai művészeink. Átalakulás helyett némi fejlődést észlelhetünk szigorúan megtartott stílusformán belül. Ez pedig abból áll, hogy évről-

évre könnyebben, szabatosabban fejezi ki magát. Ideálja a biztos nyugalom, a vaskos elemi erő. Szobrai igazán biztosak. Hatalmas súlyukkal meg nem ingathatóan, a legteljesebb egyensúlyban neheznek talapzatukra. Heverő, ülő, vagy álló formatömbök, melyek kimozdithatatlanul hirdetik szinte végzetes megkötöttségüket. Semmi vágyuk sincsen, hogy ettől szabaduljanak, hogy nehéz anyaguk súlyát levetssék, nem próbálnak könnyedek lenni, mintha maga a kő, a bronz állana ellen minden játékos kilendülésnek.

Medgyessy szobrai, eltekintve a reliefektől, amelyek a dombormű leggyakoribb szokása szerint valami történeti ábrázolnak, tehát mozgással is kell foglalkozniok, legtöbbször teljes nyugalmi állapotot tüntetnek fel. Gondolkozva kuporgó nőt látunk, sebesült férfit, aki szőnyegre ölébe roskad, gyermekét ölében tartó anyát, téréplő leányt, kő vagy bronztömbre támaszkodó női alakot, szőnőket, aki nyugodtan állva a messzeségbe néz, örök fájdalomba meredve gyászolót, a távolról mozdulatlanul kémlelő lovast, elheverő hatalmas alakokat, a falba beléforrott, sohasem szabaduló testeket, csupa nyugodt, mozgástalan jelenséget.

De nem csupán a téma állandó mozdulatlansága ad Medgyessy szobrainak nagy nyugodtságot, hanem megformálásának módja is. Kevés, lassan lendülő, önmagába záródó vonalba vannak foglalva. Szaggatottan kiálló, a tömbökből elkivánczó, a szem körfutását megszakító vonalak egyáltalában nincsenek rajtuk. Egyetlen szobrán sincs olyan emberi tag, mely kilépne az egész kerek zárt-ságából. Lágy, görbe vonal Medgyessy minden szobrainak sajátossága. Az egyenes és szögletes felépítés teljesen hiányzik nála, hisz a szögletesség, vagy az élbetörés megszakítaná a hullámzó vonalak futását. De ez a mindenképpen lezárt lágy-ság sohasem válik édeskészsé, nem végződik holmi kacér bájos-ságban, vagy gyengéd kecsességben, alá van rendelve egy ritka összefogó erőnek, mely mindent keményen markol és kis térbe szorít össze, olyan kis térbe, melyet a szobrok belső felszültsége szétvetni szeretne.

Ez a belső felszültség, a kő börtönéből,

vagy bronz páncéljából szabadulni vágyó, a formák zárt-ságából kikivánczó élet leheli ritka erőt Madgyessy szobraiba. Ez az erő primitív, azaz elemi, mert nincsen szűksége a formák mozgalmasságára, sem sokrétű összetorlódására és nincsen szüksége festői árnyékhatásokra sem. A legkevésbé sem tűri a részletekkel, a felületekkel való természetutáni bibelődést. Mindig megtartja, sőt kiemeli az emberi test tömegeinek összefoglaló szerkezetét, de nem vesződik a felszín aprólékos megmunkálásával.

Különleges megjelenési formák iránt nincs nagy érzéke. Individuális vonások kevésbé érdeklik. — hasonlóságot polgári gyönyörködésre megoldó szobrász sohasem lesz Medgyessyből. Az embert pompásan tudja megmintázni, de a különleges vonásokkal ékes egyén kisiklik kezei közül. Ez némiképpen jelképes teszi művészetét, jóllehet távol áll tőle minden szimbolizálás. Nem egy szoptató anyát, nem egy gyászoló nőt, hanem a szoptató anyát, a gyászoló nőt állítja elénk. Szobrai már ezért is időtlenekké válnak, esetlegességekhez nem kapcsolódnak. Ki vannak szakítva az élet feltételezett-ségéből és sub specie aeternitatis állanak előttünk, mint az archaikus szobrászatnak megköthetően egyszerű és hatalmasan igaz termékei, melyek látára az embernek legmélyebb és örök változatlansága jut eszünkbe.

Medgyessy a művészetnek egy akadémiát gyártó korában új, őszinte és nem csekély erejű formákkal jött. Öntudatlan, friss érzései voltak és hozzájuk kellett alkotó ereje, mely monumentális alkotásokat tudott létrehozni. Művésze a mindennapiság fölé magasán kiemelkedő, külön és erős világot teremt. Szobrai minden külsőséges eszköz nélkül jelképezik az emberi élet nagyságát: Hatalmas szimbólumok. Medgyessy szimbólumokat állít, de ezt öntudatlanul teszi, nem szimbolista művészetet teremt, mely szántszándékkal mást mond, mint amit gondol, hogy a burkoló formával tegye hatássá a kifejezést. Nála a tartalom állandósága és a formák monumentális-sága emeli fel az alakítást olyan magaslatra, hogy valami ősi emberi vonatkozás megtestesítőjévé válják. Eképpen alakul ki formavilágának az a különös sajátossága, amelyet időtlenségnek nevezhe-

tünk. Ez az időtlenség pedig olyan feltételezettlenséget jelent, mely minden gondolati elem bekapcsolása nélkül fűzi hozzá a néző lelkét ahhoz a maradandó képhez, melyet Medgyessy nyújt: innét közvetlen hatása. Ez a kép pedig a lét ábrázolása, azé az emberi lété, amelyet mi a saját kis életünkhez képest végtelennek érzünk, mert évezredek óta virágzik, vége a messzeségbe vész és örök törvényei vannak. Medgyessy művésze nem keres hozzájuk magyarázatot és nem próbál rajtuk kívül helyezkedni. Nincsen meg benne a vágyak és a való-ságnak az a kettőssége, amely a kereszténység jelentkezése óta más és más módon, de majdnem mindig foglalkoztatta az újabbkori művészetet.

Medgyessy művésze minden ízében pogány, amelyben a szellemnek és a testnek nincsen különálló szerepe. Szellem és test éppen olyan elválaszthatatlanul forrnak össze benne, mint a művészetben a forma és a tartalom. Nincs külön szellem és nincs külön test az ő művészetében, hanem csak élet van: Medgyessy az életnek áhitatos ünneplője. Az időtlenségből ennek az áhitatnak ereje vezeti a végtelenséghez. Ahhoz a meghökkenő érzéshez, mely a naturalizmus és impresszionizmus korának művészetében csak nagy ritkán jelentkezett. Szavakba foglalni nehéz, magyarázatni szinte kilátástalan, de alig van ember, kiből fel nem támadna néha saját kicsinységének érzése a világ mérhetetlen nagyságával szemben aki egy pillanatra meg nem sejtene, hogy benne és általa örök és kifürkészhetetlen végzet teljesedik be, hogy csak parányi része valami megdöbbentően nagy dolognak, melyet megérteni nem tud és csak boldog pillanathoz sejtethet meg.

Ez az áhitatos felülemelkedés gyakran jelentkezik Medgyessy művészetében. De ez sem válik tudatossá és hitté sem épül ki, nem lesz szárnyaló lendületté, mely belátnatlan magasságokba ragad, de kétségtelen megdöbbenésekben mégis megnyilvánul. Annak a naiv természeti embernek végtelenségérzete ez, aki ijedt magabaszállásban alázattal hajtja le fejét az élet szentélyének titkai előtt.

Medgyessy egyszerűsége, nagyvonal-sága nem öröklött, nem kölcsönvevett öltözék, hanem lelkéből lelkedzett őszinte forma: emberi egyszerűség. Ezt hirdeti minden prédikatori türelmetlenség nélkül, tisztára csak műveivel. S ha nem is mindig folyamatosan, ha nem is az ékesszólás kicsiszolt nyelvén s ha nem is égis szárnyalóan: de mindig őszintén és utat mutatva a jövőnek. A magyar szobrászat ama szebb jövőjének, melynek Medgyessy kezdte útjára máris ráért a fiatal nemzedék.

maguk a gonosz-sággal, praktikázással tévesztik össze.

Erika balválláról lecsuszott a vékony se-lyemdarab. Dermedten tapadt rá a szemem.

— Hígyje el, ez az egész, — folytatta a tanárnő — a nő alapjában jól!

— Jó nő! — buggyant ki belőlem.

— Kicsoda? — kérdezte a tanárnő megütözve.

Zavartan dadogtam:

— Maga... Természetesen maga!... Csupa jó-ság. Igaza van, mi, férfiak, nem értjük ezt...

✱

Valami ürügygel mégis megtudtam szólni a tanárnőhöz s elindultam, hogy megkeressem Erikát. Tízperce eltűnt a tereméből, a két szőke legény lehangozva kóválygott a tömegben. Vé-gigimentem a kártyaszobán, a büffén, a szaló-mokon, benyitottam minden ajtón: seholsem találtam. Végre kibukkantam egy üveges erkélyre: ott állt a déli növények közt, arcát az ablakhoz tapasztva, lehunytt szemmel.

— Mit csinál itt? — szóltam rá keményen, mert elhatároztam, hogy szigorú leszek hozzá. Egészen bizonyos, hogy álmodozott. Tizen-hétéves lány módjára nézte a havas utcát, a csillogó fákat és szomorú és gyengéd volt tőle. De első szavamra dühös lett és mérget lövellt, mint a skorpió, amikor a farkára lép-nek.

— Mit? Akarja tudni? Nézem a szeretőm.

— A szeretőjét? Hol van?

— Jöjjön csak ide. Látja, az a sötétkék a mi kocsiunk. Ott ül a kocsi-ban a szeretőm.

— A sofför?

— Az.

— Ne vicceljen.

— Az. Komolyan. Ha tudni akarja, szóról-szóra igaz a pletyka, hogy együtt aludtunk Martonvásáron a fogadóban.

— Kérem, ebbe igazán nem lehet beleszólni. De maga olyan kölykösen viselkedik. Hencsz-ezzel a kalanddal. Büszkén kifecsegi, holott nincs benne semmi rendkívüli. Minden másod-ik hisztérikáknak vannak ilyen sikerei. Maga eredetibb nőnek látszik, mint a legtöbb. Ma-gától mást várna az ember, valami újat...

Fütymélködve nézett végig.

— Ha tudná, hogy én mennyire undorodom maguktól odabent. Férfiaktól, asszonyoktól. Mennyire undorodom. Azért bánok így maguk-kal. Azért botránkoztatok meg a nőket és uszítom a férfiakat. Kellenek is nekem maguk. Látja, az odalenn most didereg a kapu előtt, majd hogy meg nem fagy értem, pedig... Volt katonatiszt. Porosz főhadnagy, gépészmérnök. Százhusz kilométert szalad velem óránként, ha nekivágunk az országutnak! Mellette ülök s a legveszedelmesebb fordulónál megcsóko-lom és soha — sohasem téveszti el a kor-mányt. Maguk, ha meglátnak egy nőt, rögtön árokba vezetik a kocsi-t. Hát még a fordulók-nál! Valaki a szájukra tapadna! Ez az én em-berem szeret engem, de a biztosságát, a bá-torságát, az erejét nem szolgáltatja ki nekem. Ezért érzem én is magamat biztonságban mel-lette. Meg akar szöktetni. És én el fogok szök-ni vele. A munkatársa leszek neki. Együtt fogjuk megvalósítani az álmait. Olyan talál-mányai vannak, hogy...

Megdöbbenve hallgattam végig.

— Igazán nem tudtam, hogy maga ilyen tudatos és lelkes. A sofför értelmes csirkefogó lehet, hogy így elkábította.

— A sofför? — lelkesedte könnyesen. — A sofför az én szeretőm.

Aztán hirtelen kinyitotta az ablakot és le-dobott egy szál rózsát. Az autó fedelére kop-pant, senkisémmé mozdult.

— Ugyilátszik, a sofför elaludt? — jegyeztem meg kissé gunyosan.

— És ha elaludt? Aludjék szegény. Nem szentimentális. Nem fog virrasztani, nem fog felbámulni a világos ablakokra, ahol maguk mulatnak! Pfu! Mondja, hozna nekem egy pohár vermutot?

— Hógyne!

A büffébe siettem, nagynehezen szerezzem egy pincért és elkalauszoltam Erikához. Mire visszatértem, már rátalált a két szőke. Erika kacagva exercicioztatta őket. Meglátta a bort, kikapta a tálcát a pincér kezéből és az egyik szőke fiu kezébe nyomta:

— Lulu, tessz nekem egy szivességet?

— Ezer örömmel!

— Vigye le ezt a pohár bort a sofförömnek! Kiabálta neki: Bauer! Némétül kell beszélni

vele.

A szőke már rohant is, pár perc múlva meg-jelent a kocsi-t közepén kabát és kalap nél-kül, tálcával a kezében, mint egy örült pincér, aki fel-alá nyargal a hóban. Erika rángatózott a röhögéstől.

— Bauer! Bauer! Wo sind Sie, Bauer? or-dítózza a szőke, — de Bauer nem került elő. A sofförök nevetve nézték, azt hitték, részeg.

Végre az egyik megkönyörült rajta:

— Bauer elment a sarki kocsmába.

A fiu már elindult a kocsi felé, amikor Erika hirtelen kinyitotta az ablakot és lekiál-tott:

— Lulu! Nem kell! Jöjjön fel! Elég! Jaj, megpukkadtok!

✱

Bementünk a terembe, négyesben leültünk egy sarokba. Erika egymásra dobta a lábát és olyan szemrehányóan, fájdalmasan nézett és hetykén szembeszállt a felőlővelő közvéle-ménnyel. A két szőke örömmel vállalta a fe-dezetet, én, őszintén szólva, valahogy kényel-metlenül. A tanárnő éppen szemben ült velünk rám, mintha rut csalást követtem volna el el-lene esküvőnk reggelén. De a nézésémmel meg-bocsájtás és meleg hivatás is csillogott. Jöjj eitévedt ember, ennek ellenére a tiéd vagyok, mert én vagyok a jó nő. Szívesen elpárolog-tam volna Erika mellől, mert jó viszonyban akarok maradni az urcsaládokkal, akikhez feljárom, de akkor viszont... menthetetlenül foglyul ejt. Tehát inkább maradtam. Ekkor történt, hogy egy fiu és egy lány karonfogva elcsúsztak előttünk, a lány valami megjeg-yezést tett, a fiu ráduplázott, Erika felugrott, biborvörös lett és szinte sziszegve mondta:

— Hallották, mit mondott ez a fiu?

— Nem.

— Azt mondta, hogy... nem, nem reprodu-kálhatom...

A szőke ifjak felpattantak.

— Kérem, Erika, felelősségre fogjuk vonni.

— Helyes, — mondta keményen. De nem mind a ketten. Maga, Lulu, maradjon itt, ma-ga már tett nekem egy szivességet.

A két szőke még vetélkedik egy ideig, vé-gül döntenek: a másik fogja provokálni. Elő-ször is inzultálja: meglöki, vagy rálép a lábá-

ra. Erika előrehajolva figyel: a szőke kering a pár körül, hirtelen elékérül, teljes testtel nekimegy. És következik a szokott párbeszéd:

— Nem tud vigyázni?

— Vigyázzon maga.

Az ismeretlen lány sápadtan eloldalog, a két férfi farkasszemet néz, rövid mondatokat vál-tanak, aztán kivonulnak, hogy elkerüljék a feltűnést. Erika ismét kacag.

— Snájdig fiu, — mondja Lulu, — tud vinni ez a gyerek? Darabokra fogja aprítani. Nagy-szerű.

A szőke visszajön, mi leszünk a segédei, a dohányzóban összeülünk az ellenfél segédeivel. Holnapután reggel hét órakor Fodornál... Fél-bandázs, nehéz lovassági...

— Gyalázat, hogy mit művel maga, Erika! — förmedek rá dühösen. Az a fiu nem is tett magára sértő megjegyzést. A háziakat csépül-te, azt pedig szabad.

Erika komiszul nevet.

— Bánom én, törődöm én magukkal, vere-kedjenek, ha olyan hilyéek.

— Dehiszen magáért...

Elszalad, utána akarok futni, de utközben elfog egy újságíró.

— Mondja, ki az a lány, akivel együtt lát-tam? Most jöttem a szerkesztőségből, nem találkoztam senkivel. Lány, vagy asszony?

— Lány.

— Ki az apja?

— Kappel.

— A vezérigazgató?

— Igen.

— Ja, ez az? Erről sokat hallottam.

— Hát ez az.

— Elsőrangú nő.

— Igen.

— Jó nő.

— Igen. Nagyon helyes.

— A legjobb nő a teremben.

— Kétségkívül.

Hirtelen megfordulok és elbujok a forgatás-ban, mert elszántan közeledik felém a tanár-nő, hogy véglegesen meggyőzőn a nők jó-ságáról.

✱

Nem találom Erikát. Átszaladok a táncter-men, kimegyek az erkélyre, hátha a sofför-vált Morse-jeleket. Nincs. Nincs.

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegcsabák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Nő, szerelem, házasság

A jó házasság igazi alapja csak a szerelem lehet. Mert szerelemből lehetünk jók, önfeláldozók, nagylelkűek, hálásak, de jósból, nagylelkűségből nem lehetünk szerelmesek soha.

A mai nő egész szakadatlan Én-kiabálása, nagy függetlenség, önállóság, megelégedettség filogtatása a legnagyobb házasság s egyetlen nagy, vágyó kiáltás az örök — Te után.

A szerelemben a boldogság-adás a szebb, de a boldogság-kapás az őszintébb elem.

Aki kiabándult, nem érti többé az elmulasztott szerelem szavát. Vagy megérti a józan a részegét?

A legtöbb szerelem muló láz, amely borzongással kezdődik és ásitással ér véget.

A szerelem olyan, mint a szellemek. Mindenki beszél róla, de csak kevesen találkoznak vele. (La Rochefoucauld.)

Ha a férfi azt mondja a nőről vagy a nőnek — szegény, egészen bizonyosan üres a szíve

A szerelem az egyetlen betegség, amelynek egészséges gyümölcse van.

A szerelem az érzékek költészete. (Balzac.)

A férfi mindig állandó a szerelemben, de soha a szeretetben.

a dohányzóban, benyitok egy szobába: Pardon, ez a gyerekszoba. A háziak gyerekei alusznak itt, de a szobalány és a szakács nem zavartatják magukat és vidáman koccintanak a courvoisierből, amit sikerült kimenteni a büféből.

A kártyaszobában végre megtalálom Erikát. Az apja adja a bankot. Az apja ellen játszik. Ő a leghazárdabb pontőr. Rengeteget veszít, már nincs egy filléré sem.

— Adósságra nem játszom — mondja az apja. Nagy nevetés kerekedik.

Erika meglát, elkéri a pénzemet, elveszti. Rossz kedvűen leül mellém a diványra.

— Látja, ilyen az én szerencsém. Ma este akartam megnyerni az alaptőkét. Egy fillér nélkül nem szökhetek meg Bauerrel. Én akarom finanszírozni a találmányait, ehhez sok pénz kell. Most megint várhatok, amíg az apámmal összekerekülök egy kártyapartiban. Mert pénzt nem ad, csak nyerni lehet tőle.

— Ez bizony szomorú, szóval a sofförnek pénz kell? Adott már neki eddig is?

— Soha. Megpróbáltam, de nem fogadta el. Porosz főhadnagy. Hova gondol? A legkorrektebb ur. Gögös junker, nem ilyen magunkfajta. De a találmányokhoz elfogadja, mert ezt egyrészt az emberiség érdeke kívánja, másrészt... a jövődem közös lesz.

— Mik azok a találmányok?

— Ez titok. Csak nem fogom elárulni, hogy más megcsinálja?

Olyan komolyan és lelkesen beszélt, hogy kezdem megbecsülni érte. Lehet, sőt egészen valószínű, hogy a sofför odakint külső férfi és külső ember mindnyájunknál. És ez szomorú. Nem mintha éppen Erika fájna nekem, de érzem, ahogy elmaradunk ezek mögött a százhuszkilóteres sebességgel férfiak mögött. Ezek asszonyt rabolnak maguknak gépeikkel, mint az ősmagyarok a lovaikkal.

— Nem mennek még haza? — kérdelem.

— Még nem — mondja Erika kissé idegesen. — Valamit még el kell intéznie a háziaszszonnyal. Megvárom, amíg mindenki elmegy. Maga semmiesetre se várjon rám. Látom, hogy álmos.

— Egyáltalában nem vagyok álmos.

— Csak menjen — sürget most már — hiszen ugyis csak az autóiig kísérhet.

Színházi vihar Newyorkban

Dráma a diktatura ellen

A newyorki szezon rosszul kezdődött. Valamennyi újdonsággal szemben a hívatásos és állandó kritikusok komoly ki-fogásokat hangoztattak. Az igazgatók per-sze idegesek lettek emiatt. Egyesek a színészszövetséghez fordultak, hogy együtt tiltakozzanak.

A legfurcsább pedig, hogy egyes nagy hírlapok valóságos önpolémia folytatnak és a hivatalos kritikák bírálatával szem-ben ellenvéleményt is közölnek más munkatársak tollából. Leghevesebben dul a harc Elmer Rice „Judgment Day” (Ítélet napja) című drámája körül. Rice, aki tudvalevőleg sikereiben gazdag író, átvette a Belasco-színházat és azt saját művével, az Ítélet napjával nyi-totta meg. A Herald Tribune-ban Percy Hammond levágta. Erre a lap kiadta Rich-ard Watts filmkritikus véleményét, a mely szerint az újdonság a legnagyobb, legizgalmasabb érdeklődést keltette, olyat, amilyenhez még nem volt fogható, amióta a film foglalta le a közönség fi-gyelmét.

Az Evening Journal-ban John Anderson azt írta, hogy sajnos, csak egy nyakam van és azt is alaposan meg-fájdította Mr. „Rice műve”. Ezzel szem-ben másnap Louis Sobol krokiíró nagy-szerű melodramának mondta a szindara-bot, Gilbert Seldes esztétikus pedig hosz-szu üdvözlő sürgönyt írt a lapba. Más lapok is így jártak el, Rice nagyarányu reklámhadjáratot indított és kijelentet-te, hogy darabja túl fogja élni a kedve-zőtlen kritikákat, de általában mégsem hiszik, hogy ki tudná heverni a táma-dásokat.

Maga a dráma erősen politikai izű és a diktatúra ellen irányul. Félreérthe-tetlenül Hitler rendszerét támadja. Há-rom nemzetbeli merénylet kerül a bírós-ág elé, mert merényletet követtek el Vesnic szlovák diktátor ellen. Ötös bírós-ág tárgyal. A diktátor megjelenik és ekkor lelövi — az egyik bíró. Ez vet véget a diktaturának, amely már négy éve tart.

Ismét a frufru a divatos hajviselet

Aki azt képzei, hogy csak a ruha ha-lad a divattal, az alaposn téved. Mert an-nak a hatalomnak, amely szezonról-sze-zonra megváltoztatja a nő alakját, ruhá-ját, mindenre gondja van, amit a nő ma-gán visel. S ezalatt a minden alatt nem-csak a harisnyát, ékszer, táskát és a töb-bi kiegészítő dolgot kell érteni, hanem azt is, ami elválaszthatatlan a nőtől. Manap-ság a hölgy haja, szemöldöke, szája, mo-solya épügy alá van vetve a divat pa-rancsainak, mint a kesztyű, vagy az eser-nyő. Hogy jól van-e ez így, arról lehet vitatkozni, — de egyelőre így van s leg-feljebb csak arról lehet szó, akarunk-e minden tekintetben újszerűek, divatosak lenni, vagy sem. „Új frizura, új arcot je-lent”, — mondja Antoine, a párisi fod-ráskirály — s aztán ránk bizza, meg akarjuk-e tartani arcunkat a régi hajke-retben vagy sietve megfésülködünk-e azok után, amelyeket ő „álmatlan éjsz-akákon át a hölgyek előnyére kitalált”.

Szóval tény az, hogy a nő arca is együtt halad a divattal, nem ugyan száz-kilométeres sebességgel, mint a legujabb

divatu áramvonalu autók, de — ha lassan is — mégiscsak változik. Időről-időre meg-változik az arc színe, egyszer sötétebb, egyszer világosabb, rózsásabb pudert illik használni. A szemöldök is néha megújja természetétől kapott formáját és merőben új vonalakban tetszeleg, gondolván, hogy így neki is része van a nő arcának ujja-alakításában. De legtöbbet változik az arc kerete, a haj, amely tényleg döntő befo-lyást gyakorol az arc kifejezésére. Asze-rint, hogyan rendezzük el hajunkat, lehet az arcunk komoly, gyermekes, huncut, ro-mantikus, átszellemült, — frizura teszi sokszor, hogy méltóságos dámák vagy flapperok vagyunk-e. S tévedés azt hinni, hogy mindezen átalakulásokra csak a hosz-szu haj alkalmas. A rövid hajból — még-ha csak nyul farknyi is — épügy lehet új és változatos frizurákat készíteni, mint an-nak idején Csillag Anna bokáig érő haj-palástjából.

A bubifrizurát Antoine mester terem-tette meg s azóta is az ő fantáziája és bűvös keze gondoskodik arról, hogy abból a pár rövid tincsből, amit a fejünkön

ugrottam ennek a kölyöknek! — Mi ez? Hece volt, vagy talán...

— Hogy van megelégedve a helyével? — kérdelem.

— Jól, jól, csak... Kérem, én negyvenöt éves ember vagyok és ha ez a kislány egyedül ül a kocsimon, kiver a halálverejtek. Százhusz kilométernél alább nem is adja. Minden ok nélkül ki kell vele rohanom Gödöllőig. Kérem, nekem gyerekeim vannak és feleségem. En nem törhetem ki miatta a nyakamat. Föl is fogok mondani rövidesen.

Dühös volt. Ugy látszik, a muszájvirrasztás bosszantotta, egy kicsit részeg is volt.

Másnap találkoztam Erikával. Ki akart ke-rülni, de elcsiptem.

— Mondja, mi volt az a tegnapi történet? Ugratni akart?

Hallgatott.

— Hát azt hitte, hogy én beugrom?

— Elhitte, — mondta csöndesen — én is el-hittem. Mondja, mit beszélt magával a sofför?

— Panaszkodott, hogy keveset keres, nem jut elég a családjának. És hogy maga min-denáron ki akarja vele töretni a nyakát.

— Ezt mondta? — kérdezte halkan.

— Igen.

— Mondja... és... olyan... iparos?

— Maga még nem beszélt vele?

— Nem.

— Ah!

— Én csak elképzelttem. Olyan érdekes, el-szánt arca van.

— Sohasem beszélt még vele?

— Soha.

Szomorú volt. Ebben a pillanatban megér-tettem az egész történetét. Ez a lány gyűlöli a sorsát, az egész gazdag, céltalan zűrzavart, szeretne kimenekülni belőle és ebből a része-ges berlini sofförből megformálta magának az erős, bátor, céltudatos, főlzabadító férfit, aki-re vár. Az új férfit, aki százhusz kilométeres sebességgel hagyja maga mögött semmirevaló életünk, szerelmünk és kulturánk tradícióit és utitársával, a növel megérkezik valahová.

És most itt megy velem a pesti korzón, fel-alá jár, egy helyben topog. A férfiak megfor-dulnak utána és nézik édes bokáit, remek ci-pőit, büszke mellét.

— Jó nő, — mondják csámcsogva.

Nem is tudják, mennyire az.

ZELIO

Certan

meghagyott, hogyan lehet és kell új fri-zurákat csinálni. A fíus eton-frizurától cikk-cakkos, változatos ut vezet napjaink divatos hajviseletéhez, amely minden le-het, csak nem — férfias. Antoine szerint a divathölgy nem borotválja már a nya-kát, hanem ismét abszolút nőies frizurát visel: vállig érő fürtökkel, loknikkal, esi-gákkal, hullámokkal. A félhosszu haját sokan a nyaknál becsavarják egyetlen gyűrűbe, mások szabadon, hullámosan vi-selik, mások ismét a homlokba apró esi-gákat fésülnek. A legujabb hajviselet, amit részünkre Antoine álmodott, a fru-frus, romantikus frizura. A homlokba né-nány laza fürt hull, maga a frizura pedig hátrafelé vonul, elől és oldalt alig van haj: ezt viselik az idén a párisi divathöl-gyek. „Az arc így a múlt század szenti-mentális regényeinek hősnőjéhez hason-lit”, — mondja Antoine és a hölgyek, akik még alig tíz éve férfiasan rövidre és si-mára vágatták hajukat, most megillető-dötten fésülik kissé megnövesztett tin-cseiket, romantikus regényhősnőként, frufrukba és loknikba.

A nőies frizura hozza magával, hogy ismét divatba jöttek a csattok, fésűk és estélyi hajdisek. Strasszból, gyöngyből font csillogó pántokkal, abroncsokkal ékesítik este a frizurát s a legujabb hí-radások szerint színházba, vacsorához, tánchoz túllból, csipkéből készült köny-nyű, légies estélyi kalapot fogunk viselni.

—k —n

ÖZVEGYI BÁNAT

— Akkor is boldogtalannak érezted magad, amikor a feleséged még élt.

— Igen, de akkor legalább tudtam, hogy miért!

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFÁJÁS, HÜLÉS, MIGRÉNÉ,
REUMÁS FÁJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

Van-e igazi megfiatalodás?

Irta: Várady Ilus, a Bécsi Kozmetikai Egyesület elnöknője

(Válasz több levélre, különösen N. D. urhölgyére, Bukarestből)

Ez a kérdés, amióta csak emberi kultúrától beszélünk, mindig a tudomány legégetőbb problémái közé tartozott és mindazok a sarkalók, akik el tudták hitetni embertársaikkal, hogy ők a feleletet legalább részben megtalálták, kitűnő jövedelmi forrásra tettek szert. Ezeknek a misztikus tanokkal foglalkozó buvároknak és szélhámosoknak tulnyomó része mind bizonyos csodaszerek alkalmazásában vélte megtalálni a helyes módot az örök fiatalság útja felé.

Még napjainkban is sikerült világhírré szert tennie egy Voronovnak, aki a majom nemi szerveinek átültetésével akarja visszaadni az öregedő emberi testnek a fiatalság rugókonyaságát és potenciáját. Most már tudjuk, hogy egy Voronov, de még a híres bécsi Steinhach tanár is, akitől nem lehet elvitatni a komoly tudós jóhiszeműségét, nem helyes uton járunk és ha muló eredményeket Steinhach el is tud érni, állandó, maradandó megfiatalodásról szó sem lehet, még az ő különben igen egyszerű operációi következtében sem.

Sokkal nagyobb eredménnyel kecsegtetnek az amerikai híres biológusnak, Childnak és az európai biológusnak, Hartmannnak a kísérletei. Általában úgy látjuk, hogy a megfiatalodás problémájának a megoldása teljesen a biológusok kutatásainak a körébe tartozik.

Az egész emberi szervezet és annak minden egyes szerve, mirigye sejtekből áll, amelyek alapszámát véve nem különböznek az állat vagy növény sejteitől.

Child megállapította, hogy egy ilyen sejt, ha állandóan megfelelő életkörülmények között van, tehát friss levegőről és táplálékról gondoskodunk számára, a végtelenségig szaporodik, örökös kettéosztódások által. Ebből tehát az következik, hogy az emberi szervezet, amely ilyen sejtek milliárdjaiból tevődik össze, hasonló élettani törvényeknek van alávetve.

Igy van ez a növényekkel is.

Mindenki tudja az iskolából, hogy léteznek bizonyos fajták, amelyek élettartama egy pár száz évre terjed. Így a kenyér- és pálmák, amelyek sok évszázadokon át élnek. Tudjuk továbbá, hogy az állatok közül például a papagály kétszázéves korában még fiatalnak mondható. Magam is ismerem Bécsben még igen vidám hangulatban és jó hanggal élő megyszázötvenéves papagályt. A Bibliából mindnyájan tudunk Matuzsalem-kort elért patriárákról. Ha ugyanakkor olvassuk a Bibliában a mindennapi étkezéshez használt állatok pontos felsorolását s látjuk, hogy ez az ókori könyv a higiénia szabályait bizonyos mértékben vallási rituális törvényekké avatta, akkor el tudjuk képzelni, hogy ezek a matuzsálemi kort elért emberek bizonyára még azt a Bibliából ismert étkezési és általában élet-higiéniait követették, aminek utalás olyan gyakran történik a régi szanszkrit és egyiptomi hieroglifákban. Elég még csak annyit mondanunk, hogy az ókori Alexandriában, amely tulajdonképpen a hellén kultúra központja maradt még a római impérium idejében is, az ott élt 200.000 tudós közül mintegy 7000 állandóan az élet titkaival foglalkozott. (Aki ezeket a számokat nem tudja elhinni, lapozzon utánuk a római történetíróknál!)

Az eddigiek alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy tulajdonképpen nem is annyira az örök ifjúság, mint az öregedés okainak a kikutatása a lényeges. Az öregedés okát pedig ugyanakkor a modern biológiai és részben orvostani kutatások, a szervezet önmérgezésében és megmérgezésében látják.

Igen, amit a halálra szánt öngyilkos egyszerűen elvégez, ezt csináljuk mi magunkkal szinte születésnapunktól fogva, vagy csinálják mások velünk. Megmérgezzük lassanként önmagunkat, vagy megmérgezzük másokat bennünket, legtöbbször csupa szeretetből, kezdve a születéstől a neveléskor és az államig, amelynek polgárai vagyunk és ennek minden intézménye által.

És így van ez főleg a nőknél. A szülők tulnyomó részének halvány sejtelve sincs róla, hogyan kell ápolni, táplálni, nevelni a fejlődő kénygyermeket. Ha szegény a szülő, akkor nem is lehet mást várni, ha gazdag, akkor csupa túlfűtött szeretetből tulzásokba viszi azt, ami kis mértékben áldás, de nagy mértékben mérgező egy fejlődő gyermek testére, mint lelke.

A mai iskola összetöri, elbutítja a gyermek elmét. Teleönti faji, nemzeti, vallási gyűlöletek örvényével, már az elemi oktatásban. A középiskolában nem szeretők, megértő pedagógusok állnak a pódiumokon, hanem legtöbbször saját magukat felsőbbrendű lénynek képzelő osztályozó inkvizítorok. A tanulók az igazságtalan és durva bánásmód, a fejlődő lélekre és értelemre kapott „tanár ur” ostromcsapások következtében hozzácsúsznak a bosszu és megtorlás gondolataihoz és ezek az érzések nagy mértékben bennük később a destruktív hajlamokat, amelyek már benne vannak születéstől fogva szinte minden emberben.

Igy alakul ki a korán fejlődő kénygyermekből a hisztérika és a bestia típusa.

Minden lány és nő ma a szó legszorosabb értelmében eddig elképzelhetetlen mártírságra jön a világra. Amit ez előtt pár évtizeddel a régi Dumas- vagy Hugó Victor-regényekben azon kivételes, könnyekig megható sorstragédiákról olvastunk, amelyekben olyik feltűrt nagyvárosi lánynak része volt, az ma általánossá vált.

A nő, aki tulajdonképpen az anyaságra van teremtve, akármilyen környezetben is él, először évekig tartó elkeseredett küzdelmet kell hogy folytasson neme minden rafinériájával a férjért és ha megvan a férj, akkor, miután a mai fiatal házasságok alig engedhetik meg maguknak a gyermek luxusát, legalább az első években, tehát megkezdődik a harc a gyermek ellen. Mennyi titkos szer, operációk, álmatlan éjszakák és ha mégis megjön a gyermek, mert a szervezet és a természet olykor erősebbnek bizonyul minden ellene való emberi mesterkedésnél, harc a gyermek ellátásáért, neveléséért! És közben mennyi harc az étellel, a sorsal, a férjjel, csalódások a férjben, a barátokban és a rokonokban, kilátástalanság, s hozzá még esetleg a helytelen táplálkozás, rossz, levegőtlen lakások, másoknál egyenesen szervezetre mérgező passziók; szenvedélyes cigarettázás, italok élvezése, éjszakaiázások, nemi élvezetek tulzásokba hajlása, tulok sport, vagy éppen az ellenkezője s mindenből, ami élet és kultúröröm, alig egyéb, mint csak az örökös robot.

De minnek tovább! Alig van a napnak, vagy éjszakának egy órája, amikor úgy élnénk vagy táplálkoznánk, hogy ne pusztítanók testi és lelki mérgekkel önmagunkat — és még örök fiatalságot keresünk! Hiszen csodák csodája, hogy a mai ember nem sokkal hamarabb pusztul el, hogy a mai nő, hála az utóbbi években egyre jobban elterjedő kozmetikai és higiéniai mentő-műveleteknek, legalább egy évtizeddel tovább meg tudja tartani vagy legalább is mutatni tudja egykori szépségét és fiatalságát.

Tessék óvakodni az élet mérgeitől és tessék mind szenvedélyesebben olvasni s figyelni a modern higiénikusok és a higiénikus alapon dolgozó kozmetikusok írásait és szavait s akkor minden nőnek sokkal több év adatik meg szépségben és fiatalságban, amint ma még csak remélni is meri. Emellett tessék beletörődni az u. n. öregségbe is, amelyben szintén mindenkinek kedves és szép lehet egy kultivált nő.

És közben tessék hinni és remélni a modern biológiában, amely új utakat mutat az egész emberiség boldogabb fejlődése felé, a mai, ugyancsak megmérgezett és így elöregedett, elavult társadalmi szervezetek tetemein keresztül.

Kozmetikai üzenetek

Levelek kizárólag rovatvezetőnk: Várady Ilus, Wien I., Kärntnerstrasse 21. címére küldendők és hozzájuk postai pecsétellátott nemzetközi válaszkupon mellékelendő.

Pusztai virág. Leveléből: „163 cm. magas vagyok és 67 kg. a súlyom. Nagyon szeretnék egy pár kilót lefogyni. Lehetetlen. Már sok minden megpróbáltam. Koplalok. Nem vacsorázom. Nem eszem édességet. De ezzel csak azt érem el, hogy nem hizom, vagyis megtartom a régi súlyt. 19 éves vagyok.” Válaszunk: Az Ön testsúlya, véleményünk szerint, teljesen normális. Egyébiránt legyen szíves megkérdezni a kedves mamájától, hogy ebben a korban hány kilogramot nyomott és a papájától is ugyanezt. Tessék ezeket a súlyokat összeadni és kettővel elosztani. Ebből azután levonhat legfeljebb két kilogramot. Tessék továbbá tudomásul venni, hogy a nem evés nem tesz karcsubbá, csak beteggá. Ha átmenetileg leszállana is a súlyunk, ez annyit jelent, hogy csak bizonyos nedvek, amelyek, végtelen fontosak az egész szervezetre nézve, a koplalás következtében hiányozni kezdenek, de ezeket hamar fogja a közönséges víz pótolni, amely minden beteg szervezetnek a vele járója. De ha mégis olyan nagyon soványodni akar, akkor csakis erősen táptartalmu ételeket egyék, régebben úgy mondták: sok kalóriát. Ez annyit jelent, hogy tessék a házi-orvossal egy megfelelő étlapot összeállíttatni.

Fiatal teremtés. Leveléből: „Egy pár hónappal ezelőtt a házi-orvosom tanácsára a nyakamon levő pár hajszálát, vagyis inkább pihét diatermiával Kolozsvárott egy elég hírneves orvossal kiszedtettem. És az eredmény: visszajött, de most már megduplázva és sokkal erősebb és fejlettebb. Most már a fülem mellett is

sék továbbá tudomásul venni, hogy a nem evés nem tesz karcsubbá, csak beteggá. Ha átmenetileg leszállana is a súlyunk, ez annyit jelent, hogy csak bizonyos nedvek, amelyek, végtelen fontosak az egész szervezetre nézve, a koplalás következtében hiányozni kezdenek, de ezeket hamar fogja a közönséges víz pótolni, amely minden beteg szervezetnek a vele járója. De ha mégis olyan nagyon soványodni akar, akkor csakis erősen táptartalmu ételeket egyék, régebben úgy mondták: sok kalóriát. Ez annyit jelent, hogy tessék a házi-orvossal egy megfelelő étlapot összeállíttatni.

Fiatal teremtés. Leveléből: „Egy pár hónappal ezelőtt a házi-orvosom tanácsára a nyakamon levő pár hajszálát, vagyis inkább pihét diatermiával Kolozsvárott egy elég hírneves orvossal kiszedtettem. És az eredmény: visszajött, de most már megduplázva és sokkal erősebb és fejlettebb. Most már a fülem mellett is

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGÉNY

Irta: TAMÁSI ARON

Az igaz, hogy ki is fogott, de rólam nem feledkeztek meg, hanem a másik kannához is oda akartak állítani eregetőnek. Felesküldtem volt magamban az általános testvériségre s nagy békétűró is voltam, de ezt mégis soknak találtam mingyárt az elején. Ugy gondoltam tehát magamban, hogy ennyi egyszerre elég lesz a jócselekedetből s nem állottam oda a második kondérhoz. Emiatt nagy zugolódás támadt s amikor pogácsát vettem s a poharamot a csap alá tartottam, az egyik ember félretaszított, a másik pedig kiűtötte a poharat a kezemből. Nem baj, gondoltam, mert így lesz az emberekből igazi ember. Felvettem szépen a poharat és belédobtam a nádkosárba, mintha már ittam volna belőle. A pogácsát pedig megettem és vártam, hogy mi lesz.

Nemsokára ismét sorba állítottak és elindultunk egy hosszú és rengeteg épület felé. Az általános testvériségnek vettem most annyi hasznát, hogy a nagy hosszú sornak annyira a végére kerültem, hogy utánam csak egy szomorú és nagybajuszos ember állott. Erről is hamar kitudt, hogy magyar ember, mert ahogy megdöglöttünk lassan a sorban, egyszer megszólalt:

— Te éhesen maradtál, öcsém.

McSapettem néztem vissza reá, mire elmondta az ember, hogy ő mindent látott és mindent megfigyelt. Magyar voltom pedig onnét tudta meg, hogy amikor kiűtötték a poharat a kezemből, én felvettem és azt mondtam: nem baj. Azt is elmondta egy kicsit később, hogy ő csupán azért került a sor végére, mert temetesen volt otthon, az olyan ember

pedig, aki az anyját temette el, nem siet nagyon. Egészen felmelegedtem, hogy ismét hallottam magyar szót és láttam becsületese magyar embert. Ő is láthatta rólam, hogy én sem vagyok nálánál rosszabb, mert mindenre kitanított, amit jelenben tudnom kellett. Elsősorban azt kellett tudnom, hogy most újból orvosi vizsgálóra megyünk, de nagyon szigorúra. Egy óra múlva csakugyan látnom kellett, hogy mennyire igazat mondott! Mert pontosan hét vizsgán mentem keresztül. Legelőször a lábamot vizsgálta meg egy orvos, aztán egy másik ott vizsgálta meg, ahol csak Blanka ismert eddig egy kicsit. A harmadik a szívemet és a tüdőmet, a negyedik a két kezemet, az ötödik a fületem és a számot, a hatodik a szememet vizsgálta meg. De a vizsgálat koronája a hetedik volt: nemcsak azért, hogy ott az eszemet vizsgálták meg, hanem főképpen azért, mert némi csekély dicsőséget szereztem a székelő nemzetnek.

Vagyis úgy történt a dolog, hogy ötven voltak ennél a hetedik gátnál. Közülük az első egy fehérhaju és nagyon jóféle amerikai ur volt, a másik négy pedig itt is szíkejtő ember. Nagy szerencsémre a negyedik magyarul is tudott elég jól beszélni, s így mindent jól megmondott, amit a fehérhaju igazgató tőlem kérdezett. Elsőnek ő is azt kérdezte, hogy milyen nemzetbe való vagyok. Most már értettem a kérdést és azt feleltem neki, hogy székelő. Amikor a szíkejtőt ezt megmondta neki, nagyon csodálkozott, mert idáig nem hallott volt a székelők létezéséről semmit. Én sem tudtam hamarjában, hogy magam vagyok-e a hi-

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájda-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban,
mely két kapszulát (ostyában) tar-
talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-
ható gyógyszerárakban és drogé-
riákban.

kezd kinőni. Az orvos azt tanácsolja, hogy új-
ra epiláltassam.” Válasz: Az orvosok igen
nagy hibát követnek el azáltal, és ezek főleg
a specialisták, hogy nem világosítják fel a
hozzájuk jövő pácienseket a bajuk mibenlété-
ről, hanem csak specializálnak. Ön, amint ir-
ja, még nincsen husz éves. Tehát, ami vélemény-
nyünk szerint azokat a pihéket illeti, nagyon
valószínű, hogy csakis muló jelenségről van
szó, ami a nemi mirigyek nem egészen nor-
mális működésével hozható összefüggésbe. Va-
lami zavar van itten, ami egészséges életmód
mellett el fog mulni. És ami ezeket a szörz-
lakat, illetve pihéket illeti, nem szabad őket
sohasem bántani. Ha sötét színtűek, tessék a
drogériában, vagy patikában Wasserstoffot
venni. Három százalékos és ezzel dörzsölni.
Ettől annyira el fognak halványulni, hogy
senki sem fogja észrevenni. Tisztán orepihét
pedig sohasem szabad eltávolítani. Ezeknek
igen fontos bőrvédő, bőrfinomító funkciójuk
van és ha erőszakosan eltávolítják, akkor be-
áll az az eredmény, ami Önnek jelentkezett.

Szemgyűrűs nő. Leghelyesebb, ha éjszakára
hetenként kétszer meleg dunsztborogatást tesz,
amely alá itsza faolajba mártott vattát helyez.
A borogatásnak az egész szemet el kell takar-
nia. Reggel és este tessék szemgyakorlatokat
csinálni, u. n. szemgimnasztikát.

Nagyvárosi. A házasság élet boldogságát nem-
csak ennek nemi vonatkozásaiban kell keresni,
hanem abban, hogy a férj és feleség mindenek-
előtt két egymást mindenben megértő, segítő,
támogató, hűséges jóbarát legyen. Ahol a ház-
astársak között megvan ez a tiszta barátság,
ott majdnem sohasem támadnak elválások,
anyagi és nemi kérdésekből kifolyólag.

Kolozsvári korzó. Ninon den l'Enclos nyole-
vanéves korában még olyan szép és fiatal volt,
hogy egy fiatal tiszt halálosan beleszeretett.
És amikor megtudta, hogy tulajdonképpen
unokája ennek a híres kurtizánnak, öngyilkos-
ságot követett el. Mődját fogjuk ejteni, hogy
ennek a ritka nőnek egy pár szépségreceptjét
közöljük, bár ma már teljesen idejüket mul-
ták.

bás, amiért székelő vagyok, vagy pedig
az a hibás, aki nem is hallott rólam so-
ha. De ezen nem akadtam fel erősen, ha-
nem hamar és kurtán csak annyit mondtam,
hogy a székelők a legrégebbi és a legesze-
sebb magyarok, de egyben a leg-
árvábbak is. Amikor ezt meghallotta az
igazgató, lelkesedéssel bólintott, majd
azt kérdezte tőlem, hogy tudok-e le-
gálabb egy szót angolul. Mivel a szomorú
és bajuszos magyar ember megmondta
volt, hogy itt mi fog következni, büsz-
kén feleltem a fejemet és azt mondtam
első angol szónak:

— Money, vagyis pénz.

Az igazgató bólintott és azt kérdezte,
te, hogy még mit tudok. Én is csak erre
vártam, mert magamban már megszer-
kesztettem volt valamit.

— A tenger nagy és a kenyér jó —
mondtam, de akkor feleltem az újja-
mot, hogy most következ a legnagyobb
és hozzátettem: — Amerika nagy, mint
a tenger; és jó, mint a kenyér.

A fehérhaju igazgató rögtön kivett
egy szívat a zsebiből és odanyújtotta
nekem, hogy fogadjam el ajándékba. Én
azt nemcsak elfogadtam, hanem szépen
és angolul meg is köszöntem. Erre az
igazgató parolát adott nekem, annak az
embernek pedig, aki az én magyar szá-
vamot angolra fordította, azt mondta,
hogy holnapra egy olyan angol könyvet
kerítsen neki, amiből a székelők nyelvét
tud meg lehet tanulni. Én azt már nem
tudom, hogy ilyen könyvet tudtak-e
lenni valahol, mert nagyboldogan eljöt-
tem tőlük és néhány perc múlva már
künn is voltam az utcán.

Newyorkban, magában a városban.

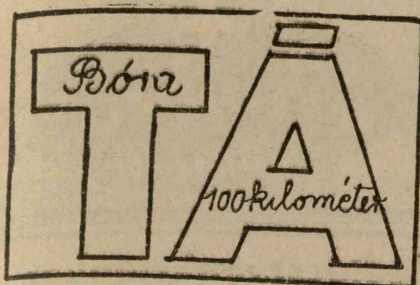
Velem volt a szomorú és nagybaj-
uszos magyar is, de az én figyelmem
ugy elvonta a robogó vonat, mely éppen
a fejem felett száguldott tova, hogy csak
akkor vettem észre őt, amikor így szólt:

— Hát te most hova méssz, öcsém?

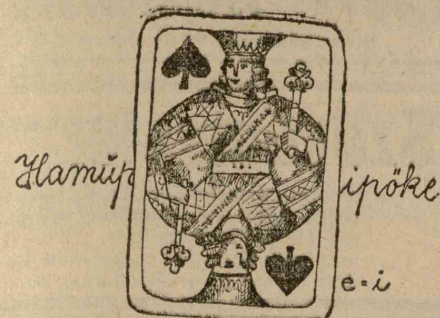
(Folyt. köv.)

Képrejtvények

35

36

37

TA-ASPIRIN
l=r

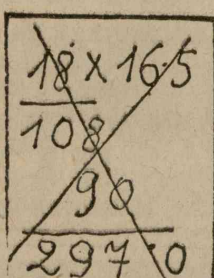
38

aa llll ss b
E E

39

40

A keresztrejtvény e heti számunkból, technikai okok miatt kimaradt.

A B. L. szeptember 30-iki számában megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes: 1. Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc. 15. Éretlen. 16. Eger. 17. List. 18. Nav. 19. Aristoteles. U. 22. Yne. 23. Rutit. T. I. 24. Koc. 25. Ey. 26. Kisar. 27. Wewera. H. G. 30. Teck. 31. Ilke. E. 32. Ke. 33. Bre. 34. Hamu. N. 36. Beszél. E. 38. La. 40. Os. 41. Duero. 42. Tm. 43. Naevius. 46. Bi. 47. Rz. 48. Tni. 49. Sani. 50. Etjese. 53. Sabac. E. 55. Kollonich. 57. El. 58. Pv. 59. Miénk. H. 61. Hombár. O. 62. Mon. 63. Paragr. E. 65. Bg. 66. Isteni. 68. Ura. 69. Tudom. T. N. 72. Setälä. 74. Banu. 75. Szalad. 80. Loto. 81. Surye. 82. Zk. 83. Blei. — Függőleges: 1. Lényegben semmit sem tudunk. 27. Windischgrätz. 37. Erzsébet.

Képrejtvények: 27. Badacsony. 28. Prágai sonka. 29. Egyesült erővel. 30. Se pénz, se posztó. 31. Három árva.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroka, R. Amigo, Tarsay Ernő, ifj. Göllner Béláné, Vargha Endre, Klein Zoltán, Smil Bandi, Malezenek Rózsai, Albu Emma, Jevitzky Hajnalka, özv. Szántó Károlyné, M. Rozsnyai Ilona, Rozsnyai Etelka, Makkai Kálmán, Brenner Ilia, Ugron Árpád, Hadnagy Jolán, Benedek Judith, Kiss József, Heller László, Gulyás László, Nagy Elek, Szabó László, Neumann Miklós, Récsy Miklós, Váczy Mihály, Kaban Hinda.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

1. Smil Bandi.
2. Ugron Árpád.
3. Váczy Mihály.

A hét rádió-műsora

Vasárnap, október 14.

Bukarest, 17: Csevegés. 17.30: Mezőgazdák. 17.45: A parasztok életéből. 18: Könnyű zene. 19: Hírek. 19.15: Könnyű zene. 20: Irodalmi csevegés. 20.20: Hang-
lemezek. 20.45: Heti szemle. 21: Bobescu
Zobail operája. 22.10: Sporthírek. 22.20:
Schubert, Suppé, Lehár operett egyvele-
gek. 23: Hírek három nyelven. 23.30:
Könnyű zene hanglemezen. — Budapest
10.10. Hírek. 11: Katolikus istentisztelet.
12.15: Protestáns istentisztelet. 13.20: Hi-
rek. 13.30: Az Operaház zenekarának Bi-
zet hangversenye. 15: Hanglemezek. 16:
Mezőgazdák. 16.50: Katonazene. 17.30:
Csevegés. 19: Cigányzene. 20.15: Cse-
vegés. 20.50: Hírek. 21.10: A bécsi meny-
asszony. 23: Hírek. 23.20: Dzsezz. 0.10:
Cigányzene. — Bécs, 9.55: Reggeli hang-
verseny hanglemezen. 10.55: Istentiszte-
let a franciskánusok bécsi templomában.
12.20: A dombachi magyar-osztrák nem-
zetközi futballmeccs második félidejének
közvetítése. 12.50: Zenekari hgv. Bach—
Hubay, Goldmark, Kodály Zoltán,
Tschajkovszki művek. 14—15: A bécsi
szimfonikusok szórakoztató hangversenye.
Operett-részletek. A Carmen opera 2-ik,
5-ik és negyedik felvonásának nyitánya.
Lehár művek. 16.45: Kamarazene. 18.55:
Délutáni hgv. Részletek a Carmen, Hoff-
mann meséi, Margarethe és Othello ope-
rájából. 25: Esti hgv. 0.35—2: Tánczene.

Hétfő, október 15

Bukarest, 18: Zenekari hgv. 19: Hírek.
19.15: Zenekari hgv. 20: Modern tán-
czene. 20.15: Hárfazene. 20.45: Előadás.
21: Kamarazene. 21.50: Előadás. 21.45:
Régi román népdalok. 22.05: Könnyű ze-
ne. 23: Hírek három nyelven. 23.25: Köny-
vü zene. — Budapest, 7.45: Torna. 10.45:
Hírek. 11: Csevegés. 11.40: Előadás. 13:
Déli harangszó. 13.05: Szórakoztató hgv.
14.30: Szalonzene. 17: Diákok órája. 18:
A rendőrök zenekarának hgv. 19: Német
nyelvtan. 19.30: Hanglemezek. 20: Hu-
moreszk. 20.40: Zenekari és zongorahang-
verseny. Vezényel: Dohnányi Ernő. Bee-
thoven, Brahms, Liszt, Rubinstein művek.
22.50: Hírek. 23.10: Cigányzene. 0.15:
Dzsezz. — Bécs, 12.30: Parasztné. 13:

Déli hgv. hanglemezen. Részletek az Ál-
arcosbál operából. Nyitányok, rapszódia-
k, táncok. 14.10: A hgv. folytatása. 17.10:
Délutáni hgv. hanglemezen. Részletek a
Repülő hollandi, Gioconda, Pillangó kis-
asszony, Aida operákból. 18.30: Karda.
20.20: Csinadratta-zene. 22.50: A hang-
verseny folytatása. 23.50: Esti szimfoni-
kus hgv. 0.50—2: Éjszakai tánczene.

Kedd, október 16.

Bukarest, 18: Könnyű zene. 19: Hírek.
19.15: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20:
Tenorok énekelnek. 20.45: Előadás. 21:
Zenekari és hegedűhgv. 21.50: Előadás.
22.05: Glazunov 4-es számú Es-dúr szim-
fóniája. 22.45: Hírek három nyelven. 23.15:
Hanglemezek. — Budapest, 7.45: Torna.
19.45: Hírek. 11: Csevegés. 11.40: Előadás.
15: Déli harangszó. 13.05: Dal-ötös. 13.30:
Hírek. 14: A postások zenekarának hgv.
15.40: A főzésről. 17: Asszonyok órája.
18.30: Hármasszene. 19.20: Csevegés. 19.50:
Magyar dalok és cigányzene. 21: Új ma-
gyar költők. 21.10: Felolvasás. 21.50: Hi-
rek. 22.15: Bécsi zene 23.05: Az Opera
zenekarának hangversenye. 23.20: Tán-
czene. 0.20: Szalonzene. — Bécs, 12.50: Al-
pesi dalok hanglemezen. 13: Déli hgv.
hanglemezen. Vegyes zene. 14.10: A
hgv. folytatása. 17.10: Délutáni hgv. friss
hanglemezen. Dalok, indulók, Tauber
énekel. 18.40: Zongora előadás. 22.15: Eu-
rópai hgv. Bécsi zene. 23: Orgonahgv.
23.50: Tánczene. 1—2: Éjszakai hgv.

Szerda, október 17

Bukarest, 18: Szórakoztató hgv. 19: Hi-
rek. 19.15: Könnyű zene. 20: Előadás.
20.20: Modern zeneszerzők. 20.45: Előadás
21: Hegedűhgv. Beethoven, Debussy és
Boulanger művek. 21.30: Előadás. 21.45:
Román népdalok. 22.05: Tánczene. 22.35:
Vendéglői zene. 23: Hírek három nyelven.
23.15: Vendéglői zene. — Budapest, 7.45:
Torna. 9.45: Hírek. 11: Csevegés. 11.40:
Előadás. 13.05: Cigányzene. 13.50: Hírek.
14.30: Szórakoztató hgv. 15.40: A konyha
órája. 17: A diákok órája. 18: Csevegés.
18.30: Hanglemezek. 19.15: Olasz nyelv-
lecke. 19.45: Saxofon szóló. 20.15: Úti cse-

A
nyers selyemből készült harisnya

50 és 100

Adesgo

AZ ELEGÁNS NŐ
HARISNYÁJA.

45
48
51
54
57

Adesgo

vegek. 20.45: Szalonzene. 21.50: Külpo-
litikai szemle. 22.10: Japán este. Dalok.
előadások. 23: Hírek. 23.20: Cigányzene.
24: Az Opera-zenekar hgv. — Bécs, 13:
Déli hgv. Mozart hgv. Dvorák-művek stb.
14.10: A déli hgv. folytatása. 17.10: Ismert
művészek hanglemezei. Dalok, rapszódia-
k, táncok, operarészletek. 20.20: Szóra-
koztató hgv. 21.05: Szimfonikus hgv.
Beethoven, Chopin művek. 24: Szórakoz-
tató éjszakai hgv. 1.30—2: Éjszakai köny-
vü zene.

Csütörtök, október 18.

Bukarest, 18: Szórakoztató hgv. 19: Hi-
rek. 19.15: Táncok. 19.50: Előadások.
20.30: Massenet Manon operája hangleme-
zen. — Budapest, 7.45: Torna. 10.45: Hi-
rek. 11: Csevegés. 11.40: Előadás. 13.05:
Hanglemezek. 13.20: Hírek. 14.30: Az ál-
lás nélküli zenészek hgv. 15.40: A konyha
órája. 16: Asszonyok órája. 17.45: Hi-
rek. 18: Mezőgazdák. 18.35: Szalonze-
ne. 19.30: Csevegés. 20.05: Dalhgv. 20.45:
Tamási Áron Énekesmadár című mesejá-
téka. 22.30: Hírek. 22.50: Az Opera ze-
nekarának hgv. 0.10: Zongorahgv. Bach,
Brahms művek. — Bécs, 13: Déli hgv.
hanglemezen. Verdi, Lortzvig, Mozart
operákból. 14.10: A déli hgv. folytatása.
17.10: Délutáni hgv. hangosfilmekből.
18.30: Zongorahgv. 20.50: Régi bécsi nép-
zene. 21.40: Sterbini és Rossini. A szevillai
borbély című operája. 0.40—2: Tánczene.

Péntek, október 19.

Bukarest, 18: Zenekari hgv. 19: Hírek.
19.15: Könnyű zene. 20: Előadás. 20.20:
Dalhangverseny. 20.45: Előadás. 21: Zon-
gorahgv. Mozart, Chopin, Paderewski-
művek. 21.30: Előadás. 21.45: Román nép-

dalok. 23.15: Hírek három nyelven. 23.50:
Vendéglői zene. — Budapest, 7.45: Torna.
10.45: Hírek. 11: Csevegés. 11.40: Előadás.
13: Déli harangszó. 13.05: Szalonzene.
13.50: Hírek. 14.30: A rendőrök zenekará-
nak hgv. 15.40: A konyha órája. 17: Diá-
kok órája. 17.45: Hírek. 18: Hegedű és
zongora hgv. Dohnányi, Hubay művek.
18.40: Sport. 18.55: Cigányzene. 19.50:
Csevegés. 20.30: Verdi Falstaff c. operá-
jának közvetítése az Operaházból. 23.50:
Dzsezz. 0.15: Cigányzene. — Bécs, 12.30:
Paraszttáncok hanglemezen. 13: Déli
hgv. 14.10: A hgv. folytatása. 17.30: Dél-
utáni hgv. hanglemezen. 20.10: Fuvós-
zene. 22: Szimfonikus hangverseny. 23.50:
Tánczene. 1.15—2: Éjszakai hgv.

Szombat, október 20.

Bukarest, 18: Szórakoztató hgv. 19: Hi-
rek. 19.15: Könnyű zene. 20: Előadás.
20.20: Hanglemezek. 20.45: Előadás. 21:
Tánczene. 22: Levelesláda. 22.20: Tánc-
zene. 23: Hírek. 23.30: Vendéglői zene. —
Budapest, 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11:
Csevegés. 11.40: Előadás. 13: Déli harang-
szó. 13.05: Hármasszene. 13.50: Hírek. 14.30:
Katonazene. 15.40: A konyha órája. 17.45:
Hírek. 18: Levelesláda. 18.35: Zenekari
hgv. 19.50: Szavaltatok és párbeszédok.
20.30: Cigányzene. 21.25: Hírek. 21.45:
Operett-részlet. 23.15: Hanglemezek. 24:
Dzsezz. — Bécs, 13: Déli hgv. hangleme-
zen. Operett-nyitányok, egyveleg, da-
lok. 17.10: Citerahgv. 17.45: Vidám elő-
adás. 18.45: Délutáni hgv. hanglemezen.
Beethoven-nyitány, Mozart-művek. 20.20:
Dalhgv. 21: Négyfelvonásos vígjáték. 23:
Esti hgv. 23.50: Az esti hgv. folytatása.
0.45—2: Cigányzene közvetítése Buda-
pestről.

Fűszer- és élelmiszer-kereskedők!

Szerezzék be szükségletüket a szezonra!

A HIRES

„SPERANTA” KONZERVEK

garantáltan elsőrangú minőségűek.

Gyár: Bukarest, Str. Alexandru Vlașuța 38.

Telefon: 385-39.

Látogassa meg standunkat a Károlyparki Kiállításon, a Pavilionul Regalban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Lóheremagot legmagasabb áron veszünk, ármegállapítás-hoz minta szükséges. Engel-Bank Brassó, Weiss Mihály-utca 29. 15388

24" gattert megvételre keresek. Vegyigári gépperendézést eladok. Pap Fülöp Turda.

Használt, jókarban levő Portable irógépet megvételre keresek. Cim 15431 sz. alatt a kiadóban.

Libella-tejfölözöt és Melichar vetőgépet hozunk forgalomba. Engel-Bank Brassó Weiss Mihály-utca 29. 15387

Magánjáró tüzelőgép petroleum-motor gyújtószélőgép eladók, esetleg esélőgépkel elcserelném Szűcs Ferenc, Lázárfalva, Post Cozmeni Ciuc

Karl Fröhlich és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30.

Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt raktár minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb naplárakon.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Hollandi virághagymák Jacint, Tulipán, Nárcisz, Crocus és Anemona kaphatók. Barcozasi Mezőgazdasági Árucarnok, Brassó, Weiss Mihály-utca 13. 15488

Állást nyer

Két önálló és megbízható cukrász, segédekkel azonnal felvesszék, jó fizetés mellett. Josefa, Sibiu, str. Gusterița 4.

Keresek perfekt szakácsnőt. König, București Bul. Domniței 49 szám.

Állást keres

Gazdasági intéző, 37 éves, három nyelven perfekt elsőrangú bizonyítványokkal tavaszra esetleg újrét állást keres. Leveleket „Kitűnően szakértett” jellegre brassói kiadókba.

KELLEMES OTTHONT

jó társaságot nyújtunk Önnek az őszi-téli hónapokban, költözzön tehát a

HOTEL MODERN PENZION-ba!

BRASSÓ, Str. Reg. Maria 63

Telefon 7-55. — Mérsékelt hónapos árak. — Egészséges konyha! Diéta akár egy nappal is!

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Mielőtt új típusú rádióját beszerezné, jöj-fön el üzletembe és minden vételkötteleztség nélkül hallgassa meg és nézze meg a szezon legkövetkezőbb rádióját, a

STANDARD 5+1 lámpást,

amely az előző évek tapasztalatainak okulva, a legkövetkezőbb vételt nyújtja. — Ár: 13.500 lej. Hútlámhossz 20—2000 méterig.

BRAUN S. rádió és villanyfel-szerelési szaküzlet
Brassó, Str. N. Titulescu (v. Tehénpiac) 7.**Vegyes**

Börkabátját még ma tegye postára! 200 lejért ujrastve visszaküldi. Amíg börkabát-szabó, Timișoara str. Joan Ghi- ca 14. 15332

„MERCUR CAMIONAJ” autószállító vállalat,

Brassó, Alexandru Vaida-Voevod (v. Csizmadia-utca) 8. Telefon 4-35. Árut és butort különleges díttelék mellett szállít Nagyszebenbe, Szászvárosra, Lugosra, Aradra, Temesvárra, Gyulathérvárra, Nagyenyedre, Tordára, Kolozsvárra. Minden szállítmányért teljes felelősséget vállal.

Bukarest

Bukaresti magyarok! Örök, ékszer, karikagyűrűt bizalom-mal vásárolhatnak, javíthatnak a legregibb erdélyi órák és ékszerész-üzletben: Ardeleana, Sft. Vineri 17. Törött aranyat, aranyfogakat legmagasabb áron vesznek. 21020-b

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piața Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Elsőrendű varrónő házi varrónőnek ajánlkozik. Cim „Viteza” Pasagiul Vilacros, Calea Victoriei (București). 21052-b

Női konfekció műhelyem részére keresek jó munkásnőket. Kardosné Bukarest Calea Victoriei Pasagiul Vilacros. 21051-b

Keresek románul beszélő kintutót. Jelentkezni „Luxor” Bukarest Calea Victoriei 50. Pasagiul Imobiliár. 21057-b

Erdélyi füstölt szalonna naponta friss felvágottak, elsőrangú teavaj, méz, esemege-sajtók, valódi szegedi paprika, jutányos áron kaphatók. „Carpatina” Bukarest str. Vacaresti 56. sz. 21056-b

Nagyon jól bevezetett erdélyi vendéglő családi okok miatt eladó. Ugyanott vendéglői szakácsnő felvétetik. Cim a bukaresti kiadóhivatalban. 21055-b

Elsőrendű férfi- és női fehérnemű varrónő munkát vállal a legszebb kivitelben jutányos árák mellett. Hegedűsnél, Bukarest, Apolodor 13. Telefon: 3-46-70. 21054-b

Elsőrendű paplanvarrónőket felvesz erdélyi cég Bucureștiben „Luxor” Calea Victoriei 50. Pasagiul Imobiliár. 21048-b

Finom bécsi konyha, minden-nemű diétás étrendek orvosi előírás szerint, mérsékelt árak. Kemény, București, Piața Rosetti 2. Telefon 4-12-25. 21045-b

Minden magyar könyvudon-ság a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyv kereskedésben, București, Cal. Victoriei 5. 258-b

Csikmegyében levő méhészetből eladnák 40 család méhet, amelyből harminc család országos méretű kaptárban, 10 család kasban van. Érdeklődők írjanak „Méhészet” jellegre, Bukaresti Lapok, București Sft. Mina 9. címre. 21046-b

Kozmetikusnő, bécsi diplomával, elsőrendű arckezelések, gyögymasszázsok, pedikűr fürdő. Bukarest, strada Lutherana 21. Scara B. Parterre.

Tátray Kornélia, Budapest diplomált ének- és zongoratanár a tanítást lakásán megkezdte. Legkövetkezőbb hangképzés, bel-canto olasz módszer szerint. Leggyorsabb képzés Discur-ők részére. Zongoratanítás a legmodernebb Senn módszer szerint. Jelentkezés: Bukarest, str. General Manu 26. 21033-b

EXOTIQUE

KÖLNIVIZET ÉS PUDERT használ

az előkelő urinó Európa minden fővárosában —

„RIARITZ” illatszertár készítményei.

EITEL

ILLATSZERTÁR, BRASSÓ.

BARANYAI GYÖRGY

alsótömösi cserépkályhagyár lerakata,

BRASSO, VASUT-UTCA 7 SZÁM.

Teusch gépgyár mellett.

Vállal javításokat és átrakásokat is.**Ecset-, kefe- és seprűgyártók!**

Ecsetprés motorhajtásra, Zackenschermaschine, (kefenyíró gép) ecsetszámzó gép, szőrszárítók, seprűkötő- és varrógépek eladók.

Gellmann Géza, Arad, Str. Gh. Ionescu 18

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 24.419—3138. C. I. 1934.

serv. economic.

ARVERESI HIRDETMÉNY

A Károly király-utca 37 szám alatti városi ház eladása céljából a városi polgármesteri hivatalban folyó évi október hó 31-én délelőtt 11 órakor egy harmadik nyilvános árjelítés tartatik, írásbeli és szóbeli ajánlatokkal, a Mon. Of. 127—1931. számában kihirdetett általános szabályok betartása mellett.

Az ideiglenes óvadék az ajánlott ár 5 százaléka.

A közelebbi feltételek a városi gazdasági ügyosztályban megtekinthetők. Braşov, la 8. Octombrie 1934.

Comisia Interimară:

Preşedinte:

C. Dumitrescu-Părvu m. p.

Secretar General:

Dr. V. Voicu m. p.

Buzasor 2

alatt a II-ik emeleten modern lakások készülnek, melyek orvosi rendelőknek, vagy irodának is alkalmasak — Érdeklődők esetleges különleges kívánásaikkal forduljanak Thomas, Scheeser és Galtz céghez

Papír-, írószer- és könyvkereskedők!

Papírneműt és írószereket legolcsóbban

CENTRALA

PAPIRNAGYKERESKEDÉSBEN

Cernăuți, Strada Regina Maria 7

vásárolhat.

Kérje még ma képes árjegyzékünket, melyet Önnek azonnal és franko díjtalanul küldünk.

Megvételre keresünk egy használt, de jó állapotban levő

Női Féderes gyalugépei

SENENSIEB TESTVÉREK

Târgu Mures.

Akinék elsőrendű gyümölcsfákra, rózsákra, diszcserekekre, évelőkre és szőlőoltványokra szüksége van, kérje az alanti hírneves cég

LEGUJABB ÁRJEGYZEKET:

AMBROSI, FISCHER & Co.

AIUD-NAGYENYED

A jobb ellensége a jónak. A higiéniai tudomány legutóbbi eredménye „Primeros” a gondolkodó ember védőszelleme.

Rádiócsereakciónkat

közkívánatra meghosszabbítottuk.

„NOVY” rádió, Brassó,

Rózsater 19. - telefon 1-99

Szövőmester

elsőrendű munkaerő keresetlik erdélyi gyapjúszövőgyárba. Aianlatok és eddigi működés „Szorgalmas szövőmester” jelge alatt Rudolf Mosse hirdetőirodához, Sibiu

**Női divatszalonok
Férfi divatszabók
Női kalapszalonok**

gyermekruha varrodák, fehérneművarrodák figyelmét felhívjuk arra, hogy a legújabb

Őszi és téli divatlapok

igen nagy választékban kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ár 78.— lei.
Kapható a Brassói Lapok KönyvosztályábanMagyar orvos irodalmi ajándéka
Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy
Kiváló szerző**Özlön, kultura, illúziók
AZ ENBER HARCA
a civilizáció rabságában**

Írta: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Elettörténetzavarok társadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szervi működési zavarok. — Elettani erők és a társadalom összefüggései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Uj embertípus. — A nemek örök harca. — Kevesen értenek a szerelemhez. — Az önzés és reflexe. — A fiú és a lány egymástól eltérő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kultúrember babonái. — A nő élettani hátrányai. — A nő nemiségének fokozati és minőségi különbségei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomás. — Nemi aktus és vesztettségérzés. — A kultúrember illúziói. — A kultura kompromisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminalitás, szadizmus és epilepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Agresszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociálisan bódító drogok lelke. — Arakát-akaratnélküliség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichozomális és az egyén felszabadítása. — Az alkotás az elmebeteg művész. — Az alkotás motorja a fantáziavilág. — Spiritizmus és tulvilág élet. — Epilepszia és nemiség. — A nemiség harcának kiegyenlítése, stb. stb. stb. 144 oldalon, igen izléses és szép kiállításban. Ár csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., udvarban

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Braşov